

การบริหารจัดการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวหาดเตยงาม จังหวัดชลบุรี

ปริญญานิพนธ์

ของ

วันทนา สุภาพรอด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ

เมษายน 2553

การบริหารจัดการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวหาดเตยงาม จังหวัดชลบุรี

บทคัดย่อ

ของ

วันทนา สุภาพรอด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ

เมษายน 2553

วันทนา สุภาพรอด. (2553). การบริหารจัดการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวหาดเตยงาม จังหวัดชลบุรี. ปรินิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ เทเวศร์ พิริยะพณท์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพบูลย์ อ่อนมั่ง.

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจสภาพทางกายภาพของหาดเตยงาม ศึกษาการบริหารจัดการหาดเตยงามและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว โดยศึกษาข้อมูลจากการสำรวจสถานที่จริง การสัมภาษณ์ผู้บริหาร ประชาสัมพันธ์และผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 5 คน การสังเกตพฤติกรรมนักท่องเที่ยวทั่วไป และสอบถามนักท่องเที่ยว จำนวน 50 คน และสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ จำนวน 5 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพทางกายภาพของหาดเตยงาม เป็นชายหาดที่ยังคงสภาพธรรมชาติ มีหลักฐานร่องรอยวัฒนธรรมของทวารนาวิกโยธิน มีทรัพยากรที่เหมาะสมกับกิจกรรมนันทนาการทางน้ำและการอนุรักษ์

2. การบริหารจัดการมีนโยบายให้บริการเชิงอนุรักษ์ โดยตั้งหน่วยงานและคณะกรรมการจัดการเฉพาะขึ้น ใช้บุคลากรของกองทัพเรือ และใช้กฎระเบียบของทหารโดยอนุโลม

3. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวส่วนมากไปท่องเที่ยวหาดเตยงามในวันหยุด อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง วัดอุประสงค์หลักเพื่อพักผ่อน กลุ่มที่ไปเป็นครอบครัว มีทุ๊กวัย เดินทางโดยรถยนต์ส่วนบุคคล กิจกรรมที่ทำ ได้แก่ นั่งเล่น รับประทานอาหารและเล่นน้ำ กลุ่มที่ไปเป็นหมู่คณะ มักอยู่ในวัยใกล้เคียงกัน เดินทางโดยใช้รถบัสและมีกิจกรรมกลุ่มเป็นหลัก

MANAGEMENT AND TOURIST BEHAVIOR AT TOEY-NGARM BEACH,
CHOLBURI PROVINCE

ABSTRACT
BY
WANTANA SUPAPROD

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Science Degree in Recreation Management
at Srinakharinwirot University
April 2010

Supaprod, Wantana. (2010). *Management and Tourist Behavior at Toey-ngarm Beach, Choburi Province*. Master thesis, M.S. (Recreation Management). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc.Prof. Tawate Piriapoen, Asst.Prof.Lt.JG.Dr. Paiboon Onmung.

The purposes of this study were to investigate physical view, management strategy, and tourist behavior at Toey-ngarm beach. Data collected by resource observation, interview 5 stakeholders – head of civil relationship sector, information officer, and implementers – for management strategies. Also study behavior of tourists by general observation, and 50 visitors were self-administered a questionnaire, including interview 5 merchants.

The results of research were as follows:

1. The destination was particular naturalistic beach, seeing as marine cultural location, and completely natural resources appropriate for recreation activities associate to the sea and conservative awareness.
2. The management policy was services for public and concerning eco-tourism, and established a special committee including marine staffs and monitoring on compromise corps regulations.
3. Most of tourists were live nearby local provinces, and visiting here on holiday for relaxation. For the individually tourists, different age in family, traveling by personal cars and sitting on playground and eating their own familiar foods and swimming. Others, the tourists groups, mostly the same age, traveling by motor-coach and participating in planed group activities.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความเมตตา กรุณา และความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์เทเวศร์ พิริยะพูนท์ ประธานควบคุม ปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพบูลย์ อ่อนมั่ง กรรมการ ควบคุมปริญญานิพนธ์ ได้ให้คำปรึกษา และให้ความช่วยเหลือตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้ปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จและสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชัยโรจน์ สายพันธ์ อาจารย์ ดร.วินิดา เจียรนัย อาจารย์ ดร.รักษนก โคโต ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวิดี พึ่งโพธิ์ทอง และรอง ศาสตราจารย์สุภารัตน์ วรทอง ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถาม

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้แก่ ผู้วิจัยใน การศึกษา ตามหลักสูตรทุกท่าน

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอระลึกถึงพระคุณบิดา มารดา และครู อาจารย์ ทุกท่านที่อบรมสั่งสอน ให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจ จนผู้วิจัยประสบความสำเร็จในวันนี้

วันทนา สุภาพรอด

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	2
ข้อจำกัดในการเก็บข้อมูล.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
การท่องเที่ยว.....	4
การบริหารและการจัดการการท่องเที่ยว.....	23
พฤติกรรมกรการท่องเที่ยว.....	28
หาดเตยงาม.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
กำหนดแหล่งข้อมูล.....	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล.....	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
ผลการสำรวจสภาพทางกายภาพของหาดเตยงาม	46
ผลการศึกษาการบริหารจัดการหาดเตยงาม	48
ผลการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว	51
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	58
สรุปวิธีดำเนินการวิจัย	58
สรุปผลการวิจัย	59
อภิปรายผล	60
ข้อเสนอแนะ	62
บรรณานุกรม.....	64
ภาคผนวก	68
ภาคผนวก ก	69
ภาคผนวก ข	82
ภาคผนวก ค	96
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	98

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	51
2 ค่าเฉลี่ยอายุและรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง	53
3 จำนวนและร้อยละพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว.....	53
4 เวลาและค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว.....	56

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 โครงสร้างการจัดหน่วยงานกิจการการท่องเที่ยวหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน.....	36
2 สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวรายเดือนประจำปี 2552.....	38

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมนันทนาการประเภทหนึ่งที่มีคุณค่าต่อชีวิตของมนุษย์ (พนมศักดิ์ สวัสดิ์พงษ์. 2544: 22) เป็นกระบวนการทางนันทนาการที่เกิดขึ้นระหว่างเวลาว่าง โดยมีการเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ผู้เดินทางจะต้องเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ โดยมีแรงกระตุ้นจากความต้องการทางกายภาพ ก่อให้เกิดคุณค่าทางด้านการพัฒนาอารมณ์ จิตใจและร่างกาย ผ่อนคลายความเครียด เปลี่ยนบรรยากาศ ผีกความอดทนและควบคุมตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจในประสบการณ์ใหม่ๆ (สมบัติ กาญจนกิจ. 2544: 43-44)

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีทัศนียภาพสวยงาม มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่งในทุกๆ ภาค มีการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างแพร่หลาย มีหลายรูปแบบเป็นไปตามลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวสามารถเลือกได้ตามความพอใจ

สำหรับภาคตะวันออกของประเทศไทย มีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นภูเขา ทะเลและชายหาดที่สวยงาม อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ มากนัก นักท่องเที่ยวสามารถไปพักผ่อนแบบเข้าไปเย็นกลับได้สะดวก มีหน่วยการจัดบริการท่องเที่ยวโดยภาครัฐ โดยเฉพาะชายหาดเตยงามที่อยู่ในจังหวัดชลบุรี เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่สวยงาม เปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติให้นักท่องเที่ยวมาพักผ่อนและทำกิจกรรมนันทนาการ ภายในหาดเตยงามมีแหล่งท่องเที่ยวคือ ศาลกรมหลวงชุมพร อนุสาวรีย์ทหารนาวิกโยธิน พิพิธภัณฑ์ทหารนาวิกโยธิน สโมสรเรือนลักประดู่ ตั้งอยู่ในเขตความดูแลของกองทัพเรือ การบริหารจัดการกระทำโดยทหารทุกอย่าง ซึ่งการเข้ามาในค่ายทหารนั้น มีกฎระเบียบที่เข้มงวด ต้องมีการแลกบัตรผ่านเข้า-ออก แต่จำนวนนักท่องเที่ยวกลับมีจำนวนมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดใกล้เคียง หรือนักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดอื่นๆ

จากการที่หาดเตยงามอยู่ในเขตทหาร มีข้อกำหนดเคร่งครัด แต่มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาอย่างต่อเนื่อง แสดงได้ว่าสถานที่แห่งนี้จะมีปัจจัยที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ซึ่งการจัดสถานที่แห่งนี้ให้เป็นที่ท่องเที่ยวได้ ต้องอาศัยปัจจัยต่างๆ ตั้งแต่สถานที่ที่ดึงดูดความสนใจ การเดินทางที่สะดวก การบริการที่ถูกต้อง และทั้งหมดนี้ต้องมีการบริหารจัดการที่เหมาะสมด้วย

ด้วยปรากฏการณ์ดังกล่าว จึงเป็นเหตุผลสำคัญให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงสภาพของแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ รวมถึงการบริหารจัดการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวด้วย ซึ่งจะเป็นการฉายภาพหาดเตยงามให้ที่อื่นได้ศึกษาเป็นแบบอย่าง และยังเป็นข้อมูลที่ใช้เพื่อพัฒนาหาดเตยงามให้ดีขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจสภาพทางกายภาพของหาดเตยงาม
2. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการหาดเตยงาม
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ไปเที่ยวหาดเตยงาม

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงสภาพทางกายภาพ การบริหารจัดการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่หาดเตยงาม อันจะเป็นกรณีศึกษาให้แก่แหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ และเป็นข้อมูลนำเสนอผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการการท่องเที่ยว ตลอดจนส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการในหาดเตยงามให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กรณีศึกษา (Case study) เพื่อให้เห็นสภาพทางกายภาพของหาดเตยงาม การบริหารจัดการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ซึ่งต้องเก็บข้อมูลจากหลายแหล่งดังนี้

1. ข้อมูลสภาพทางกายภาพของหาดเตยงาม ศึกษาโดยการสำรวจสถานที่จริงโดยใช้แบบสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวของกอดเฟรย์ (Godfrey; & Clarke. 2000: 65)
2. การบริหารจัดการหาดเตยงาม ศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการดูแลหาดเตยงาม ได้แก่ ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ประธานคณะกรรมการสวัสดิการ เจ้าหน้าที่บริการและดูแลสถานที่ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามตำแหน่งหน้าที่ จำนวน 5 คน
3. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ศึกษาโดยการสังเกต และสอบถาม จากนักท่องเที่ยวจำนวน 50 คน และผู้ประกอบการบริการต่างๆ จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบสะดวก (Convenience sampling)

ข้อจำกัดในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยวางแผนที่จะสัมภาษณ์ บุคคลที่สำคัญในการกำหนดนโยบายและผู้นำนโยบายไปสู่การดำเนินการ แต่ด้วยข้อจำกัดด้านเวลา ภารกิจหน้าที่ และระเบียบขององค์กร ผู้วิจัยจึงได้รับอนุญาตให้สัมภาษณ์ผู้แทนผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และประชาสัมพันธ์ของหน่วยกิจการการท่องเที่ยวนาวิกโยธินแทน โดยยังคงพยายามปรับข้อคำถามให้ได้ตามที่กำหนดไว้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

1. สภาพทางกายภาพบริเวณชายหาดเตยงาม
2. การบริหารจัดการบริเวณชายหาดเตยงาม
3. พฤติกรรมการท่องเที่ยว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพทางกายภาพ หมายถึง ลักษณะที่สามารถมองเห็น หรือสอบถามได้ตามแบบสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว ประกอบด้วยทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม การบริการ กิจกรรม และเหตุการณ์สำคัญ
2. การบริหารจัดการ หมายถึง กิจกรรมของกลุ่มบุคคลที่ร่วมมือกันปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยคำนึงถึงสถานการณ์ที่แท้จริง ตามสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย นโยบาย การดำเนินการและการติดตามผล
3. พฤติกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรม การกระทำ หรือ การปฏิบัติ รวมทั้งกระบวนการในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์และบริการของแต่ละบุคคล ที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว
4. นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่เดินทางมากระทำการกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและพักผ่อน ที่หาดเตยงาม
5. หาดเตยงาม หมายถึง สถานที่ที่เป็นชายหาดและบริเวณพื้นที่ที่เป็นส่วนประกอบต่อเนื่องในการปฏิบัติกิจกรรมเชื่อมโยงกับชายหาด ตั้งอยู่ในเขตทหารที่อยู่ในความดูแลของหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน กองทัพเรือ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี มีลักษณะภูมิประเทศที่เรียกว่าหน้ามีน้ำ หลังพิงเขาตรงกลางอ่าว มีกระแสน้ำวนคล้ายสะดือมังกร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำเสนอตามหัวข้อที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. การท่องเที่ยว
2. การบริหารและการจัดการการท่องเที่ยว
3. พฤติกรรมการท่องเที่ยว
4. หาดเตยงาม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การท่องเที่ยว

1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง การเดินทางไปเยือนสถานที่ต่างถิ่น ซึ่งมีใช่เป็นที่พักอาศัยประจำของบุคคลนั้น และเป็นการเยือนชั่วคราว โดยไม่ใช่เพื่อเป็นการประกอบอาชีพหารายได้องค์การสหประชาชาติในคราวประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยว ณ กรุงโรม เมื่อปี พ.ศ. 2506 ได้ให้นิยามของการท่องเที่ยวไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่มีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการคือ

- 1) ต้องเดินทางจากที่อยู่ปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
- 2) ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมเยือน และด้วยความสมัครใจ
- 3) ต้องมีจุดมุ่งหมายของการเดินทาง โดยเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ต้องมีใช่เพื่อการประกอบอาชีพและไปอยู่ประจำ

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมนันทนาการรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นระหว่างเวลาว่างที่ต้องมีการเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเป็นการเดินทางจากถิ่นพำนักประจำของตนเองไปยังอีกแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่มีใช่เพื่อการหารายได้หรือในลักษณะของการย้ายไปตั้งถิ่นฐานเป็นการถาวร ซึ่งจากนิยามดังกล่าวจะเห็นได้ว่าปรากฏการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในปัจจุบันจึงเป็นกิจกรรมรายได้ที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นตามลำดับจนกระทั่งมีผู้กล่าวว่าธุรกิจการท่องเที่ยวในทุกวันนี้เป็นธุรกิจที่ใหญ่ที่สุดในโลกหากเทียบกับธุรกิจอื่น ๆ ด้วยกัน (วินิจ วีรยางกูร, 2532: 1-2)

1.2 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ของการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวต้องมีใช้เพื่อประกอบอาชีพและไปอยู่ประจำ แต่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างต่อไปนี้

1.) การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นการท่องเที่ยวที่เรียกว่า Leisure tour หรือ Recreation tour หรือ Holiday tour มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพักผ่อนในวันหยุด การแสวงหาความสนุกสนาน บันเทิง รวมถึงการไปเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ ชมการแสดง การเล่นกีฬา และนันทนาการ

2.) การท่องเที่ยวเพื่อทำธุรกิจ เป็นการท่องเที่ยวที่เรียกว่า Business tour หรือ Business travel หรือ Professional travel ซึ่งเป็นการเดินทางของนักธุรกิจ โดยมีกิจกรรมด้านธุรกิจเป็นจุดมุ่งหมายหลัก เช่น การเดินทางไปร่วมประชุม สัมมนา เจรจาทะการ ในขณะเดียวกันก็อาจมีการพักผ่อนหย่อนใจเป็นส่วนประกอบด้วยก็ได้ ในประเทศอุตสาหกรรม รายได้จากการท่องเที่ยวประเภทนี้มีอยู่สูงมาก เพราะนักท่องเที่ยวประเภทนี้เดินทางตลอดทั้งปี ไม่ขึ้นอยู่กับฤดูกาล ทั้งเป็นผู้ที่สามารถเสียค่าใช้จ่ายได้สูง

3.) การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลใจ เป็นการท่องเที่ยวที่เรียกว่า Incentive tour ซึ่งมักจัดให้แก่พนักงานและลูกค้าของบริษัท และหน่วยงานต่างๆ หรือผู้ที่ทำประโยชน์ให้แก่บริษัท และหน่วยงานนั้นๆ การเดินทางอาจมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อธุรกิจรวมอยู่ด้วยก็ได้ เช่น จัดให้ไปชมโรงงานผลิตสินค้า หรือไปประชุมสัมมนา มีการสังสรรค์เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์เป็นต้น

4.) การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมสัมมนา เป็นการท่องเที่ยวที่เรียกว่า Meeting convention & exhibition tour โดยนักท่องเที่ยวมีจุดประสงค์เพื่อไปเข้าร่วมประชุมสัมมนา หรือไปชมการแสดงสินค้า การจัดนิทรรศการในโอกาสต่างๆ

5.) การท่องเที่ยวเพื่อความสนใจพิเศษเฉพาะกลุ่ม เป็นการท่องเที่ยวที่เรียกว่า Special-interest group tour คือจัดขึ้นเป็นพิเศษสำหรับกลุ่มที่มีความสนใจในเรื่องใดโดยเฉพาะ เช่น การเดินทางไปชมการแข่งขันกีฬา หรือเล่นกีฬาบางชนิด การเที่ยวชมธรรมชาติ และดูสัตว์ป่า การเที่ยวถ้ำ การดำน้ำดูปะการังและสัตว์น้ำ การชมโบราณสถาน

สมบัติ กาญจนกิจ (2544: 19-20) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการเดินทางท่องเที่ยวไว้ดังนี้

1.) การท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง เป็นการท่องเที่ยวเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศเพื่อชมทิวทัศน์ วัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่ของท้องถิ่นต่างๆ หรือท่องเที่ยวไปตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน เพื่อเปลี่ยนสถานที่พัก

อาศัย ฯลฯ ซึ่งการท่องเที่ยวแบบนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ธรรมเนียม ฐานะทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว และสิ่งดึงดูดใจของสถานที่แต่ละแห่ง

2.) การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน เป็นการใช้เวลาว่างเพื่อการพักผ่อนร่างกายและสมองอาจจะรวมถึงการพักผ่อนหลังการเจ็บป่วย โดยจะใช้เวลาพักผ่อนให้นานที่สุดเท่าที่สามารถทำได้สถานที่ไปพักจะเลือกที่สงบ สะดวกสบาย อากาศบริสุทธิ์ เช่น ชายทะเล หรือบนภูเขาที่ห่างไกลจากความอึกทึกครึกโครม

3.) การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวที่มักมีจุดประสงค์ที่จะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่างๆ ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวด้วย เป็นการศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ทั้งในแง่มานุษยวิทยา และสังคมวิทยา เช่น ชมโบราณสถาน ศิลปะ หรือการแสดงต่างๆ

4.) การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬา การท่องเที่ยวประเภทนี้มีจุดประสงค์ 2 ประการ คือ ประการแรกเป็นการไปชมการแข่งขันกีฬาที่ตนสนใจ ประการที่สอง เป็นการท่องเที่ยวเพื่อไปเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย การท่องเที่ยวประเภทนี้สถานที่อันเป็นจุดหมายปลายทางเป็นสิ่งดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยว เช่น ชายทะเล ภูเขา หรือ การเดินป่าเพื่อดูนก ตกปลา หรือส่องสัตว์ เป็นต้น

5.) การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ การประชุม และสัมมนา ซึ่งผู้ไปเพื่อธุรกิจหรือสัมมนามักจะแบ่งเวลาส่วนหนึ่งไว้สำหรับการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแบบนี้สิ่งที่เป็นปัจจัยดึงดูดนักท่องเที่ยวคือต้องสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ มีสถานที่พักอาศัยหรือโรงแรม และระบบการคมนาคมที่สะดวกรวดเร็ว ปัจจุบันนี้การท่องเที่ยวลักษณะนี้มีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อยๆ

6.) การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา คือ การที่บุคคลไปต่างประเทศเพื่อการศึกษาดูงาน หรือวิจัยหรือการแลกเปลี่ยนอาจารย์ นักศึกษา ระหว่างมหาวิทยาลัย และจะอยู่ในประเทศนั้นเป็นเวลานานเดือนการท่องเที่ยวประเภทนี้ รวมถึงการท่องเที่ยว เพื่อการศึกษาภายในประเทศด้วย จัดได้ว่าเป็นนักท่องเที่ยวที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศอีกอย่างหนึ่ง

1.3 ประเภทของการท่องเที่ยว

วรรณ วทวณิช (2539: 17-18) ได้แบ่งประเภทของการท่องเที่ยวออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1.) การท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic tourism) เป็นการท่องเที่ยวไปตามสถานที่ต่างๆ ภายในประเทศ การท่องเที่ยวในลักษณะนี้ต้องอาศัยสิ่งจูงใจหลายอย่าง เช่น ความสวยงามของภูมิประเทศ ความสะดวกสบายในการเดินทาง ความปลอดภัย การโฆษณา

หรือสิ่งจูงใจโดยเฉพาะ เช่น หลักฐานทางประวัติศาสตร์ หรือศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น เป็นต้น

2.) การท่องเที่ยวต่างประเทศ (International tourism) เป็นการท่องเที่ยวไปยังสถานที่ที่ต่างไปจากประเทศของตน และต้องผ่านกระบวนการระหว่างประเทศหลายอย่าง เช่น พิธีการศุลกากร ด้านตรวจคนเข้าเมือง ในต่างประเทศอาจจะต้องมีมัคคุเทศก์เป็นผู้นำในการท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งการท่องเที่ยวต่างประเทศมักขึ้นอยู่กับขนาดของประเทศเป็นสิ่งสำคัญ เช่น ประเทศที่มีขนาดใหญ่ มักมีสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวมาก เพราะมีโอกาสที่จะมีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งอื่นๆ หลากอย่างกว่าประเทศที่มีขนาดเล็ก แต่บางครั้งการเดินทางไกลๆ ก็อาจจะเป็นอุปสรรคหรือทำให้นักท่องเที่ยวหมดความสนใจ หรือมีความสนใจน้อยลงก็ได้

ซิดจันท์ หังสสุต (2532: 9-13) ได้จัดประเภทต่างๆ ของการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

1.) การท่องเที่ยวเพื่อความสนุก นักท่องเที่ยวจะใช้เวลาหยุดงานเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ เพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น เพื่อพบเห็นสิ่งและอุบัติการณ์ใหม่ๆ เพื่อชมวิถีชีวิตอันสวยงาม เพื่อพบเห็นขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น เพื่อสงบอารมณ์กับความสงบของชนบท เพื่อสนุกสนานกับความอีกที่คึกครื้นโครมและตีกรามใหญ่โตของเมืองใหญ่ และเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยว และอื่นๆ ที่มีผลเป็นความสนุก

2.) การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน นักท่องเที่ยวจะใช้วันหยุดเพื่อพักผ่อนโดยไม่ทำอะไรเพื่อขจัดความเมื่อยล้าทั้งกายและทางจิตที่เกิดขึ้นในเวลาทำงานให้หมดสิ้นไป และเรียกพลกำลังกลับคืนมาสำหรับเริ่มต้นทำงานในคาบใหม่

3.) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม นักท่องเที่ยวที่ปรารถนาจะเรียนรู้ศิลปวิทยาการที่เกี่ยวข้องวัฒนธรรมของชาติต่างๆ ในสถาบันหรือสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงหรือในประเทศที่มีวัฒนธรรมที่น่าสนใจของเขา ก็จะท่องเที่ยวไปยังประเทศนั้นๆ เพื่อศึกษา พิจารณาชีวิตความเป็นอยู่ในแง่มานุษยวิทยา และสังคมวิทยา เพื่อชมโบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ เพื่อติดตามความเจริญทางวัตถุ และเทคโนโลยีปัจจุบันและงานฉลอง

4.) การท่องเที่ยวเพื่อกีฬา แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

4.1) การท่องเที่ยวเพื่อชมการแข่งขันกีฬารั้งใหญ่ๆ ของโลก เช่น กีฬาโอลิมปิก กีฬาเอเชียนเกมส์

4.2) การท่องเที่ยวเพื่อไปเล่นกีฬายังถิ่นที่มีการเล่นกีฬาชนิดนั้นๆ เช่น ในฤดูหนาวมีหิมะตกมากก็ไปเล่นสกี พ้นฤดูมรสุมก็เป็นเทศกาลเล่นเรือใบ ฤดูร้อนเป็นการปีนเขาและฤดูกาลอื่นๆ ที่เหมาะสม

5.) การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ มีข้อเท็จจริงอยู่ว่า นักท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจมักจะได้จัดเวลาว่างจากการปฏิบัติธุรกิจไว้สำหรับการท่องเที่ยว ซึ่งอาจจะเป็นเวลาที่ว่างจากการปฏิบัติธุรกิจประจำวัน หรือถือโอกาสอยู่ท่องเที่ยวต่อเมื่อสิ้นการปฏิบัติธุรกิจ

6.) การท่องเที่ยวเพื่อประชุม สัมมนา ใน ค.ศ.1967 ตามสถิติขององค์การการท่องเที่ยวโลกปรากฏว่ามีการประชุมประเภทต่างๆ ระดับโลกถึง 3,500 แห่ง ผู้เข้าประชุมและผู้ติดตามมีอยู่ประมาณแสนคน ในการจัดวาระการประชุมทั้งหลายเหล่านี้ เกือบจะไม่มีการยกเว้น ผู้จัดจะต้องมีรายการนำเที่ยวอย่างน้อย 1 ครั้ง ทำให้ผู้เข้าประชุมและผู้ติดตามกลายเป็นนักท่องเที่ยวสมบูรณ์แบบที่เดียว เมืองใดที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวอยู่แล้ว เช่น พัทยา ก็มักจะได้รับเลือกให้เป็นที่พักประชุม

7.) การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา บุคคลที่เดินทางไปต่างประเทศเพื่อทำวิจัยในด้านสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา และอยู่ในประเทศนั้นเป็นเวลานานนับเดือน ศาสตราจารย์มหาวิทยาลัย ที่เดินทางไปสอนมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ ได้สิทธิหยุดพัก หรือนักศึกษาของมหาวิทยาลัยไปเป็นกลุ่มเพื่อเรียนวิชาพิเศษในต่างประเทศ บุคคลเหล่านั้นนับเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มหนึ่งด้วย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร ดังนี้

1) นักท่องเที่ยวที่ค้างคืน ซึ่งเป็นการเดินทางไปอยู่ชั่วคราวตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป (มีการค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน) แต่ไม่เกิน 90 วัน เป็นการเดินทางโดยสมัครใจ ด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่มิใช่การไปประกอบอาชีพ หรือหารายได้ ทั้งนี้ผู้โดยสารมาทางเรือสำราญทางทะเลแล้วไม่พักค้างคืนบนฝั่งไม่นับเป็นนักท่องเที่ยว ได้แก่

1.1) นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ หรือนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (Foreign tourist or International tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในประเทศไทย

1.2) นักท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic tourists) หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีถิ่นที่อยู่หรือที่พำนักถาวรในประเทศไทยในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง อาจจะเป็นคนไทยหรือคนต่างชาติที่พำนักอาศัยถาวรในประเทศไทยก็ได้ และมีการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดอื่นอันมิใช่จังหวัดที่เขามีถิ่นที่อยู่ หรือที่พำนักถาวรนั้น

2) นักท่องเที่ยวที่ไม่ค้างคืน หรือ นักทัศนาจร (Excursionists) หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปอยู่ในสถานที่อันมิใช่ที่พำนักถาวรของตน ซึ่งเป็นการเดินทางไปอยู่ชั่วคราวในระยะเวลานั้นๆ ไม่ถึง 24 ชั่วโมง (ไม่ได้ค้างคืน) และเดินทางไปโดยสมัครใจด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่มิใช่

การไปประกอบอาชีพหรือรายได้ ทั้งนี้ผู้ที่โดยสารเรือสำราญทางทะเลที่ค้างพักแรมในเรือสำราญ จะถูกนับว่าเป็น นักทัศนาจร จำแนกเป็น

2.1) นักทัศนาจรชาวต่างประเทศ (Foreign excursionists) หมายถึง นักทัศนาจรชาวต่างประเทศที่เดินทางมาจากต่างประเทศมาท่องเที่ยวในประเทศไทย

2.2) นักทัศนาจรภายในประเทศ (Domestic excursionists) หมายถึง นักทัศนาจรที่มีถิ่นที่อยู่หรือที่พักอาศัยในประเทศไทย ซึ่งอาจเป็นคนไทยหรือคนต่างชาติที่มีถิ่นที่อยู่หรือที่พักอาศัยในประเทศไทย หรือในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งก็ได้ เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดอื่น อันมิใช่จังหวัดที่เขามีถิ่นที่อยู่ หรือที่พักอาศัย

นอกจากนั้นยังจะพบคำว่า “ผู้มาเยือน” (Visitors) ซึ่งหมายรวมถึง ผู้ที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย โดยจะจำแนกเป็นนักท่องเที่ยวหรือนักทัศนาจรก็ได้ตามแต่จะตรงกับคุณสมบัติหรือนิยามในข้อใด

1.4 องค์ประกอบการท่องเที่ยว

หลักที่สำคัญในระบบการท่องเที่ยว จำแนกได้เป็น 3 องค์ประกอบ (วรรณ วรชวานิช. 2539: 49-52) ดังนี้

1) ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism resource) เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวและเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางไปท่องเที่ยว ซึ่งทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปเยือนหรือไปท่องเที่ยว ทั้งนี้อาจแบ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1) ทรัพยากรทางธรรมชาติ (Natural tourism resource) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความงามตามธรรมชาติสามารถดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น ภูเขา ป่าไม้ น้ำพุร้อน ถ้ำ น้ำตก ชายทะเล หาดทราย ทะเลสาบ เกาะ แก่ง เขื่อน อ่างเก็บน้ำ แหล่งน้ำจืด (ห้วย บึงหนอง คลอง) เป็นต้น บางแห่งได้รับการจัดให้เป็นสวนรุกขชาติ สวนพฤกษศาสตร์ วนอุทยานแห่งชาติ เขตสงวนพันธุ์สัตว์ สวนสัตว์เปิด อุทยานนกน้ำ เป็นต้น

1.2) ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-made tourism resource) นับเป็นมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural heritage) เป็นผลงานที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ ที่อนุชนรุ่นหลังพึงหวงแหน และปฏิบัติสืบสานต่อไป ทั้งนี้ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น แบ่งออกได้ 3 ชนิด ได้แก่

1.2.1) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ (Historical tourism resource) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นตามประสงค์หรือประโยชน์ของมนุษย์เอง ทั้งนี้เป็นมรดกในอดีต และได้สร้างเสริมในปัจจุบัน แต่มีผลดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น

พระราชวัง ศาสนสถาน แหล่งโบราณคดีก่อนประวัติศาสตร์ ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑ์
กำแพงเมือง คูเมืองอุทยานประวัติศาสตร์ อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน เป็นต้น

1.2.2) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต (Culture and rural way of life) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม ซึ่งปฏิบัติยึดถือสืบทอดต่อกันมา เช่น ประเพณีในรอบปี ทั้งประเพณีในราชสำนัก (พระราชพิธีต่างๆ) ประเพณีไทย ประเพณีท้องถิ่น ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อที่เกี่ยวกับศาสนา เช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีเข้าพรรษา ประเพณีกินเจ หรือประเพณีถือศีลอด งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับบุคคล เช่น ประเพณีโกนจุก พิธีแต่งงาน พิธีบวช และพิธีศพ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น ได้แก่ การสร้างบ้านเรือน ชุดแต่งกาย อาหารประจำถิ่น การประดิษฐ์ของใช้เพื่อการดำรงชีวิต ภาษาพูดในท้องถิ่นและวรรณคดีพื้นบ้าน เป็นต้น หมู่บ้านที่มีวิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ นับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ อาทิ หมู่บ้านทอผ้า หมู่บ้านทำร่ม หมู่บ้านช้าง รวมถึงตลาดนัด ตลาดน้ำ

1.2.3) แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการและบันเทิง (Recreation attraction) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อการพักผ่อนที่ให้ความรื่นรมย์บันเทิง เช่น สวนสัตว์ สวนสนุก สวนน้ำ ศูนย์วัฒนธรรม ศูนย์การแสดงศิลปะ แหล่งบันเทิง ศูนย์การค้า ศูนย์การประชุม เป็นต้น

2) การบริการการท่องเที่ยว (Tourism service) ได้แก่ การให้บริการเพื่อการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่หรือกิจกรรมที่มีผลเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้นๆ เป็นการให้ความสะดวกระหว่างการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะบริการการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ บริการขนส่งภายในแหล่งท่องเที่ยว บริการที่พักแรม บริการอาหารและบันเทิง บริการนำเที่ยว และมัคคุเทศก์ รวมถึงบริการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

3) การตลาดการท่องเที่ยว (Tourism market) การที่จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวนั้นจะต้องมีการตลาดการท่องเที่ยวในการชักนำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งหมายถึงความพยายามที่จะทำให้ นักท่องเที่ยว เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของตนและใช้สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้น โดยการตลาดการท่องเที่ยวทำได้ 2 วิธี

3.1) การให้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว หมายถึง การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ทางการท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากรท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการท่องเที่ยว เป็นต้น

3.2) การโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว หมายถึง การสื่อสารข้อมูลข่าวสารท่องเที่ยวไปยังนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายโดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์จดหมาย เป็นต้น เพื่อเชิญชวนกระตุ้นนักท่องเที่ยว

กองวิชาการและฝึกอบรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2539: 7) กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของการท่องเที่ยวนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญ เพราะนอกจากจะช่วยกระตุ้นให้เกิดอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแล้ว ยังเป็นผลดีแก่นักท่องเที่ยวโดยทั่วไปด้วย กิจกรรมการท่องเที่ยวต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่าง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. ม.ป.ป.: 10-11) ดังนี้

1) นักท่องเที่ยว ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งจะต้องประกอบด้วย ลักษณะของนักท่องเที่ยว การกระจายของนักท่องเที่ยว กิจกรรมต่างๆ ของนักท่องเที่ยวและทัศนคติของนักท่องเที่ยว

2) สินค้าท่องเที่ยวหรือสถานที่ท่องเที่ยว สินค้าท่องเที่ยวเป็นสินค้าที่มีลักษณะพิเศษ กล่าวคือ เป็นสินค้าที่รวมรวมเอาสินค้าและบริการหลายประเภททั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมไว้ด้วยกัน เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี อุตสาหกรรม และสาธารณูปโภค สินค้าเหล่านี้มีคุณสมบัติที่แตกต่างกัน ซึ่งสินค้าทางการท่องเที่ยวจะต้องเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวซื้อ (ไปเที่ยว) และเกิดความประทับใจ เพราะมีสิ่งที่มีคุณค่าด้านต่างๆ หลากอย่าง เช่น คุณค่าทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศนั้นๆ ทิวทัศน์ หรือทัศนียภาพ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ความประทับใจ จากลมฟ้าอากาศ เป็นต้น

3) การคมนาคมขนส่ง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว หรือสถานที่ท่องเที่ยว นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ และธุรกิจการท่องเที่ยวสามารถดำเนินต่อไปได้ ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงสิ่งต่างๆ เช่น รูปแบบของการคมนาคมขนส่ง การคมนาคมขนส่งสู่แหล่งท่องเที่ยว การคมนาคมขนส่งภายในแหล่งท่องเที่ยว แบบแผนการเดินทางของนักท่องเที่ยว บริเวณหรือสถานที่ให้บริการแก่ผู้โดยสารหรืออุปกรณ์อำนวยความสะดวก รูปแบบ หรือ ปัญหาการจราจร เป็นต้น

4) ข้อมูลข่าวสารและการบริการ ข้อมูลข่าวสารเป็นเอกสารเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ แก่นักท่องเที่ยวเพื่อชักจูงให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น เช่น หนังสือแนะนำเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว แผ่นพับ แผนที่ เอกสารแนะนำ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ และเป็นการให้ความรู้ใหม่ๆ การอบรมการนำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์ รายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง การจัดทำแผนที่เส้นทางและแผนที่ท่องเที่ยวของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง

5) ความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกในด้านการเข้าเมือง ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงมากที่สุด เพราะจะทำให้ นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจตั้งแต่ก้าวแรกที่ได้เดินทางเข้าสู่ประเทศ โดยให้ความสะดวกในเรื่องต่างๆ ดังนี้

5.1) ระเบียบพิธีการเข้าออกเมือง เช่น การทำวีซ่า และพิธีการศุลกากร

5.2) การขนส่งกระเป๋าของผู้โดยสาร

5.3) บริการขนส่งระหว่างท่าอากาศยาน หรือสถานีขนส่งกับที่พัก

5.4) การอำนวยความสะดวก แก่ผู้โดยสารที่สถานีขนส่งและท่าอากาศยาน

6) องค์ประกอบด้านโครงสร้างพื้นฐาน เป็นองค์ประกอบที่สนับสนุนให้ธุรกิจการท่องเที่ยวสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี และก่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินธุรกิจได้แก่

6.1) การไฟฟ้า มีเพียงพอและใช้การได้ดีไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการและผู้ให้บริการ รวมทั้งความปลอดภัย

6.2) การประปา สะอาดถูกอนามัย และมีปริมาณเพียงพอแก่การบริการ

6.3) การสื่อสาร โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร สะดวกรวดเร็ว และมีปริมาณของหน่วยบริการเพียงพอ

6.4) ความสามารถในการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล

6.5) สถานพยาบาล และโรงพยาบาลที่ทันสมัย สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และค่ารักษาพยาบาลอยู่ในอัตราที่ยุติธรรม

7) การสนับสนุนอื่น ๆ เป็นการเพิ่มความสะดวกสบายให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น การเงิน การธนาคาร ระเบียบต่างๆ สถานที่ศึกษา แหล่งค้นคว้าด้านต่างๆ ความร่วมมือระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายนอกอื่นๆ ได้แก่

7.1) สภาพเศรษฐกิจและการเมืองของโลก ซึ่งมีส่วนสำคัญในการกำหนดกระแสการเดินทางของนักท่องเที่ยว สภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำจะทำให้การเดินทางท่องเที่ยวอ่อนตัวลง โดยเฉพาะการเดินทางท่องเที่ยวระยะไกล เช่นเดียวกับความเคลื่อนไหวทางการเมืองในบางประเทศอาจก่อให้เกิดความรู้สึกถึงความไม่มั่นคง เป็นผลให้การเดินทางออกนอกประเทศชะลอตัวลงในช่วงระยะเวลาสั้น ในทางตรงกันข้ามการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจและสภาพความมั่นคงทางการเมืองจะเป็นตัวกระตุ้นกระแสการเดินทางให้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง

7.2) ความนิยมในการท่องเที่ยว การที่ครอบครัวมีรายได้สูงขึ้นครอบครัวมีขนาดเล็กในขณะที่รายจ่ายในการท่องเที่ยวลดต่ำลง จากการที่ธุรกิจท่องเที่ยวได้ปรับรูปแบบของการบริการให้มีค่าใช้จ่ายเบ็ดเสร็จอย่างประหยัดทำให้ผู้รักการท่องเที่ยวสามารถจัดรายได้เพื่อการท่องเที่ยวได้ดีขึ้นความนิยมในการใช้เวลาว่างพักผ่อนด้วยการเดินทางท่องเที่ยวจะไม่มีวันตกต่ำลง ตราบเท่าที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังสามารถจูงใจให้ผู้คนใช้จ่ายเงินเหลือใช้เพื่อการท่องเที่ยว

7.3) การขยายเส้นทางคมนาคม โลกยุคใหม่ที่มีการคมนาคมขนส่งจะต้องรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพทำให้เกิดระบบเครือข่ายถนนเชื่อมต่อเพื่อการเดินทางด้วยรถยนต์ที่มีการ

ยืดหยุ่นสูงกว่าตารางการเดินรถไฟที่ค่อนข้างจำกัด ระบบการคมนาคมทางอากาศได้รับการพัฒนาทั้งในด้านของท่าอากาศยาน เครื่องบิน และเส้นทางบิน ส่งผลให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็วปลอดภัย และประหยัด

7.4) การเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการเมือง ระบบการคมนาคมขนส่งที่พัฒนาให้มีประสิทธิภาพ และรวดเร็วทำให้โลกดูเหมือนจะเล็กลง รัฐบาลของทุกประเทศต่างให้ความสนใจประสานความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยว และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นผลให้เกิดการแข่งขันกันทั้งในแง่ของการส่งเสริมการตลาด และการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่ประกอบกันเป็นแรงจูงใจให้เกิดความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

1.5 ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวซึ่งเป็นสินค้าหลักในปัจจุบันที่สร้างรายได้ให้กับประเทศชาติเป็นจำนวนมหาศาล สินค้าทางการท่องเที่ยวโดยทั่วไปเรียกว่า สินค้าบริการ เป็นสินค้าที่ไม่สามารถมองเห็นด้วยตาเปล่า แต่เป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือนได้

1.5.1 ความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดใจที่ก่อให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งนอกจากจะเป็นวัตถุและเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะขายให้แก่นักท่องเที่ยว อาจกล่าวได้ว่าเป็น “สินค้า” ที่มีคุณลักษณะพิเศษที่สามารถดึงดูดให้ “ลูกค้า” หรือนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามา “ซื้อ” กันถึงที่ตั้งอยู่ของสินค้า (นิภาพร หนูอักษร. 2548: 24) และหมายถึง แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม และวัฒนธรรมประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เด่น และสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้มาเยือน

1.5.2 ความสำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบหนึ่งของระบบการท่องเที่ยว นอกเหนือไปจากบริการการท่องเที่ยว (Tourism service) และตลาดการท่องเที่ยว (Tourism market) องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน และแต่ละองค์ประกอบก็มีองค์ประกอบย่อยๆ อีกมากมาย ความแตกต่างในองค์ประกอบย่อยและความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างองค์ประกอบเหล่านี้ได้ก่อให้เกิดความแตกต่างในรูปแบบของการท่องเที่ยว การที่ทรัพยากรการท่องเที่ยวสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปยังสถานที่ ตำบล เมือง ภาค รัฐ หรือประเทศต่างๆ ทำให้ท้องถิ่นที่มีผู้เดินทางไปท่องเที่ยวได้รับผลกระทบทางบวกและทางลบหลาย

ประการ นับได้ว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยอาจสรุปได้ ดังนี้ (จิราภรณ์ อัมพรพรวดี. 2547: ออนไลน์)

1) เป็นสิ่งดึงดูดใจให้มีการเดินทางท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวนับเป็นสิ่งดึงดูดใจที่สำคัญมาก เพราะเป็นปัจจัยหลักที่นักท่องเที่ยวนำมาพิจารณาในการตัดสินใจเลือกหรือไม่เลือกที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ ตำบล เมือง ภาค รัฐ หรือประเทศนั้นๆ

2) เป็นที่มาของรายได้ คนในพื้นที่มีอาชีพและมีรายได้จากการจัดธุรกิจและบริการให้แก่นักท่องเที่ยว รัฐบาลเองก็สามารถเก็บภาษีอากรจากการค้าและภาษีเงินได้ ทำายสุดเงินจำนวนนั้นนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวม เพราะรัฐบาลนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศแล้ว ยังเป็นเงินส่วนที่นำไปช่วยชดเชยภาวะการขาดดุลการค้ากับต่างประเทศอีกด้วย

3) ช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวอุดมสมบูรณ์จะมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น เพราะสถานที่พักผ่อนหย่อนใจในท้องถิ่นของตนช่วยให้ประชาชนสามารถผ่อนคลายจากภาวะจำเจ ดึงเครียดจากการประกอบกรงาน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมนันทนาการได้ ส่งผลให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์เป็นประชากรที่มีคุณภาพ ที่สำคัญคือคนที่ผู้คนมีอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวย่อมมีรายได้ และสามารถซื้อหาสินค้าอุปโภคบริโภคและบริการต่างๆ ให้กับตนเองได้ ซึ่งจะช่วยเหลือเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและทำให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นด้วย

4) สร้างความภาคภูมิใจให้แก่ประชาชน โดยประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักและยอมรับของคนทั่วโลก ย่อมจะนำมาซึ่งความภาคภูมิใจของคนในพื้นที่ เช่น ประเทศไทยมักได้รับคำชมจากชาวต่างประเทศเสมอว่าเป็นประเทศที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวสวยงาม น่าสนใจ หลากหลาย ซึ่งนำความภาคภูมิใจมาสู่คนไทยทุกคน

5) สะท้อนให้เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาบรรพชน ทรัพยากรการท่องเที่ยวจำนวนมาก ได้สะท้อนให้เห็นภูมิปัญญาของบรรพชนที่ล้ำลึก เป็นความรู้ที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตของคนในรุ่นปัจจุบัน เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณีที่แสดงถึงการมีวัฒนธรรมสถาปัตยกรรมอันประณีตงดงาม เป็นต้น

6) ก่อให้เกิดการอนุรักษ์และพัฒนา ประโยชน์มากมายที่ผู้คนได้รับจากทรัพยากรการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม ไม่สูญหายไป หากมีการนำไปใช้ ก็จะมีการจัดการและใช้อย่างระมัดระวัง มีการบริโภคทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างมีจิตสำนึก โดยคำนึงถึงอนุชนคนรุ่นต่อไปด้วย

1.5.3 ประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยว

การจำแนกประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวสามารถทำได้ใน 2 ลักษณะ ดังนี้

1) การจำแนกตามลักษณะของทรัพยากรการท่องเที่ยว สามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1.1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Natural tourism resources) หมายถึง ทรัพยากรทั้งทางด้านชีวภาพและกายภาพ ได้แก่ พื้นที่ป่า สัตว์ป่า น้ำตก ถ้ำ ชายหาด เกาะแก่ง และปะการัง เป็นต้น ทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านี้มีความงดงามโดดเด่น เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการพักผ่อนหย่อนใจ และการศึกษามรดกธรรมชาติ

1.2) ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถานและโบราณวัตถุ (Archeological and historical resources) หมายถึง พื้นที่หลักฐานและร่องรอยทางกายภาพที่เหลืออยู่ ซึ่งอาจบ่งบอกถึงสภาพความเป็นมา และพัฒนาการของสิ่งมีชีวิตทั้งในยุคก่อนประวัติศาสตร์ และยุคประวัติศาสตร์ ทั้งนี้รวมถึงวัตถุต่างๆ ที่มนุษย์สร้างหรือประดิษฐ์ขึ้นด้วย

1.3) ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม เช่น ศิลปการแสดง การแต่งกายแบบโบราณ ภาษาพื้นเมือง ความเชื่อเรื่องวิญญาณ กิจกรรมการยังชีพแบบดั้งเดิมของชนเผ่าที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แห่งใดแห่งหนึ่ง และมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ทั้งนี้ ยังรวมถึงสิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อการท่องเที่ยว เช่น สวนสนุก หรือพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น และสิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยวัตถุประสงค์ดั้งเดิมที่สร้างขึ้นนั้นอาจไม่ใช่เพื่อการท่องเที่ยว แต่เป็นที่ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้ เช่น เขื่อน โรงงานผลิตเบียร์ โรงงานเครื่องปั้นดินเผา สวนองุ่น และหมู่บ้านของชาวนาชาวไร่ เป็นต้น

2) การจำแนกตามพื้นที่และลักษณะของทรัพยากร “พื้นที่” ในที่นี้ หมายถึง ที่ตั้งของทรัพยากรนั้นๆ และ “ลักษณะ” หมายถึงลักษณะที่เป็นธรรมชาติ หรือมนุษย์สร้างขึ้น เมื่อพิจารณาเกณฑ์ทั้ง 2 นี้ ประกอบกัน สามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภท (จิราภรณ์ อัมพรพรวดี. 2547: ออนไลน์) ดังนี้

2.1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เน้นผู้ใช้ประโยชน์ (User-oriented areas) ทรัพยากรการท่องเที่ยวในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ใกล้ชุมชน การเข้าถึง (Accessibility) เพื่อประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวจึงกระทำได้ง่ายสะดวก เพราะมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ขึ้นมารองรับกิจกรรมการใช้ประโยชน์ และสนองความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มรูปแบบ แต่ส่วนใหญ่แล้วสร้างขึ้นเพื่อรองรับกิจกรรมเฉพาะอย่าง เช่น สวนสาธารณะในเขตเมือง สนามเด็กเล่น สนามกีฬา และสวนสนุก เป็นต้น

2.2) ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (Intermediate areas) มักตั้งอยู่ห่างไกลจากชุมชนมากกว่าประเภทแรก แต่มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมที่เปิดโอกาสให้เดินทางเข้าถึงได้สะดวก ตัวอย่างทรัพยากรการท่องเที่ยวในกลุ่มนี้ เช่น รีสอร์ท อุทยาน และวนอุทยาน

2.3) ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เน้นธรรมชาติ (Resource-based areas) ทรัพยากรการท่องเที่ยวในกลุ่มนี้มีลักษณะเด่นแตกต่างจากทรัพยากรในสองกลุ่มข้างต้นตรงที่มีความเป็นธรรมชาติดั้งเดิมมากกว่า และนักท่องเที่ยวมีโอกาสประกอบกิจกรรมนันทนาการที่หลากหลายมากกว่า เช่น การดูนก (Bird watching) และการเดินป่า (Trekking) ความหลากหลายในการประกอบกิจกรรมนี้จะขึ้นอยู่กับทรัพยากรพื้นฐานว่าเป็นลักษณะใด หากทรัพยากรพื้นฐานเป็นพื้นที่ชายทะเล ก็เหมาะสมสำหรับกิจกรรมเล่นน้ำ วายน้ำ อาบแดด หรือดำน้ำ เป็นต้น หากเป็นพื้นที่ป่า ก็เหมาะกับกิจกรรมเดินป่า/ศึกษาธรรมชาติ หรือกิจกรรมพักผ่อนโดยการไ้ใช้เต็นท์ เป็นต้น อย่างไรก็ตามทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบเน้นธรรมชาตินี้ส่วนใหญ่จะอยู่ห่างไกลจากเขตชุมชน และบางแห่งการเดินทางเข้าถึงยังไม่สะดวกเท่าที่ควร

นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้แบ่งประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภทตามลักษณะ คุณค่าและความสนใจของนักท่องเที่ยวประกอบด้วย

1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติมีความสวยงามและนับว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทนี้เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด โดยแบ่งย่อยออกได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

1.1) ทิวทัศน์ (Scenery) ทิวทัศน์ต่างๆ ทางธรรมชาติทั้งที่สวยงามและแปลกประหลาดจะเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เข้าไปเยี่ยมชม เช่น แกรนด์แคนยอนในประเทศสหรัฐอเมริกา ภูเขาไฟฟูจิในญี่ปุ่นหรือสวิตเซอร์แลนด์ หรือสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาล เช่น ดอกทิวลิปหรือดอกซากุระจะบานในฤดูหนาว เป็นต้น

1.2) สัตว์ป่าและพรรณไม้ (Wildlife and flora) สัตว์ป่าและพรรณไม้เป็นส่วนหนึ่งของความงามตามธรรมชาติที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มาก เพราะชีวิตความเป็นอยู่ของสัตว์ป่าเป็นสิ่งที่น่าศึกษาหาความรู้ รวมทั้งความหลากหลายของพรรณไม้ในป่าประเภทต่างๆ ซึ่งนับวันจะหมดไป แต่ยังคงมีที่ให้ท่องเที่ยวได้ เช่น อุทยานแห่งชาติ แหล่งอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า สวนสัตว์เปิดสวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ เป็นต้น

1.3) สภาพภูมิอากาศ (Climate) สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป เช่น แสงแดด สายลม อากาศอบอุ่น หรือหิมะตกในฤดูหนาว ตลอดจนลักษณะอากาศที่แตกต่างไปจากถิ่นเดิมของตนจะเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวขึ้นมาได้ เช่น ฤดูร้อนนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางไปยังชายฝั่ง

ทะเล หรือฤดูหนาวชาวยุโรปนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศแถบตะวันออกซึ่งมีอากาศอบอุ่นกว่า เป็นต้น

1.4) ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ (Natural phenomenon) เป็นลักษณะของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น พระอาทิตย์เที่ยงคืน การเกิดสุริยุปราคา การเกิดฝนดาวตก เป็นต้น

2) ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ โบราณสถาน และศาสนา หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวข้องในฐานะที่เป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและศาสนา ซึ่งได้แก่

2.1) โบราณสถาน หมายถึง สิ่งของโบราณที่เคลื่อนที่ไม่ได้ เช่น โบสถ์ วิหาร วัง ซึ่งมีอายุเก่าแก่กว่า 100 ปีขึ้นไป เช่น อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย วัดไชยวัฒนาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นต้น

2.2) โบราณวัตถุ หมายถึง สิ่งของโบราณที่เคลื่อนย้ายได้ เช่น พระพุทธรูป เทวรูป ศิลาวรรค มีอายุเก่าแก่กว่า 100 ปีขึ้นไป

2.3) ศาสนสถานหรือปูชนียสถาน หมายถึง สถานที่ควรแก่การนับถือหรือควรแก่การบูชา เช่น พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม วัดพระศรีรัตนศาสดาราม กรุงเทพมหานคร และวัดพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี เป็นต้น

2.4) ศาสนวัตถุหรือปูชนียวัตถุ หมายถึง วัตถุที่ควรแก่การบูชาเคารพนับถือ เช่น พระพุทธรูป เทพเจ้า เป็นต้น

2.5) แหล่งประวัติศาสตร์ หมายถึง สถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น สถานที่กระทำยุทธหัตถีของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จังหวัดสุพรรณบุรี สุสานสัมพันธมิตร จังหวัดกาญจนบุรี ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กำแพงเมือง คูเมือง อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน เป็นต้น

3) ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปะ และขนบธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษได้สร้างสมและถ่ายทอดเป็นมรดกสืบทอดกันมา ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทนี้ประกอบด้วยงานประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน การแสดงศิลปวัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง การแต่งกาย ภาษา ชนเผ่าต่างๆ สวนสนุก สวนสัตว์ กิจกรรม เช่น การพายเรือ ขี่จักรยานภูเขา และล่องแก่ง เป็นต้น

1.5.4 คุณลักษณะของทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวหลากหลายประเภทที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ควรมีลักษณะหลักที่สำคัญ 4 ประการ หรือเรียกว่า 4As คือ

1) ความดึงดูดใจ (Attraction) ทรัพยากรการท่องเที่ยวควรดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ หรือมีลักษณะชวนตา ชวนใจ มีเสน่ห์เฉพาะตัวอันมีสาเหตุมาจากสิ่งต่อไปนี้

1.1) มีความงามตามธรรมชาติ เช่น ชายหาดทรายขาว แนวปะการังที่มีสีสัน สวยงาม รวมทั้งปลานชนิดต่างๆ ป่าที่มีพันธุ์ไม้นานาชนิดหรือความงดงามที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ทะเลสาบ รีสอร์ทในหุบเขา เป็นต้น

1.2) มีลักษณะของเหตุการณ์สำคัญเฉพาะกาล เช่น งานประเพณีในเทศกาลสำคัญของแต่ละท้องถิ่น การจัดขบวนบุปผชาติหรือการตกแต่งขบวนพาเหรดและการแสดงในเทศกาลต่างๆ การแสดงแสง สี เสียง ในแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น

2) การเข้าถึงง่าย (Accessibility) ทรัพยากรการท่องเที่ยวจะดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้มากหากมีความสะดวกในการเดินทางเที่ยวชม หากนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและใกล้ชิด นักท่องเที่ยวจะเกิดอารมณ์ในการท่องเที่ยวได้มาก ดังนั้น แม้แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงามแต่ขาดความสะดวกในการเข้าถึง นักท่องเที่ยวจะไม่เดินทางไปเที่ยวชม หน่วยงานที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องดำเนินการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ถนน สะพาน ที่จอดรถ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแก่นักท่องเที่ยว

3) ความประทับใจ (Amenity) ทรัพยากรการท่องเที่ยวควรก่อให้เกิดความประทับใจ สุขใจ และซาบซึ้งในการเที่ยวชม เช่น ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เช่น ปราสาทราชวัง วัด โบราณสถานต่างๆ ที่แสดงถึงอารยธรรมในอดีต หรือแม้แต่ทรัพยากรธรรมชาติที่เหมาะสมแก่การพักผ่อน อาทิ อุทยานแห่งชาติทางบกและทางทะเลหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความสนุกสนาน เช่น การร่วมงานเทศกาลประเพณีต่างๆ เช่น งานคาร์นิวัลในประเทศบราซิล งานประเพณีสงกรานต์ในประเทศไทย เป็นต้น

4) องค์ประกอบของการบริการ (Ancillary service) สถานที่ท่องเที่ยวควรจัดสรรการบริการด้านต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยว หน่วยงาน และภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวกและดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านี้ ได้แก่

4.1) การบริการด้านการตลาด เช่น การให้บริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว การส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

4.2) การประสานความร่วมมือด้านการพัฒนาและจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจากความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การวางแผนการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่น และการจัดระบบการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

1.6 การตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว

กอดเฟรย์ (Godfrey; & Clarke. 2000: 65) ได้กำหนดรูปแบบหลักการตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว (Resource audit) ไว้มีประเด็นที่จะต้องเก็บข้อมูลคือ ชื่อและลักษณะที่ตั้ง การเข้าถึง เจ้าของ การให้บริการ ข้อมูลท่องเที่ยว การติดต่อ ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1) จำแนกทรัพยากรท่องเที่ยว

1.1) ประเภทของทรัพยากร

1.1.1) ทรัพยากรหลัก เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว

1.1.2) ทรัพยากรรอง เพื่อสนับสนุนทรัพยากรหลักในการดึงดูดนักท่องเที่ยว

1.2) ชนิดของทรัพยากร

1.2.1) ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ พืช สัตว์ ภูมิทัศน์ ภูมิอากาศ น้ำ

1.2.2) ทรัพยากรวัฒนธรรม ได้แก่ ศาสนา มรดกวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์

ชาติพันธุ์

1.2.3) ทรัพยากรเหตุการณ์สำคัญ ได้แก่ งานมหกรรม การแข่งขัน งานแสดง

ผลิตภัณฑ์

1.2.4) ทรัพยากรกิจกรรม ได้แก่ นันทนาการ ผจญภัย สิ่งอำนวยความสะดวก

1.2.5) ทรัพยากรบริการ ได้แก่ ที่พัก อาหาร การต้อนรับ การขนส่ง

2) ตรวจสอบรายการทรัพยากรท่องเที่ยว

การตรวจสอบรายการทรัพยากรท่องเที่ยว เป็นการเก็บข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ทราบข้อดี ข้อเสียของแหล่งท่องเที่ยว พร้อมทั้งนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ดังนี้

2.1) รายการทรัพยากรที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ได้แก่ สิ่งที่น่าสนใจ ดึงดูดใจ ให้การบริการ ทำกิจกรรมต่างๆ และสถานที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว

2.2) รายการทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ความโดดเด่น ความเป็นเอกลักษณ์ ความสำคัญ แล้วทำการตรวจสอบเก็บข้อมูลทรัพยากรในส่วนข้อ ชื่อ ที่ตั้ง ระยะเวลา ฤดูกาล และเวลาให้บริการ การเข้าถึงผู้เป็นเจ้าของ ผู้จัดการ การติดต่อประสานงาน ระดับการใช้ใน

ปัจจุบัน ผู้ไปเที่ยว มาจากไหน วัตถุประสงค์การเดินทาง ลักษณะประชากร อัตราค่าธรรมเนียม ระบบสมาชิก

2.3) รายการทรัพยากรวัฒนธรรม ได้แก่ คุณค่าที่โดดเด่น ระดับความดึงดูด ความรู้สึก แล้วทำการตรวจสอบเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ ชื่อ ที่ตั้ง ระยะทาง ศูนย์ข้อมูล การเข้าถึง ผู้จัดการ ผู้รับการติดต่อ ระดับการใช้ในปัจจุบัน ช่วงเวลาที่ใช้ ค่าธรรมเนียม ผู้ไปเที่ยว ที่อยู่ วัตถุประสงค์ กิจกรรมและลักษณะประชากร

2.4) รายการทรัพยากรเหตุการณ์สำคัญ ได้แก่ ส่วนที่โดดเด่นของเหตุการณ์ ที่สามารถดึงดูดผู้ชมต่างถิ่นให้มาร่วม เหตุการณ์ที่ช่วยเสริมหรือแข่งขันกับเหตุการณ์คล้าย ๆ กัน ในท้องถิ่นอื่น ๆ ความถี่ของการเกิดเหตุการณ์ การตรวจสอบเก็บข้อมูลเหตุการณ์สำคัญบันทึกเกี่ยวกับ ชื่อของเหตุการณ์ สถานที่เกิดของเหตุการณ์ ศูนย์ข้อมูล ช่วงเวลา ฤดูกาล และระยะเวลาของเหตุการณ์ การจัดระบบและการจัดการ การติดต่อ จำนวนคนที่เข้าร่วม ผู้เข้าชม ในท้องถิ่น ผู้เข้าชมจากต่างถิ่น ลักษณะของนักท่องเที่ยว กิจกรรมที่ให้ผู้ชมเข้าร่วมปฏิบัติ และ อัตราค่าธรรมเนียม

2.5) รายการทรัพยากรกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่โดดเด่น ความสามารถในการดึงดูดผู้ใช้ที่ไม่ใช่คนท้องถิ่น การตรวจสอบเก็บข้อมูลทรัพยากรกิจกรรมบันทึกเกี่ยวกับ ชื่อ ที่จัด กิจกรรม ศูนย์ข้อมูล เวลาหรือฤดูกาลที่ใช้ การเข้าถึง ผู้เป็นเจ้าของ ผู้จัดการ ผู้รับผิดชอบ ระดับ กิจกรรม นักท่องเที่ยว ที่มา ค่าธรรมเนียมและค่าสมาชิก

2.6) รายการทรัพยากรบริการ ได้แก่ บริการด้านที่พักแรม ด้านอาหาร และการต้อนรับ ทำการตรวจสอบเก็บข้อมูล ชื่อและที่อยู่ของผู้ให้บริการ การติดต่อผู้ให้บริการ ลักษณะ การบริการ ระดับการใช้บริการ ระยะเวลาเปิดปิด การเข้าถึงแหล่งบริการ การจัดการ ผู้มาใช้ บริการ อัตราค่าบริการ บริการที่เสนอให้ (ภาษา การนำเที่ยว ของที่ระลึก) ข้อมูลที่มีให้ (แผ่นพับ แผนที่)

3) การประเมินทรัพยากรท่องเที่ยว

การประเมินทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อสร้างความโดดเด่น และ ปรับปรุงทรัพยากร เพื่อใช้เป็นแรงดึงดูดนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย

3.1) คุณภาพทรัพยากร ได้แก่ สิ่งที่ทำให้ทรัพยากรนั้นดีกว่าทรัพยากรอื่นในที่อื่นๆ จุดอ่อน ความเสียหาย การได้รับการดูแลรักษา คุณภาพการบริการ วิธีการปรับปรุงทรัพยากรนี้ และอุปสรรคที่มีต่อการพัฒนา

3.2) ความโดดเด่นของทรัพยากร ได้แก่ สิ่งที่ทำให้ทรัพยากรมีความน่าสนใจเป็นพิเศษ สิ่งที่ทำให้แตกต่างจากที่อื่น ทรัพยากรที่สะท้อนให้คิดถึงความภาคภูมิใจในสถานที่นั้น ๆ

3.3) แรงดึงดูดนักท่องเที่ยว ได้แก่ สิ่งที่มีบทบาทในกิจกรรม การวัดระดับการใช้ การประเมินการใช้ สิ่งที่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีเสน่ห์ดึงดูดมากขึ้น

3.4) ฐานข้อมูลของทรัพยากรท่องเที่ยว ได้แก่ สิ่งที่ทำให้ทรัพยากรนั้นเป็นคุณค่าต่อ แหล่งท่องเที่ยว การท่องเที่ยวที่เหมาะสมและน่าพึงพอใจ และบทบาทที่สำคัญในอนาคตที่จะต้องเพิ่มความดึงดูด ลักษณะที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคต

1.7 ปัจจัยกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยว

อุปสงค์การท่องเที่ยว หมายถึง ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปใช้บริการ หรือเลือกจุดหมายปลายทาง โดยมีความสามารถและความเต็มใจที่จะจ่ายค่าสินค้าหรือบริการ นั้นๆ (สวितรี แก่นพลอย. 2546: 10)

มนุษย์สามารถสร้างหรือลดอุปสงค์การท่องเที่ยวได้ ซึ่งปัจจัยที่เข้ามามีส่วนในการ กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยว ดังนี้ (สวितรี แก่นพลอย. 2546: 10-15; อ้างอิงจาก Mathieson; & Wall. 1993: 56-62)

1) ฤดูกาลท่องเที่ยว ได้แก่ ลักษณะของภูมิอากาศ ภูมิประเทศ หรือปรากฏการณ์ ต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความดึงดูดใจทางกายภาพ อันเนื่องหรือเป็นอุปสรรคต่อการเดินทาง ซึ่ง ฤดูกาลถือเป็นอุปสงค์ที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการเพิ่ม-ลดอุปสงค์ทางการท่องเที่ยว ซึ่ง McIntosh (สวิตรี แก่นพลอย. 2546: 11) ได้เสนอกลยุทธ์แก้ปัญหาความผันผวนของอุปสงค์ อันเนื่องมาจากปัจจัยฤดูกาลไว้ 2 แนวทาง คือ การสร้างสิ่งกระตุ้นอุปสงค์นอกฤดูกาล เช่น การ จัดงานหรือกิจกรรมพิเศษเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และการกำหนดราคาพิเศษในช่วงนอกฤดูกาล ท่องเที่ยว เพื่อเปิดโอกาสให้คนบางกลุ่มที่ไม่มีความสามารถพอที่จะจ่ายค่าบริการในฤดูกาล ได้มีโอกาสมาใช้บริการ

2) ระยะเวลาพัก เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งที่ใช้มากำหนดอุปสงค์การ ท่องเที่ยวในฐานะเป็นตัวกำหนดและกระตุ้นให้เกิดอุปสงค์อื่นๆ ตามมา เช่น การบริโภคอาหาร การใช้บริการอื่นๆ เป็นต้น

3) การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยที่สามารถเพิ่มหรือลดอุปสงค์การเดินทาง ท่องเที่ยวได้ทั้งสิ้น เช่น สถานะเศรษฐกิจตกต่ำ ผันผวน ภาวะเงินฝืด-เงินเฟ้อ

4) ความรู้สึกพึงพอใจ ด้วยเหตุที่สินค้าและบริการของการท่องเที่ยวเป็นสินค้าและ บริการที่ไร้รูปแบบสัมผัสจับต้องไม่ได้ (Intangible goods) หากปรากฏขึ้นในรูปของความพึง พอใจ ล้วนมีส่วนสำคัญต่อการกระตุ้นหรือเปลี่ยนแปลงอุปสงค์การท่องเที่ยวได้ทั้งสิ้น

5) สมัยนิยม จำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละแห่งอาจเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างมาก ขึ้นอยู่ กับสมัยนิยมของผู้คนในยุคหนึ่ง

6) รูปแบบของพาหนะในการเดินทาง เป็นตัวกำหนดอุปสงค์อื่นๆ ตามมา เช่น การเลือกเดินทางด้วยรถไฟ จะนำไปสู่การใช้บริการรถนำเที่ยวหรือรถโดยสารท้องถิ่นตามมา เป็นต้น การท่องเที่ยวมีลักษณะแตกต่างกันไป ดังนี้ (दनัย บวรเกียรติกุล. 2549: 20-21; อ้างอิงจาก ต้อย ชุ่มสาย. 2528: 65-68)

1) การท่องเที่ยวส่วนบุคคล ได้แก่ การท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจัดขึ้นสำหรับตัวเองกับครอบครัว หรือสำหรับตัวเองกับกลุ่มเพื่อน โดยใช้รถส่วนตัว หรือเช่ารถขับไปกันเอง โดยจะกำหนดเอาว่าจะไปไหนบ้าง ไปเมื่อใดหยุดท่องเที่ยวที่ใดบ้าง หรือจะเปลี่ยนแปลงอย่างไรก็ตามที่ปรารถนา บริการต่างๆ ระหว่างทาง และปลายทางจัดหาเอง

2) การท่องเที่ยวแบบทัวร์หรือนำเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวของคนหนึ่งคน หรือก็คนก็ตามซึ่งมิได้นัดกัน ไปเสียเงินจำนวนหนึ่งให้แก่ผู้จัดบริษัทนำเที่ยว ผู้จัดนำเที่ยวจะจัดการเรื่องยานพาหนะ โรงแรม และบริการอื่นๆ โดยกำหนดไว้เป็นรายการแน่นอนนักท่องเที่ยวไม่ต้องจัดอะไร การท่องเที่ยวแบบนี้นักท่องเที่ยวมักเสียเงินน้อยกว่าแต่ก็ขาดเสรีไปบ้าง ในเรื่องสถานที่อยากจะไปเที่ยวและต้องทำการต่างๆ ตามกำหนดเวลา

3) การท่องเที่ยวตามคาบเวลาการท่องเที่ยว แบ่งเป็น 3 อย่าง คือ

3.1) การท่องเที่ยวคาบเวลายาว ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรมหรือการศึกษาจะหมายถึงการพักอยู่ ณ ที่หนึ่งที่ได้เป็นคาบเวลายาวนับเป็นสัปดาห์หรือเดือน ถ้าเป็นการท่องเที่ยวเพื่อความสุข คาบเวลาอาจยาวนานเหมือนกันแต่สถานที่อาจเปลี่ยนไป

3.2) การท่องเที่ยวคาบเวลาสั้น เป็นการท่องเที่ยวที่กินเวลา 2-3 วัน ถึง 10-12 วัน เป็นระยะเวลาท่องเที่ยวของผู้ที่ทำงานไม่มีโอกาสไปพักผ่อนได้นานๆ

3.3) การท่องเที่ยวแบบทัศนอาจร เป็นการท่องเที่ยวที่ใช้เวลาไม่เกิน 24 ชั่วโมงและไม่มีที่พักค้างคืน การทัศนอาจรมีความสำคัญพิเศษสำหรับผู้มีถิ่นที่อยู่ใกล้ๆ พรหมแดนมีการทัศนอาจรข้ามพรหมแดนเพื่อซื้อสินค้าสำหรับใช้ส่วนตัว

4) การท่องเที่ยวจัดจำพวกตามพาหนะที่ใช้ท่องเที่ยว หมายถึง การท่องเที่ยวแบบใช้อากาศยาน เรือ รถไฟ เรือเฟลินทาง (Cruise) รถนั่งส่วนบุคคล และรถยนต์โดยสารสาธารณะในประเทศยุโรป การเดินทางท่องเที่ยวข้ามประเทศที่ใกล้ๆ กับประเทศของนักท่องเที่ยวก็กระทำกันไม่น้อย

5) การท่องเที่ยวแบบบวกกับแบบลบ (Receptive and passive tourism) ถ้านักท่องเที่ยวต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศหนึ่งและนำเงินตราต่างประเทศมาไว้ในประเทศนั้น จัดเป็นนักท่องเที่ยวแบบบวกของประเทศนั้น แต่ถ้าคนในประเทศนั้นออกไปท่องเที่ยวต่างประเทศ การท่องเที่ยวของเขาเป็นการท่องเที่ยวแบบลบสำหรับประเทศนั้น

2. การบริหารและการจัดการการท่องเที่ยว

2.1 ความหมายของการบริหารและการจัดการ

“การบริหาร” (Administration) และ “การจัดการ” (Management) มีความหมายแตกต่างกันเล็กน้อย โดยการบริหารสนใจและสัมพันธ์กับการกำหนดนโยบายไปลงมือปฏิบัติ นักวิชาการบางท่านให้ความเห็นว่าการบริหารใช้ในภาครัฐ ส่วนการจัดการใช้ในภาคเอกชน อย่างไรก็ตาม ในตำราหรือหนังสือส่วนใหญ่ทั้ง 2 คำนี้มีความหมายไม่แตกต่างกัน สามารถใช้แทนกันได้และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป (สุรัส วราชกุลชัย. 2543: 3; สมพงษ์ เกษมสิน. 2514: 13-14)

คำว่า การบริหาร (Administration) มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า “administratiae” หมายถึง ช่วยเหลือ (assist) หรืออำนวยความสะดวก (direct) การบริหารมีความสัมพันธ์หรือมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “minister” ซึ่งหมายถึง การรับใช้หรือผู้รับใช้ หรือผู้รับใช้รัฐ คือ รัฐมนตรี สำหรับความหมายดั้งเดิมของคำว่า Administer หมายถึง การติดตามดูแลสิ่งต่าง ๆ

ส่วนคำว่า การจัดการ (Management) นิยมใช้ในภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อมุ่งแสวงหากำไร (Profits) หรือกำไรสูงสุด (Maximum profits) สำหรับผลประโยชน์ที่จะตกแก่สาธารณะถือเป็นวัตถุประสงค์รองหรือเป็นผลพลอยได้ (by product) เมื่อเป็นเช่นนั้น จึงแตกต่างจากวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหน่วยงานภาครัฐที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการสาธารณะทั้งหลาย (Public services) แก่ประชาชน

การบริหารภาครัฐทุกวันนี้ อาจเรียกได้ว่าการบริหารจัดการ (Management administration) เนื่องจากเกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจมากขึ้น เช่น การนำแนวคิดผู้บริหารสูงสุด (Chief Executive Officer) หรือ ซีอีโอ (CEO) มาปรับใช้ในวงราชการ การบริหารราชการด้วยความรวดเร็ว การลดพิธีการที่ไม่จำเป็น การลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการ และการมุ่งเน้นด้วยการให้รางวัลตอบแทน เป็นต้น นอกเหนือจากการที่ภาครัฐได้เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจเข้ามาจับสัมปทานจากภาครัฐ เช่น ให้สัมปทานโทรศัพท์มือถือ การขนส่ง เหล้า บุหรี่ อย่างไรก็ตาม ภาคธุรกิจก็ทำประโยชน์ให้แก่สาธารณะหรือประชาชนได้เช่นกัน เช่น จัดโครงการคืนกำไรให้สังคมด้วยการลดราคาสินค้า ขายสินค้าราคาถูก หรือการบริจาคเงินช่วยเหลือสังคม เป็นต้น (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. 2553: ออนไลน์)

ความหมายของการบริหารจัดการนั้น สามารถจำกัดออกมาตามความเข้าใจได้ โดยคำว่า “Management” อาจแปลว่า การจัดการหรือการบริหารหรือการบริหารจัดการก็ได้ซึ่งในหนังสือองค์การและการจัดการฉบับสมบูรณ์ โดย รศ.ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2545: 18-19) ได้รวบรวม ความหมายของคำว่า “การบริหารจัดการ” และ “การจัดการ” ได้ดังนี้

1) คำว่า “การบริหาร” (Administration) ใช้ในการบริหารระดับสูง โดยเน้นที่การกำหนดนโยบายที่สำคัญและการกำหนดแผนของผู้บริหารระดับสูง เป็นคำนิยมใช้ในการบริหารรัฐกิจ (Public administration) หรือใช้ในหน่วยงานราชการ และคำว่า “ผู้บริหาร” (Administrator) หมายถึง ผู้บริหารที่ทำงานอยู่ในองค์กรของรัฐ หรือองค์กรที่ไม่มุ่งหวังกำไร

2) คำว่า “การจัดการ” (Management) จะเน้นการปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบาย (แผนที่วางไว้) ซึ่งนิยมใช้ในการจัดการธุรกิจ (Business management) ส่วนคำว่า “ผู้จัดการ” (Manager) หมายถึงบุคคลในองค์กรซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบต่อกิจกรรมในการบริหารทรัพยากรและกิจการงานอื่นๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ขององค์กร

การบริหารจัดการ (Management) หมายถึงชุดของหน้าที่ต่างๆ (A set of functions) ที่กำหนดทิศทางในการใช้ทรัพยากรทั้งหลายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายขององค์กร

จากความหมายต่างๆ ข้างต้น การบริหารจัดการจึงเป็นกระบวนการของกิจกรรมที่ต่อเนื่องและประสานงานกัน ซึ่งผู้บริหารต้องเข้ามาช่วยเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร

ในอีกแนวหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าการบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการของการมุ่งสู่เป้าหมายขององค์กรจากการทำงานร่วมกัน โดยใช้บุคคลและทรัพยากรอื่นๆ (Certo. 2000: 555) หรือเป็นกระบวนการออกแบบและรักษาสภาพแวดล้อมที่บุคคลทำงานร่วมกันในกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ทรัพยากรการบริหาร

โดยทั่วไป ทรัพยากรการบริหาร (Administrative resources) หรือปัจจัยพื้นฐานที่ใช้ในการบริหาร มีอยู่ 4 ประการ หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า 4M's คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และวิธีการจัดการ (Management or Method) ส่วนในทางบริหารธุรกิจได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยของการบริหารเพิ่มเติมต่างออกไปอีกเป็น 6M's คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) วิธีการ (Method) ตลาด (Market) และเครื่องจักร (Machine) และ William T. Greenwood (1967) ได้ให้ความเห็นว่าทรัพยากรการบริหาร ควรมีอย่างน้อย 7

ประการ คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) อำนาจหน้าที่ (Authority) เวลา (Time) กำลังใจในการทำงาน (Will) และสิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities)

2.3 กระบวนการบริหาร (Process of administration)

กูลิคและเออร์วิค (Luther Gulick; & Lyndal Urwick.1937) สรุปว่า กระบวนการบริหาร ประกอบด้วยขั้นตอนที่เรียกกันย่อ ๆ ว่า “POSDCORB Model” ดังนี้

2.3.1. P (Planning) หมายถึง การวางแผนอันเป็นการคาดการณ์ในอนาคต ซึ่งจะต้องคำนึงถึงนโยบาย (Policy) ทั้งนี้เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นไว้มีความสอดคล้องต้องกันในการดำเนินงาน การวางแผนเป็นเครื่องมือที่เกี่ยวกับการใช้ความรู้ในทางวิทยาการ และวิจรรณญาณวินิจฉัยเหตุการณ์ในอนาคต แล้วกำหนดวิธีการอย่างถูกต้องอย่างมีเหตุผลเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้องและสมบูรณ์

2.3.2. O (Organizing) หมายถึง การจัดส่วนราชการหรือองค์การ ซึ่งอาจรวมถึงการปฏิบัติงานหรือวิธีการจัดการด้วย เรื่องการจัดแบ่งส่วนงานนี้จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เช่น การจัดแบ่งงาน (Division of work) เป็น กรม กอง แผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพของงาน หรือจัดตามลักษณะของงานเฉพาะอย่าง (Specialization) นอกจากนี้ อาจพิจารณาในแง่ช่วงของการควบคุม (Span of control) หรือพิจารณาในแง่ของหน่วยงาน เช่น หน่วยงานหลัก (Line) หน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) หรือบางที่แยกเรียกเป็นหน่วยงานหลัก (Line) หน่วยแนะนำหรือที่ปรึกษา (Staff) และหน่วยงานช่วยสนับสนุน (Auxiliary) เป็นต้น

2.3.3. S (Staffing) หมายถึง การจัดหาบุคคลและเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงานที่กำหนดไว้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งหมายถึง การจัดการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถมาปฏิบัติงานให้เหมาะสม และรวมถึงการเสริมสร้าง และธำรงไว้ซึ่งสัมพันธภาพในการปฏิบัติงานของคนงานและพนักงานด้วย

2.3.4. D (Directing) หมายถึง การอำนวยการ รวมทั้งการควบคุมงาน และนิเทศงาน ซึ่งต้องใช้ศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Human relations) และการจูงใจ (Motivation) เป็นต้น การอำนวยการในที่นี้รวมถึงการวินิจฉัยสั่งการ (Decision making) ซึ่งเป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งของการบริหารงาน และขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานมาก ภารกิจจะดำเนินไปด้วยดีได้จำต้องมีการตัดสินใจที่ดีและมีการสั่งการที่ถูกต้องเหมาะสมกันแต่ละลักษณะของการตัดสินใจ

2.3.5. CO (Coordinating) หมายถึง ความร่วมมือประสานงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และราบรื่น ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะช่วยให้การประสานงานดีขึ้น เพื่อช่วยแก้ปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน การร่วมมือประสานงานเป็น

เรื่องที่มีความสำคัญมากในการบริหาร เพราะเป็นกิจวัตรประจำวันที่จะต้องพึงกระทำให้ในการปฏิบัติงาน และเป็นสิ่งที่มีอยู่ในระดับของงาน การร่วมมือประสานงานเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องจัดให้มีขึ้นในหน่วยงานของตน เพราะเป็นปัจจัยสำคัญในอันที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

2.3.6. R (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานรวมถึงการประชาสัมพันธ์ (Public relations) ที่ต้องแจ้งให้ประชาชนทราบด้วย การรายงานนี้มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) อยู่มาก การรายงานโดยทั่วไป หมายถึงวิธีการที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อเท็จจริงหรือข้อมูลแก่ผู้สนใจมาติดต่อสอบถาม ผู้บังคับบัญชาผู้ร่วมงาน ความสำคัญของการรายงานนั้นจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความจริง

2.3.7. B (Budgeting) หมายถึง การงบประมาณและการเงิน ตลอดจนการใช้วิธีการงบประมาณ เป็นแผนงานเป็นเครื่องมือในการควบคุมงาน วิธีการบริหารงบประมาณโดยทั่วไปมักดำเนินการหมุนเวียนคล้ายคลึงกัน เรียกว่า “วงจรงบประมาณ (Budget cycle)” ซึ่งประกอบด้วย การเตรียมขออนุมัติงบประมาณ การพิจารณาให้ความเห็นชอบ การใช้จ่ายงบประมาณ และการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ

2.4 การบริหารจัดการการท่องเที่ยว

วรรณ วรชวานิช (2539: 49-52) ได้ให้ความหมาย การบริหารและจัดการการท่องเที่ยว ไว้ว่า เป็นการกระทำอย่างมีเป้าหมายที่สอดคล้องกับหลักการ ทฤษฎีและแนวคิดที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงสภาพที่แท้จริง รวมทั้งข้อจำกัดต่างๆ ของสังคมและสภาพแวดล้อม การกำหนดแนวทาง มาตรการ และแผนปฏิบัติการที่ดี ต้องคำนึงถึงกรอบความคิดที่ได้กำหนดไว้ มิฉะนั้นแล้วการจัดการท่องเที่ยวจะดำเนินไปอย่างไร้ทิศทางและประสบความล้มเหลว การพิจารณาการจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ (System approach) และบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายนั้น จำเป็นต้องพิจารณาระบบย่อย (Sub system) หรือองค์ประกอบหลักของการจัดการท่องเที่ยว บทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบและความสัมพันธ์ (Relationship) ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น รวมถึงการพิจารณาสภาพแวดล้อมของระบบการท่องเที่ยวด้วย

การบริหารจัดการท่องเที่ยวในปัจจุบันแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ (दनัย บวรเกียรติกุล. 2549: 39-40) คือ

1) การจัดการท่องเที่ยวแบบกรุ๊ปทัวร์ เป็นธุรกิจในสาขาบริการที่รับผิดชอบต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยตรง มีเป้าหมายสำคัญคือการหาผลกำไร เป็นการจัดการท่องเที่ยวแบบผสมผสานรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลายไว้ด้วยกัน เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย อาจจัดหลายวันโดยสถานที่และกิจกรรมที่แตกต่างกัน หรืออาจมีหลายรายการแทรกอยู่ใน 1 วันของการท่องเที่ยวก็ได้ การจัดการท่องเที่ยวแบบนี้สามารถเสนอขายให้นักท่องเที่ยวได้เกือบทุกกลุ่ม

2) การจัดการท่องเที่ยวแบบสนองความต้องการเฉพาะกลุ่ม เป็นรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยกลุ่มธุรกิจการท่องเที่ยวในรูปแบบหนึ่ง จัดขึ้นในกรณีที่มีกลุ่มนักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวบางอย่างร่วมกัน แล้วว่าจ้างให้บริษัทท่องเที่ยวจัดรายการท่องเที่ยวโดยเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งให้ตามความสนใจ เช่น กลุ่มผู้สนใจเป็นชาวต่างชาติบริษัทท่องเที่ยวให้จัดรายการท่องเที่ยวเพื่อการปีนเขา

3) การจัดการท่องเที่ยวแบบแอบแฝง เป็นการจัดการท่องเที่ยวที่แอบแฝงมาในกิจกรรมอื่นๆ เช่นการเดินทางเพื่อไปประชุม อบรม สัมมนา โดยใช้เวลารว่างจากกิจกรรมหลักไปท่องเที่ยวตามความเหมาะสม โดยทั่วไปมักจะใช้บริการของบริษัทท่องเที่ยวในการดำเนินงานทุกขั้นตอน ตั้งแต่ติดต่อประสานงาน สถานที่ และการเดินทาง ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกลุ่มบุคคล ซึ่งองค์กรต่างๆ พยายามจัดสรรทรัพยากรไว้อย่างต่อเนื่อง ถือเป็นการตอบแทนแก่พนักงานได้

3. พฤติกรรมการท่องเที่ยว

3.1 ความหมายของพฤติกรรม

นักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงความหมายของคำว่า พฤติกรรม (Behavior) ไว้ ผู้วิจัยขอนำเสนอในบางส่วน ดังนี้

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำ หรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิดและความรู้สึก เพื่อตอบสนองสิ่งเร้า (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542)

พฤติกรรม หมายถึง สิ่งที่บุคคลกระทำ แสดงออกตอบสนอง หรือ เสี่ยงตอบโต้ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสถานการณ์หนึ่งที่สามารถสังเกตเห็น ได้ยิน รับฟังได้ (สุวัฒน์ บุญศักดิ์สกุล. 2548: 6; อ้างอิงจาก สมโภชน์ เตียมสุภาษิต. 2526: 25)

ดังนั้น สรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือสิ่งที่บุคคลกระทำ ทั้งที่แสดงออกมาภายนอก และสิ่งที่แสดงอยู่ภายในจิตใจ

ส่วนพฤติกรรมการท่องเที่ยวมีผู้ให้ความหมายไว้บ้างแล้ว ดังนี้

พฤติกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งที่นักท่องเที่ยวกระทำ ในที่นี้จะแยกออกเป็น 2 ลักษณะ คือ จำนวนครั้งในการมาท่องเที่ยว และค่าใช้จ่ายในการมาท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยต่อครั้ง (แสงเดือน สอนเจริญ. 2548: 6)

พฤติกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางไปยังที่ใดที่หนึ่ง และพฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว ได้แก่ ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวที่จะไป พาหนะที่ใช้เดินทาง ช่วงเวลาที่เดินทางมาท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยว จำนวนวันที่เดินทางท่องเที่ยว และจำนวนครั้งที่ท่องเที่ยว (สรไกร เต็มถาวร. 2548: 5)

พฤติกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง พฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติกิจกรรมการท่องเที่ยว (สุวัฒน์ บุญศักดิ์สกุล. 2548: 6)

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง การกระทำ หรือ การปฏิบัติ รวมทั้งกระบวนการในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์และบริการของแต่ละบุคคล ที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว

3.2 องค์ประกอบของพฤติกรรม

พฤติกรรมเป็นผลของการเลือกปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุด เพื่อตอบสนองสิ่งเร้าในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งครอนบาช (Cronbach.1963: 68-70) ได้กล่าวว่าพฤติกรรมของมนุษย์มีองค์ประกอบ 7 ประการ (Seven elements in behavior) ดังต่อไปนี้

3.2.1. เป้าหมายหรือความมุ่งหมาย (Goal) คือวัตถุประสงค์หรือความต้องการซึ่งก่อให้เกิดการกระทำขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ถ้ามีเป้าหมายหลายๆ อย่างเกิดขึ้นใน

เวลาเดียวกัน บุคคลมักจะเลือกสนองความต้องการที่รีบด่วนก่อน และสนองความต้องการที่มีความสำคัญน้อยกว่าทีหลัง

3.2.2. ความพร้อม (Readiness) หมายถึง ระดับวุฒิภาวะและความสามารถที่จำเป็นในการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ

3.2.3 สถานการณ์ (Situation) โอกาสหรือช่องทาง หรือเหตุการณ์ ที่เปิดโอกาสให้เลือกทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ

3.2.4. การแปลความหมาย (Interpretation) เป็นการพิจารณาช่องทางหรือสถานการณ์เพื่อเลือกหาวิธีที่คิดว่าจะสนองความต้องการ เป็นที่พอใจมากที่สุด

3.2.5. การตอบสนอง (Response) การทำกิจกรรมตามที่ตัดสินใจเลือกไว้แล้ว

3.2.6. ผลที่ตามมา (Consequence) ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำกิจกรรมนั้น ซึ่งอาจตรงกับที่คาดไว้หรือตรงกันข้ามกับที่คิดไว้ก็ได้

3.2.7. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง (Reaction to thwarting) เป็นปฏิกริยาที่เกิดขึ้นเมื่อสิ่งที่เกิดขึ้นไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ แต่ถ้าเห็นว่าความต้องการนั้นเกินความสามารถ ก็อาจต้องยอมเลิกความต้องการนั้น

3.3 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวจำแนกออกเป็น 2 ปัจจัย ดังนี้ (สุวัฒน์ บุญศักดิ์สกุล. 2548: 17)

3.3.1. ปัจจัยภายนอก เป็นการศึกษาถึงปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อบริโภค การทราบถึงลักษณะความต้องการของผู้บริโภคทางด้านสังคมและวัฒนธรรมจะช่วยนักการตลาดในการจัดสิ่งกระตุ้นทางการตลาดให้เหมาะสม คือ ทำให้ทราบความต้องการและลักษณะของลูกค้าเพื่อที่จะจัดส่วนประสมทางการตลาดต่างๆ กระตุ้นและสนองความต้องการของผู้ซื้อที่เป็นเป้าหมายได้ถูกต้อง

1) ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (Culture factor) เป็นสัญลักษณ์ที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยเป็นที่ยอมรับจากคนหนึ่งสู่คนหนึ่ง โดยเป็นตัวกำหนดและควบคุมพฤติกรรมมนุษย์ในสังคมหนึ่ง (ศิริวรรณ เสรีรัตน์. 2541: 130; อ้างอิงจาก Stanton; & Futrell. 1987: 649) โดยที่ค่านิยมในวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดลักษณะทางสังคม และความแตกต่างจากสังคมหนึ่งสู่สังคมอื่น วัฒนธรรมจะเป็นตัวกำหนดความต้องการและพฤติกรรมของบุคคล

1.1) วัฒนธรรมพื้นฐาน (Culture) เป็นลักษณะพื้นฐานของบุคคลในสังคม เช่น ลักษณะนิสัยของคนไทย ซึ่งเกิดจากการหล่อหลอมพฤติกรรมของสังคมไทย ทำให้มีลักษณะพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน

1.2) วัฒนธรรมย่อย (Subculture) หมายถึง วัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะเฉพาะ และแตกต่างกันซึ่งมีอยู่ภายในสังคมขนาดใหญ่และสลับซับซ้อน วัฒนธรรมย่อยเกิดจากพื้นฐานทางภูมิศาสตร์ และลักษณะพื้นฐานของมนุษย์

1.3) ชั้นของสังคม (Social class) หมายถึง การแบ่งสมาชิกของสังคมออกเป็นระดับฐานะที่แตกต่างกัน โดยที่สมาชิกในแต่ละชั้นสังคมจะมีสถานะอย่างเดียวกัน และสมาชิกในสังคมที่แตกต่างกันจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน

2) ปัจจัยด้านสังคม (Social factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อ

2.1) กลุ่มอ้างอิง (Reference groups) เป็นกลุ่มที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย กลุ่มนี้มีอิทธิพลต่อ ทศนคติ ความคิดเห็น และค่านิยมของบุคคลอ้างอิง แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ กลุ่มปฐมภูมิ (Primary groups) ได้แก่ ครอบครัว เพื่อนสนิท เพื่อนบ้าน และกลุ่มทุติยภูมิ (Secondary groups) ได้แก่ กลุ่มบุคคลชั้นนำในสังคม เพื่อนร่วมอาชีพ และร่วมสถาบัน บุคคลกลุ่มต่างๆในสังคม

2.2) ครอบครัว (Family) บุคคลในครอบครัวถือว่ามีอิทธิพลมากที่สุดต่อ ทศนคติ ความคิดเห็น และค่านิยมของบุคคล สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อของครอบครัว

2.3) บทบาทและสถานะ (Roles and status) บุคคลจะเกี่ยวข้องกับหลายกลุ่ม เช่น ครอบครัว บุคคลอ้างอิง องค์กร และสถาบันต่างๆ บุคคลมีบทบาทและสถานะที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม

3) ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภค (Personal factors influencing consumer behavior) การตัดสินใจของผู้ซื้อได้รับการอิทธิพลจากลักษณะส่วนบุคคลด้านต่างๆ ดังนี้

3.1) อายุ (Age) อายุที่ต่างกันจะมีความต้องการผลิตภัณฑ์ต่างกัน

3.2) วงจรชีวิตครอบครัว (Family life cycle stage) เป็นขั้นตอนการดำรงชีวิตของบุคคลในลักษณะของการมีครอบครัว การดำรงชีวิต ในแต่ละขั้นตอนเป็นสิ่งที่มีความอิทธิพลจากความต้องการทศนคติ ความคิดเห็น และค่านิยมของบุคคล ทำให้เกิดความต้องการในผลิตภัณฑ์และพฤติกรรมที่ต่างกัน

3.3) อาชีพ (Occupation) อาชีพของแต่ละบุคคลจะนำไปสู่ความจำเป็นและความต้องการสินค้าที่แตกต่างกัน

3.4) โอกาสทางเศรษฐกิจ (Economic circumstances) หรือ รายได้ (Income) โอกาสทางเศรษฐกิจของบุคคล ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ โอกาสเหล่านี้ประกอบด้วย รายได้ การออมทรัพย์ อำนาจการซื้อและทัศนคติเกี่ยวกับการจ่าย

3.5) การศึกษา (Education) เมื่อบุคคลมีระดับการศึกษาที่สูงขึ้นก็นิยมเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยทางด้านรายได้ เพราะวาระดับการศึกษาที่สูงขึ้นทำให้มีโอกาสประกอบอาชีพที่ทำรายได้มากขึ้น

3.6) ค่านิยมหรือคุณค่า (Value) และรูปแบบการดำรงชีวิต (Lifestyle) ค่านิยมหรือคุณค่า หมายถึง ความนิยมในสิ่งของหรือบุคคลหรือความคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหมายถึงอัตราส่วนของผลประโยชน์ที่รับรู้ต่อตราสินค้า รูปแบบการดำรงชีวิต หมายถึง รูปแบบการดำรงชีวิตมนุษย์ในโลกมนุษย์ รูปแบบการดำรงชีวิตขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ชั้นของสังคม หรือกลุ่มอาชีพของแต่ละบุคคล ซึ่งแตกต่างกัน นักการตลาดเชื่อว่าการเลือกผลิตภัณฑ์ของบุคคลขึ้นอยู่กับค่านิยมและรูปแบบการดำรงชีวิต

3.3.2. ปัจจัยภายใน เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดของผู้บริโภค ในการเลือกซื้อสินค้าของบุคคลจะได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านจิตวิทยา ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยภายใน ตัวผู้บริโภคที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การซื้อและการใช้สินค้า ปัจจัยภายในประกอบด้วย

1) การจูงใจ (Motivation) หมายถึง พลังกระตุ้น (Drive) ที่อยู่ภายในตัวบุคคลซึ่งกระตุ้นให้คนปฏิบัติ (Stanton; & Futrell. 1987: 649; อ้างอิงจาก ศิริวรรณ เสรีรัตน์. 2541: 138) การจูงใจเกิดในตัวบุคคลแต่อาจจะกระทบด้วยปัจจัยภายนอก เช่น วัฒนธรรม ชั้นทางสังคม หรือกระตุ้นทางการตลาดเพื่อกระตุ้นให้เกิดความต้องการ เป็นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Attitude change) ทัศนคติของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงได้โดยรับอิทธิพลจากประสบการณ์ตรง ครอบครัว เพื่อน และเครื่องมือทางการตลาด ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงการจูงใจขั้นพื้นฐาน (Basic motivation)

2) สิ่งจูงใจ (Motives) จากความหมายนี้หลังได้รับสิ่งกระตุ้น จะประกอบด้วยพลังความตึงเครียด ซึ่งเกิดจากผลความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนอง ความต้องการของบุคคลทั้งที่รู้สึกตัวและจิตใต้สำนึก จะพยายามลดความตึงเครียดโดยใช้พฤติกรรมที่คาดว่าจะตอบสนองความต้องการของบุคคล และทำให้ผ่อนคลายความตึงเครียด จุดมุ่งหมายเฉพาะในการเลือกพฤติกรรมเป็นผลจากความคิดและการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล (เสรี วงษ์มณฑา. 2542: 54 – 56)

3) การรับรู้ (Perception) เป็นกระบวนการซึ่งแต่ละบุคคลได้รับการเลือกสรร จัดระเบียบและตีความหมายข้อมูลเพื่อที่จะสร้างภาพที่มีความหมายหรือหมายถึงกระบวนการ เข้าใจ จากความหมายนี้จะเห็นว่าการรับรู้เป็นกระบวนการของแต่ละบุคคลซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัย ภายในของแต่ละบุคคล

4) การเรียนรู้ (Learning) การเรียนรู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Change of behavior) และ / หรือ ความโน้มเอียงของพฤติกรรมจากประสบการณ์ที่ผ่านมา การเรียนรู้จึงวิธีการแก้ไขปัญหา เมื่อเกิดการเรียนรู้แล้วจะเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม 3 ด้าน ดังนี้

4.1) ความเข้าใจ (Cognitive) คือการเปลี่ยนแปลงความรู้ ความเข้าใจ จาก ความรู้น้อยเป็นความรู้มาก การเปลี่ยนแปลงด้านความเข้าใจนี้เกิดการเรียนรู้ทางสมอง

4.2) ความรู้สึก (Affective) คือเกี่ยวกับอารมณ์ ความรัก การเปลี่ยนจาก ความชอบมาเป็นไม่ชอบ จากความไม่ชอบมาเป็นชอบ จากความชอบน้อยมาเป็นชอบมาก จาก ความไม่ชอบมาเป็นเกลียด การเปลี่ยนแปลงด้านความรู้สึกจากการเรียนรู้ทางจิตใจ

4.3) ด้านพฤติกรรม (Behavioral) คือการเปลี่ยนจากการทำไม่เป็นมาทำ เป็น เปลี่ยนจากทำไม่คล่องมาเป็นทำได้คล่อง การเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมเกิดจากการ เรียนรู้ทางการกระทำ

5) ความเชื่อถือ (Beliefs) เป็นความคิดที่บุคคลยึดถือเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นผลจากประสบการณ์ที่ผ่านมา

6) ทศนคติ (Attitudes) หมายถึง การประเมินความพอใจหรือไม่พอใจของ บุคคล ความรู้สึกด้านอารมณ์และแนวโน้มการปฏิบัติงานที่มีผลต่อความคิดหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

7) บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง ลักษณะด้านจิตวิทยาที่แตกต่างกัน ของแต่ละบุคคล ซึ่งนำไปสู่การตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมที่มีแนวโน้มเหมือนเดิมและสอดคล้อง กัน

8) แนวคิดของตนเอง (Self concept) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มี ต่อตนเอง หรือความคิดว่าบุคคลอื่นๆ ในสังคมมีความคิดอย่างไรกับตน

3.4 การวัดพฤติกรรม

วิธีการศึกษาพฤติกรรมมี 2 วิธี ดังนี้ (สมจิตต์ สุพรรณทัศน์. 2526: 131-136)

3.4.1 การศึกษาพฤติกรรมโดยตรง อาจทำได้ 2 วิธี คือ

1) การสังเกตแบบให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว (Direct observation) เช่น ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในห้องเรียนโดยบอกให้นักเรียนในชั้นได้ทราบว่าครูจะสังเกตดูว่าใครทำกิจกรรมอะไรบ้างในห้อง การสังเกตพฤติกรรมโดยบอกให้ผู้ถูกสังเกตทราบนี้ บุคคลบางคนอาจไม่แสดงพฤติกรรมที่แท้จริงของตนออกมาได้

2) การสังเกตแบบธรรมชาติ (Naturalistic observation) คือ การที่บุคคลผู้ต้องการสังเกตพฤติกรรมไม่ได้กระทำตนเป็นที่รบกวนพฤติกรรมของบุคคลที่ถูกสังเกต และเข้าไปในลักษณะที่ทำให้ผู้ถูกสังเกตไม่ทราบว่าถูกสังเกตพฤติกรรม การสังเกตแบบนี้จะได้พฤติกรรมที่แท้จริงมาก เพราะบุคคลที่ถูกสังเกตจะไม่เกิดความรู้สึกตัวว่าบุคคลอื่นคอยสังเกตพฤติกรรมของตนเอง จึงมีความเป็นอิสระที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาไม่ว่าจะเป็นการพูดหรือการกระทำ การศึกษาพฤติกรรมแบบนี้จะทำให้สามารถนำผลที่ได้ไปอธิบายพฤติกรรม ในสภาพที่ใกล้เคียงกันหรือเหมือนกันได้ การสังเกตพฤติกรรมวิธีนี้ต้องใช้เวลามาก จึงสังเกตพฤติกรรมที่ต้องการได้และการสังเกตต้องทำเป็นเวลาติดต่อกันเป็นจำนวนหลายครั้ง

การศึกษาพฤติกรรมโดยตรงนี้ ผู้สังเกตต้องอาศัยความละเอียดในการสังเกต และต้องสังเกตให้เป็นระบบ นอกจากนี้ยังต้องมีการบันทึกอย่างเป็นระบบด้วย ความถูกต้องของพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตนี้ยังขึ้นอยู่กับอคติของผู้สังเกตด้วย ความรู้สึก ค่านิยม ทัศนคติ ประสิทธิภาพของบุคคลย่อมเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษาพฤติกรรมโดยการสังเกตทั้งนั้น

3.4.2 การศึกษาพฤติกรรมโดยทางอ้อม แบ่งออกได้หลายวิธี คือ

1) การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่บุคคลหนึ่งต้องการซักถามข้อมูลจากบุคคลหรือกลุ่มของบุคคล โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ การสัมภาษณ์โดยตรง ผู้สัมภาษณ์จะซักถามผู้ถูกสัมภาษณ์ไปเป็นเรื่อยๆ ไปตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายเอาไว้ ซึ่งผู้ถูกสัมภาษณ์จะรู้ตัวตลอดเวลาว่าผู้สัมภาษณ์ต้องการทราบในเรื่องใด อีกประเภทหนึ่ง คือการสัมภาษณ์โดยทางอ้อม หรือไม่เป็นทางการผู้ถูกสัมภาษณ์จะไม่ทราบว่าผู้สัมภาษณ์ต้องการอะไร ผู้สัมภาษณ์จะพูดคุยไปเรื่อยๆ โดยสอดแทรกเรื่องที่จะสัมภาษณ์เมื่อมีโอกาส ซึ่งผู้ตอบจะไม่รู้ตัวว่าเป็นสิ่งที่ผู้สัมภาษณ์เจาะจงที่จะได้ทราบถึงพฤติกรรมหรือเรื่องนั้นๆ

2) การใช้แบบสอบถาม เหมาะสำหรับศึกษาพฤติกรรมของบุคคลเป็นจำนวนมาก โดยบุคคลเหล่านั้นอาจอยู่ห่างไกลกระจัดกระจายมาก หรือพฤติกรรมที่ต้องการทราบเป็นเรื่องที่ผ่านมาแล้ว ผู้ศึกษาไม่สามารถจะย้อนไปดูพฤติกรรมนั้นได้ ในบางกรณีผู้ศึกษามีความ

ต้องการที่จะทราบถึงแนวโน้มของพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การศึกษาพฤติกรรมโดยวิธีนี้ ผู้ถูกศึกษาสามารถที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ปกปิด หรือพฤติกรรมต่างๆ ที่ไม่ยอมแสดงให้เห็นบุคคลอื่นทราบได้โดยวิธีอื่น และสามารถที่จะให้ข้อมูลในเวลาใดก็ได้ โดยผู้ถูกศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่สามารถอ่านออกเขียนได้

3) การทดลอง เป็นการศึกษโดยผู้ถูกศึกษาอยู่ในสภาพถูกควบคุมตามที่ผู้ศึกษาต้องการ โดยสภาพแท้จริงแล้วการควบคุมจะทำได้ในห้องปฏิบัติการ แต่ในชุมชน การศึกษาพฤติกรรมของชุมชนโดยการควบคุมตัวแปรต่างๆ คงเป็นไปได้น้อยมาก การทดลองในห้องปฏิบัติการนั้นจะให้ข้อมูลที่มีขีดจำกัด ซึ่งบางครั้งอาจนำไปใช้ในสภาพความเป็นจริงได้ไม่เสมอไป

4) การทำการบันทึก เป็นวิธีการให้บุคคลแต่ละคนได้ทำบันทึกพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งอาจออกมาในรูปของบันทึกประจำวัน หรือเป็นการศึกษาพฤติกรรมแต่ละประเภทก็ได้ เช่น พฤติกรรมการกิน พฤติกรรมการเรียน พฤติกรรมการทำงานร่วมกับคนอื่น ฯลฯ

4. หาดเตยงาม

4.1 ประวัติความเป็นมาของหาดเตยงาม

หาดเตยงามเป็นชายหาดที่อยู่ในอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ตั้งอยู่ในหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ห่างจากตัวเมืองสัตหีบ 5 กิโลเมตร มีเตยทะเลขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก จึงเรียกบริเวณหาดนี้ว่า หาดเตยงาม บริเวณตอนใต้ใกล้กับอ่าวมีเกาะเล็กๆ ชื่อเกาะไก่เตี้ย นอกจากชื่ออ่าวนาวิกโยธิน แล้วยังถูกเรียกชื่ออื่นอีกเช่น อ่าวทุ่งไก่เตี้ย หรืออ่าวตากัน เนื่องจากเดิมมีชาวสัตหีบชื่อ นาย กัน สุขรุ่ง ซึ่งเรียกกันว่าปู่กัน เกิดเมื่อ พ.ศ. 2409 ปีชวด อายุอ่อนกว่า หลวงพ่ออี (อี ทองขาว) แห่งวัดสัตหีบและเป็นลูกพี่ลูกน้องกัน ปู่กันได้เรียนวิชาอาคมและการแพทย์แผนไทย ที่วัดเบ้ง ตำบลศิลา และใช้ความรู้ที่เรียนมาช่วยรักษาคนเจ็บป่วยโดยปู่กันได้มาปลูกกระท่อมไม้ไผ่ซัดตะะ อยู่ใต้ต้นมะขามใหญ่ (ปัจจุบันอยู่บริเวณหน้า บก.นย.)

บริเวณทุ่งไก่เตี้ยมีพื้นที่กว้างใหญ่เกินกว่าครอบครัวของปู่กันจะทำกินได้ ปู่กันจึงเห็นว่าควรแสดงขอบเขตที่ดินไว้ เพื่อวันหน้ามีคนมาอยู่อาศัยจะได้สังเกตได้ง่าย โดยไม่ต้องได้เถียงเรื่องเขตที่ดิน จึงนำพันธุ์ต้นตาลจากหนองมนจำนวนมากไปปลูกแสดงขอบเขตที่ดิน สาเหตุความยากลำบากในการเดินทางและอันตรายจากสัตว์ป่าตลอดจนไข้มาลาเรีย จึงไม่มีผู้ใดมาอาศัยอยู่ มีแต่ปู่กัน และบุตรชายเพียงครอบครัวเดียว จึงเรียกว่าอ่าวตากัน ต่อมาเมื่อกองทัพเรือต้องการใช้พื้นที่บริเวณทุ่งไก่เตี้ยเป็นที่ตั้งหน่วยทหารตามที่ รัชการที่ 6 พระราชทานให้แก่

กองทัพเรือ ปู่กันจึงต้องอพยพไปอยู่ที่ตลาดสดหีบ และสิ้นอายุเมื่อวันที่ 27 ส.ค. 2501 รวมอายุ 92 ปี ตั้งแต่นั้นมาอ่าวแห่งนี้จึงมีชื่อใหม่ว่า อ่าวนาวิกโยธิน

อ่าวทุ่งไก่อเตี้ย หรือ อ่าวตากัน เป็นอ่าวเปิดสู่อ่าวไทย มีทิวเขาปูเจ้าอยู่ทางด้านซ้าย และทิวเขาสูงอยู่ทางด้านขวา ชายหาดมีต้นเตยทะเลขึ้นจำนวนมาก จึงเรียกหาดแห่งนี้ว่า หาดเตยงาม บริเวณกันอ่าวมีเกาะเล็ก ๆ ซึ่งมีปะการัง และสัตว์ทะเลสวยงามมากมาย ชื่อว่า เกาะไก่อเตี้ย ในอดีตมีชาวไทยเชื้อสายจีนตระกูลใหญ่ ตระกูลหนึ่งได้เดินทางผ่านอ่าว เห็นว่าเป็นบริเวณที่มีฮวงจุ้ยดี มีลักษณะคล้ายรูปมังกรหมอบ หัวอยู่ทางด้านแหลมปูเจ้าอยู่ทางด้านเขาสูง บางท่านกล่าวว่า ดูคล้ายสิงห์นอนหมอบ โดยมีขาทั้ง 2 ข้างยื่นมาข้างหน้า

ลักษณะภูมิประเทศบริเวณนี้ เข้าลักษณะที่เรียกว่าหน้ามีน้ำ หลังพิงเขา ตรงบริเวณกลางอ่าวมีกระแสน้ำวนคล้ายสะตือมังกร มีความเชื่อว่า เมื่อได้อาบหรือแช่ตัวในอ่าวนี้แล้วจะมีพลังพิเศษ และเป็นสิริมงคลทำให้มีความเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน หายจากโรคภัย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อและความศรัทธา ซึ่งปัจจุบันมีชาวไทยเชื้อสายจีนในตระกูลดังกล่าว เดินทางมาแช่ตัวที่อ่าวนี้เป็นประจำ ปีละหลายครั้ง โดยวันที่เหมาะในการแช่ตัวคือ วันที่ 9 เดือน 9 ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 9 และวันตรุษจีน จุดที่ลงแช่ตัวอยู่บริเวณทางแยกบ้าน น.14 - น.15 การปฏิบัติจุดรูป 9 ดอก สักการะกรมหลวงชุมพร ฯ ทำจิตใจให้สงบ เดินลงสู่ทะเลระดับอก ยืนสงบนิ่งหันหน้าลงทะเล ตั้งจิตอธิษฐานให้สิ่งไม่ดีไหลไปกับทะเล จากนั้นหันหน้าไปทางทิศเหนือ หรือทิศตะวันออก อธิษฐานขอสิ่งที่ต้องการ แล้วนำน้ำทะเลลูบที่หัว ใบหน้า และเดินขึ้นจากน้ำ ผลัดเปลี่ยนชุดใหม่ชุดเก่าให้บริจาคเป็นทาน

ภายในหาดเตยงามมีแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ศาลกรมหลวงชุมพร อนุสาวรีย์ทหารนาวิกโยธิน พิพิธภัณฑ์ทหารนาวิกโยธิน สโมสรเรือนักประดาน้ำ

อนุสาวรีย์นาวิกโยธิน ตั้งอยู่กลางวงเวียนบนถนนริมหาดใกล้กับพิพิธภัณฑ์ เป็นสัญลักษณ์แปดเหลี่ยม รอบฐานจารึกประวัติทหารนาวิกโยธิน บทเพลงนาวิกโยธิน และประติมากรรมนูนสูงเรื่องราวการต่อสู้ของเหล่านาวิกโยธิน บนอนุสาวรีย์เป็นเครื่องแต่งกาย อาวุธ และยุทธโศปกรณ์ของสมุทรวรภพและปึกธงนาวิกโยธิน ไว้ตรงกลาง สนามหญ้าใกล้กับอนุสาวรีย์มียานพาหนะของนาวิกโยธินในอดีตจอดแสดง เช่น รถสายพานลำเลียงสะเทินน้ำสะเทินบก รถจี๊ปเล็ก รถจี๊ปกลาง เป็นต้น

พิพิธภัณฑ์นาวิกโยธิน ตั้งอยู่ด้านซ้ายของชายหาด เป็นอาคารชั้นเดียวภายในจัดแสดงนิทรรศการประวัติความเป็นมาของเหล่าทหารนาวิกโยธินกับการปกป้องประเทศ และแสดงเครื่อง แต่งกาย เครื่องใช้ยุทธโศปกรณ์ รวมทั้งภาพถ่ายในอดีตของนาวิกโยธิน

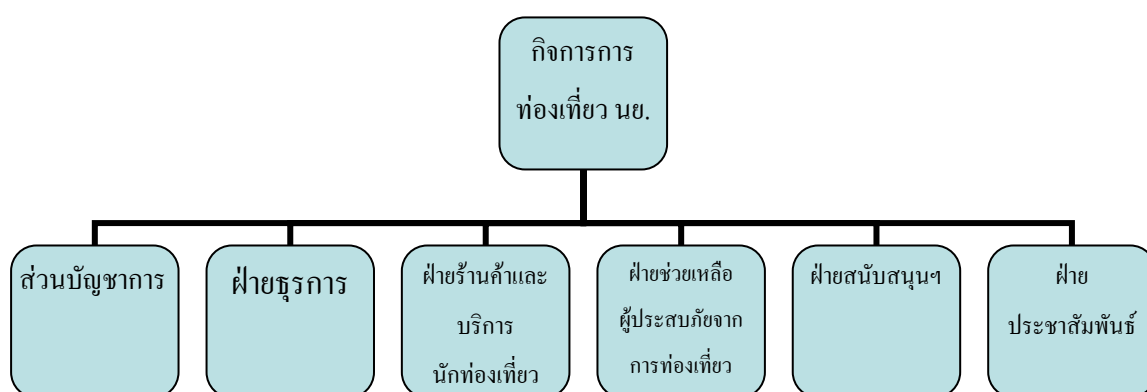
บริเวณชายหาดมีต้นเตยขึ้นอยู่จำนวนมาก มีทรายขาวเนียน สะอาด ไม่มีเศษขยะหรือเศษพลาสติก น้ำทะเลสดใส สีสวยน่าลงเล่น ชายหาดไม่ลาดเอียงมาก ระดับน้ำไม่ลึก ปัจจุบันนี้ก็ยังคงความสะอาดและสวยงามเป็นธรรมชาติและดูเป็นระเบียบเรียบร้อย เพราะอยู่ในการดูแลรักษาเป็นอย่างดีของหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านอาหาร ห้องน้ำ และมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวไว้คอยให้คำปรึกษาในเรื่องสถานที่พักหรือติดต่อสอบถามในเรื่องราวหรือข้อสงสัยต่างๆ และยังมี การส่งเสริมอาชีพให้กับภรรยาทหารเรือให้มีรายได้ เช่น ให้เปิดร้านขายของได้ นอกจากนี้ยังสอนอาชีพให้กับภรรยาทหาร เช่น การนวดฝ่าเท้าไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้ผ่อนคลายความเมื่อยล้า

การเดินทางมาชายหาดเตยงาม สามารถเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว ไปตาม ถนน สุขุมวิท ถึงสามแยกไประยอง ก่อนถึงตัวเมืองสัตหีบเล็กน้อย จะเห็นซุ้มประตูหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินขนาดใหญ่ด้านขวาชัดเจน ให้เลี้ยวเข้าไปในหน่วยฯ แล้วแลกบัตร์ จากนั้นตรงต่อไป ระยะทาง 3.5 กิโลเมตร จะถึงชายหาดเตยงาม

ส่วนการเดินทางโดยวิธีอื่นอาจใช้บริการรถรับจ้าง หรือเหมารถสองแถวจากสัตหีบ ราคาประมาณ 50 บาท

4.2 การบริหารจัดการหาดเตยงาม

หาดเตยงามอยู่ในความดูแลของหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ซึ่งมีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง คือ กิจการการท่องเที่ยวนาวิกโยธิน เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการสวัสดิการภายใน นย. ตามแผนผังการจัดหน่วย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 โครงสร้างการจัดหน่วยงานกิจการการท่องเที่ยวหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน

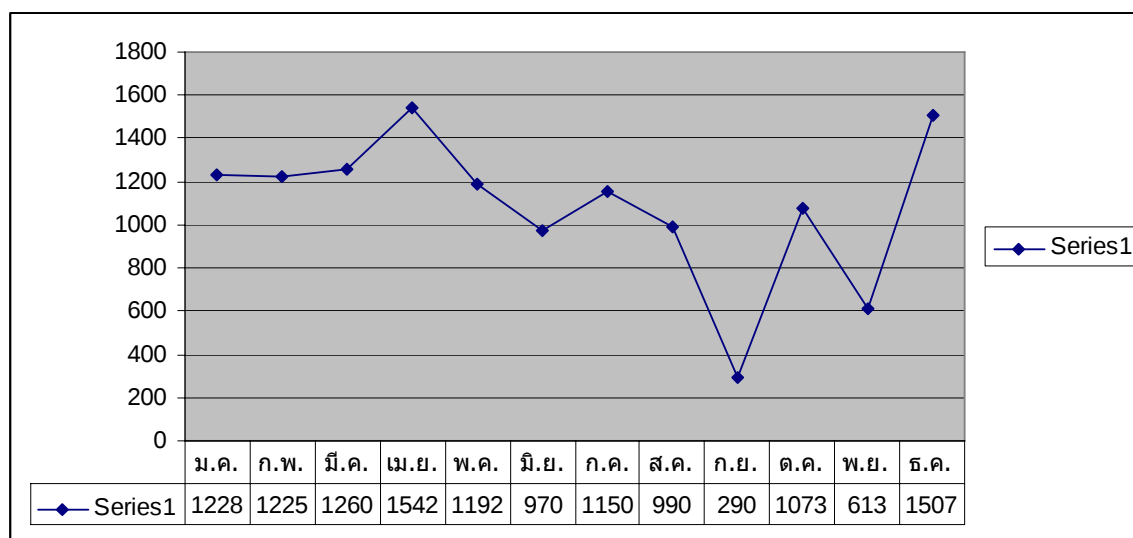
วัตถุประสงค์ของกิจการการท่องเที่ยวนาวิกโยธิน เพื่อบริหารจัดการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในบริเวณที่ตั้งหน่วยทหารนาวิกโยธิน ให้ได้รับความพึงพอใจ มีความประทับใจในการให้บริการและผลิตผลในความสุขงามของธรรมชาติ

การควบคุมพฤติกรรมนักท่องเที่ยว มีการกำหนดกฎระเบียบชัดเจน 10 ข้อ ได้แก่

- 1) ยานพาหนะทุกชนิดใช้ความเร็วไม่เกิน 50 กม./ชม. คาดเข็มขัดนิรภัย ผู้ขับขี่ จักรยานยนต์และผู้ซ้อนต้องสวมหมวกนิรภัย
- 2) เมื่อขึ้นหรือลงรถทางกับแถวทหาร ให้ชะลอความเร็วหรือหยุดรถเปิดทางให้แถวทหารผ่านไปก่อน และปฏิบัติตามกฎจราจรโดยเคร่งครัดหากฝ่าฝืนเจ้าหน้าที่ รักษาความปลอดภัยสามารถกล่าวตักเตือน
- 3) ห้ามจอดรถบริเวณข้างถนนและบริเวณที่ห้ามจอดรถ ให้จอดในที่จอดรถที่กำหนดให้เท่านั้น
- 4) ห้ามลงเล่นน้ำทะเลและนำอาหาร เครื่องดื่มมารับประทานบริเวณอนุสาวรีย์ทหาร นย. และพิพิธภัณฑสถาน นย.
- 5) ผู้ใช้บริการเรือพาย ต้องสวมเสื้อชูชีพทุกคน การดำน้ำชมปะการัง ต้องมีเจ้าหน้าที่ดูแลโดยใกล้ชิด
- 6) ห้ามทิ้งขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลลงในน้ำและชายหาด ให้ใส่ถังขยะที่เตรียมไว้ให้เท่านั้น
- 7) ห้ามเก็บปะการัง เปลือกหอย หิน และจับสัตว์น้ำซึ่งเป็นการทำลายสภาพแวดล้อมของหาดเตยงาม หากฝ่าฝืนจะมีความผิดทางกฎหมาย
- 8) การกระทำใดๆ ที่ไม่เหมาะสม จะถูกเจ้าหน้าที่ตักเตือนหากฝ่าฝืนจะถูกเชิญออกนอกพื้นที่หรือปฏิบัติตามมาตรการรักษาความปลอดภัยของหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินอย่างเด็ดขาด
- 9) การนำพาบุคคลชาวต่างชาติเข้ามาในพื้นที่หน่วยบัญชาการนาวิกโยธินต้องได้รับอนุมัติจากหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินเท่านั้น
- 10) นักท่องเที่ยวที่ไม่พกแรมและแลกบัตรไว้กับกองรักษาการณ์กรมรักษาความปลอดภัยหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินต้องคืนบัตรและผ่านออก ก่อนเวลา 19.00 น. ทุกวัน

4.3 สถิตินักท่องเที่ยว

กิจการการท่องเที่ยวนาวิกโยธิน ได้รวบรวมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเฉพาะที่ได้รับอนุญาตอย่างเป็นทางการ จากหน่วยนาวิกโยธินในปี 2552 ตามภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวรายเดือนประจำปี 2552

จากภาพประกอบ 2 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่ขออนุญาตอย่างเป็นทางการ มีจำนวนมากที่สุดในช่วงเดือนเมษายนและธันวาคม ส่วนจำนวนต่ำสุดอยู่ในช่วงเดือนกันยายน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

ปาร์คเกอร์ (Parker. 1999: 1118-1119A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวของเยาวชนในเมืองยองเกอร์ (Younger) มลรัฐนิวยอร์ก (New York) ที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยว โดยทำการสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชน อายุระหว่าง 12-20 ปี จำนวน 480 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลความแปรปรวนทางเดียว โดยพิจารณาเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ ผลการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยวถูกต้องมากที่สุด จากการทดสอบทางสถิติพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน มี

พฤติกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วูดไซด์และจาคอบส์ (Woodside; and Jacobs. 1985 : 7-13) ได้วิจัยเรื่องการรับรู้ผลประโยชน์ที่แท้จริงจากการท่องเที่ยว โดยศึกษาการรับรู้ผลประโยชน์ที่แท้จริงจากการท่องเที่ยวแห่งเดียวกัน คือฮาวาย จากกลุ่มตัวอย่าง 3 ชาติ พบว่าชาวแคนาดาให้ความสำคัญกับการพักผ่อนและการผ่อนคลาย ส่วนชาวอเมริกันชื่นชมกับประสบการณ์ทางวัฒนธรรม และชาวญี่ปุ่นประทับใจกับการได้อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว บทสรุปคือกลยุทธ์ในการกำหนดลักษณะทางการตลาดการท่องเที่ยวควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องการให้คุณค่าที่แท้จริงจากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในกลุ่มที่แตกต่างกัน

ไพแซมและซัสแมน (Pizam; and Sussmann. 1995: 901-907) ได้ศึกษาเรื่องสัญชาตญาณที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวจริงหรือ โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ถึงมัคคุเทศก์เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ชาวญี่ปุ่น ฝรั่งเศส อิตาลี เยอรมัน และอเมริกัน และจัดสนทนากลุ่ม อีก 12 คน พบว่า มี 18 ใน 20 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน

งานวิจัยในประเทศ

จากการได้ศึกษาค้นคว้าผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย สรุปได้ดังนี้

เบญจพร ทองไชย (2548: บทคัดย่อ) ทำการศึกษา พฤติกรรมและความพึงพอใจการท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิง มีอายุระหว่าง 20-29 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพพนักงานบริษัท รายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 10,000 บาท และภูมิลำเนาอาศัยอยู่ที่ กรุงเทพมหานคร เหตุจูงใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวไปเที่ยวจังหวัด พระนครศรีอยุธยา คือแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โดยนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในแหล่ง ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และทางศิลปวัฒนธรรม อยู่ในระดับพอใจมาก นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวส่วนใหญ่มีแนวโน้มจะไปซ้ำและจะบอกต่อบุคคลอื่นให้ไปเที่ยว

ผกาวรรณ นุชพันธุ์ (2548: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิงร้อยละ 62.16 อายุระหว่าง 20-30 ปี ร้อยละ 35.59 ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 43.69 มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 31.98 รายได้ต่อเดือน 5,000-10,000 บาท ร้อยละ 28.38 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

จังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความพึงพอใจในด้านการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ด้านการบริการของบุคลากรที่ประจำแหล่งท่องเที่ยว และด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ตามลำดับ ส่วนด้านการรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเป็นอันดับสุดท้าย

เบญจมาศ ประยูรหงส์ (2549: บทคัดย่อ) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวสวนสัตว์ดุสิต จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพ ภูมิลำเนาปัจจุบัน และลักษณะการเดินทางไปท่องเที่ยวสวนสัตว์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวสวนสัตว์ดุสิต จำนวน 400 คน โดยการใช้แบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเชื่อมั่น .93 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจของการจัดการแหล่งท่องเที่ยวสวนสัตว์ดุสิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.44) นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวสวนสัตว์ดุสิตโดยรวมไม่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวสวนสัตว์ดุสิตโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานภาพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวสวนสัตว์ดุสิตโดยรวมไม่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิลำเนาปัจจุบันต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวสวนสัตว์ดุสิตโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวสวนสัตว์ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวสวนสัตว์ดุสิตโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธีรวัฒน์ บุตตะโยธี (2551: บทคัดย่อ) ศึกษา ความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อเมืองโบราณ จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางมาเที่ยวที่เมืองโบราณ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้โปรแกรม SPSS for Windows Version 13.0 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแตกต่างใช้การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวเมืองโบราณ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 15-25 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท มีรายได้ต่อ

เดือน 15,001 – 25,000 บาท โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พอใจต่อทัศนียภาพความสวยงามของเมืองโบราณ และพอใจต่อความกว้างขวางของสถานที่ โดยยังเห็นว่าราคาค่าเข้าชมเหมาะสม และคุ้มค่าในการมาเที่ยว แต่ยังเห็นว่าเมืองโบราณยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอ และไม่มีช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวเมืองโบราณ ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต ใช้รถยนต์ส่วนบุคคลในการไปเที่ยวและใช้ขับเที่ยวชมภายในเมืองโบราณ และโดยมากมาเที่ยววันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ส่วนบุคคลที่มีผลต่อการเที่ยวเมืองโบราณ ได้แก่ เพื่อน และค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 592 บาท ต่อคน ในการเที่ยวเมืองโบราณแต่ละครั้ง โดยนักท่องเที่ยวเห็นว่าการไปเที่ยวเมืองโบราณคุ้มค่ากับเวลา การรับรู้เมื่อไปเที่ยวเมืองโบราณสูงกว่าที่คาดหวัง ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับพอใจ โดยอาจจะกลับไปเที่ยวเมืองโบราณอีกในครั้งหน้า และจะมีการแนะนำให้คนที่รู้จักให้ไปเที่ยวเมืองโบราณ นักท่องเที่ยวที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ย ต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเมืองโบราณ ด้านความพึงพอใจโดยรวมและด้านการรับรู้เมื่อเทียบกับความคาดหวังต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อส่วนต่างๆ ของเมืองโบราณโดยรวม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวด้านการรับรู้เมื่อเทียบกับความคาดหวัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

นฤมล บำรุงวงศ์ไทย (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจและแนวโน้มพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่อการใช้บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับ Trekkingthai.com ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 210 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ความแตกต่างด้วยค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน โดยใช้โปรแกรม SPSS ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-30 ปี สถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพรับจ้าง/พนักงานเอกชน และมีรายได้ต่อเดือนอยู่ในระหว่าง 20,001-30,000 บาท นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในการใช้บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับTrekkingthai.com ด้านทีมงานในระดับพอใจมาก และด้านโปรแกรมทัวร์ด้านราคา ด้านช่องทางการบริการ ด้านส่งเสริมการตลาด ด้านลักษณะทางกายภาพ และด้านกระบวนการตอบรับในระดับพอใจ นักท่องเที่ยวที่ใช้บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีค่าเฉลี่ยประสบการณ์การท่องเที่ยวกับ Trekkingthai.com เท่ากับ 1.17 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยของความถี่ในการท่องเที่ยวเท่ากับ 1.30 ครั้งต่อปี งบประมาณในการท่องเที่ยวสำหรับภายในประเทศเฉลี่ยแล้วเท่ากับ 4,453.65 บาท ส่วนต่างประเทศเฉลี่ยแล้วเท่ากับ 19,389.89 บาท มีจำนวนสมาชิก

ที่ร่วมเดินทางด้วยเฉลี่ยแล้วเท่ากับ 6 คน โปรแกรมท่องเที่ยวที่ไปบ่อยครั้งที่สุดคือทริปเดินป่า สิ่งจูงใจที่เลือกใช้บริการทัวร์เพราะมีคนรู้จักแนะนำมากที่สุด และนักท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยของความถี่ในการเข้าชมเว็บไซต์เท่ากับ 2.41 ครั้งต่อสัปดาห์ นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มการกลับมาใช้บริการแน่นอน และมีแนวโน้มการแนะนำต่อแน่นอน ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวในการใช้บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับ Trekkingthai.com ส่วนใหญ่เกิดจากจำนวนผู้ร่วมทริปที่มีมากเกินไปทำให้ต้องรอผู้ร่วมทริปในรถคันอื่นเพื่อนเดินทางไปพร้อมกัน และข้อเสนอแนะต่อเนื่องกันระบุว่า หากนักท่องเที่ยวมีเป็นจำนวนมากในโปรแกรมทัวร์นั้นๆ ควรมีการกระจายตัวกันอย่างอิสระไม่ต้องรอรถคันอื่น นักท่องเที่ยวที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ อันได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมความถี่ในการเข้าชมเว็บไซต์ไม่แตกต่างกัน ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับ Trekkingthai.com ในด้านส่งเสริมการตลาดไม่มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มการใช้บริการ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดแหล่งข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำ และการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ข้อมูลสภาพทางกายภาพของหาดเตยงาม ศึกษาจากการสำรวจสถานที่จริงโดยใช้แบบสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวของกอดเฟรย์ (Godfrey; & Clarke. 2000: 65)
2. การบริหารจัดการหาดเตยงาม ศึกษาจากเอกสารต่างๆ และการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการดูแลหาดเตยงาม ได้แก่ ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ประธานคณะกรรมการสวัสดิการ เจ้าหน้าที่บริการและดูแลสถานที่ จำนวน 5 คน เลือกแบบเจาะจงตามตำแหน่งหน้าที่

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับอนุญาตให้สัมภาษณ์นายทหารฝ่ายกิจการพลเรือน และประชาสัมพันธ์ของหน่วยกิจการการท่องเที่ยวนาวิกโยธิน แทนผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และประธานคณะกรรมการสวัสดิการ แต่ยังคงใช้แนวคำถามเดิมไว้

3. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ศึกษาจากการสังเกตนักท่องเที่ยว และสอบถามจากนักท่องเที่ยว จำนวน 50 คน เลือกแบบสะดวก โดยแจกให้กับนักท่องเที่ยวที่นั่งรถดูทัศนียภาพ และสอบถามผู้ประกอบการบริการต่างๆ จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 4 แบบ ดังนี้

1. แบบสำรวจสภาพทางกายภาพของหาดเตยงาม
2. แบบสัมภาษณ์การบริหารจัดการและดำเนินการหาดเตยงาม
3. แบบสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว
4. แบบสอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยว

รายละเอียดของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังต่อไปนี้

1. แบบสำรวจสภาพทางกายภาพของหาดเตยงาม

แบบสำรวจสภาพทางกายภาพของหาดเตยงาม ผู้วิจัยประยุกต์ใช้จากแบบการตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว (Resource audit) ของกอดเฟรย์ (Godfrey; & Clarke. 2000: 68) ซึ่งมีประเด็นที่กำหนดไว้เป็นตารางประกอบด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติ ทรัพยากรวัฒนธรรม ทรัพยากรกิจกรรม ทรัพยากรด้านบริการ งานมหกรรมและเหตุการณ์สำคัญในรอบปี

2. แบบสัมภาษณ์การบริหารจัดการและดำเนินการหาดเตยงาม

แบบสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นหัวข้อหลักๆ ในการถามถึงกิจกรรมของบุคคลต่างๆ ที่ร่วมกันกระทำเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย นโยบาย การจัดบุคคล การใช้จ่าย การดูแลพื้นที่ การพัฒนา การติดตามดูแล ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ

3. แบบสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

เป็นแบบสังเกตที่ประกอบด้วยหัวข้อและรายชื่อที่ใช้สังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่แสดงออกมาให้เห็นได้ ได้แก่ การเดินทาง ยานพาหนะ จำนวน เพศ วัย สถานที่ปฏิบัติกิจกรรม สิ่งที่น่าสนใจ กิจกรรม การใช้บริการ อื่นๆ

4. แบบสอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยว

เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยว มีลักษณะเป็นข้อความให้เลือก และเติมข้อความสั้นๆ ประกอบด้วย ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ รายได้ อาชีพ ที่อยู่อาศัย วัตถุประสงค์การเดินทาง ผู้ร่วมเดินทาง พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง วันเวลา ค่าใช้จ่าย เหตุผล การเลือก สิ่งที่น่าสนใจ การรับข่าวสาร และกิจกรรมที่ทำ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ และพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

2. สร้างข้อคำถาม ให้ครอบคลุมข้อมูลที่ต้องการ

3. นำเครื่องมือที่สร้าง เสนอต่อประธาน และกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโทเพื่อตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไข

4. นำเครื่องมือที่ได้แก้ไข ปรับปรุงแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยใช้ดุลยพินิจพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ การสังเกตและการแจกแบบสอบถามแก่นักท่องเที่ยว

2. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา ในการสัมภาษณ์

3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สัมภาษณ์และสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

4. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ให้ช่วยแจกแบบสอบถามแก่นักท่องเที่ยวที่ใช้บริการรถชมทัศนียภาพ

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เนื้อหา จัดเป็นประเด็นต่างๆ แล้วสรุปเป็นประเด็นสำคัญ

2. ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต ผู้วิจัยนำมาสรุปเป็นประเด็นสำคัญๆ แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

3. ข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่เป็นข้อคำถามให้เลือก ผู้วิจัยวิเคราะห์เป็นความถี่ และค่าร้อยละ แล้วเรียงลำดับพฤติกรรมที่มีความถี่สูงไปต่ำ ส่วนข้อมูลที่เป็นเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวหาดเตยงาม จังหวัดชลบุรี โดยมีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ผลการสำรวจสภาพทางกายภาพของหาดเตยงาม
2. ผลการศึกษาการบริหารจัดการหาดเตยงาม
3. ผลการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

ในการนำเสนอ มีบางตอนต้องใช้สัญลักษณ์ทางสถิติ จึงกำหนดให้เข้าใจตรงกัน ดังนี้

n	หมายถึง	จำนวนตัวอย่าง
$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
SD	หมายถึง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
MAX	หมายถึง	ค่าสูงสุด
MIN	หมายถึง	ค่าต่ำสุด

1. ผลการสำรวจสภาพทางกายภาพของหาดเตยงาม

ในการศึกษาเกี่ยวกับสภาพทางกายภาพของหาดเตยงามผู้วิจัยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวของกอดเฟรย์ (Godfrey; & Clarke. 2000: 65) ได้ผลดังนี้

1.1. ทรัพยากรทางธรรมชาติ

ภูมิทัศน์และภูมิอากาศ พื้นที่บริเวณนี้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวตากอากาศของกองทัพเรือที่อนุญาตให้ประชาชนใช้เป็นสถานที่พักผ่อน พื้นที่อ่าวเตยงามนาวิกโยธินมีความยาว ตลอดแนวชายหาดประมาณ 1,250 เมตร ส่วนบนของหาดทำแนวคอนกรีตกันน้ำกัดเซาะตลอดแนว มีถนนลาดยางเรียบแนวชายหาด ชายหาดสวยงาม น้ำทะเลใส สะอาด มีปะการังตามธรรมชาติ บริเวณเกาะใกล้เคียงหลายชนิด มีความสงบร่มรื่นเหมาะแก่การพักผ่อน บริเวณชายหาดมีต้นเตยอยู่เป็นจำนวนมากจนเป็นเอกลักษณ์ของหาดเตยงาม

1.2 ทรัพยากรวัฒนธรรม

หาดเตยงามอยู่ในเขตทหารจึงมีวัฒนธรรมทหารที่มองเห็นได้ชัดเจน ได้แก่ อนุสาวรีย์ทหารนาวิกโยธิน พิพิธภัณฑ์ทหารนาวิกโยธิน

อนุสาวรีย์ทหารนาวิกโยธิน ตั้งอยู่กลางวงเวียนบนถนนริมหาดใกล้กับพิพิธภัณฑสถาน เป็นฐานแปดเหลี่ยม รอบฐานจารึกประวัติทหารนาวิกโยธิน บทเพลงนาวิกโยธินและ ประติมากรรมสูงเรื่องราวการต่อสู้ของเหล่านาวิกโยธิน บนอนุสาวรีย์เป็นเครื่องแต่งกาย อาวุธ และยุทธโปกรณ์ของผสมรวมกันและปักธงนาวิกโยธินไว้ตรงกลาง สนามหญาใกล้กับอนุสาวรีย์มี ยานพาหนะของนาวิกโยธินในอดีตจอดแสดง เช่น รถสายพานลำเลียงสะเทินน้ำสะเทินบก รถจี๊ปเล็ก รถจี๊ปกลาง เป็นต้น

พิพิธภัณฑสถานทหารนาวิกโยธิน เป็นอาคารชั้นเดียวภายในจัดแสดงนิทรรศการประวัติ ความเป็นมาของเหล่าทหารนาวิกโยธินกับการปกป้องประเทศ และแสดงเครื่องแต่งกาย เครื่องใช้ ยุทธโปกรณ์ รวมทั้งภาพถ่ายในอดีตของนาวิกโยธิน เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมตั้งแต่เวลา 09.00-16.00 น. ทุกวันโดยไม่เสียค่าเข้าชม โดยห้ามนำอาหารและเครื่องดื่มเข้าไปรับประทานและห้าม ลงเล่นน้ำทะเลบริเวณชายหาดหน้าพิพิธภัณฑสถานทหารนาวิกโยธิน

1.3 ทรัพยากรด้านกิจกรรม

หาดเตยงามมีกิจกรรมการท่องเที่ยวทางนันทนาการให้นักท่องเที่ยวได้ทำหลายอย่าง ได้แก่ การนั่งเรือท้องกระจกชมปะการัง นั่งได้ 8-10 คน / เที่ยว ค่าบริการเที่ยวละ 800 บาท ดำน้ำ ดูปะการัง กลุ่มละ 10 คน / เที่ยว ค่าบริการเที่ยวละ 1,000 บาท พายเรือคายัค แบบบรรทุก 2 คน หรือ 3 คน ค่าบริการชั่วโมงละ 60-80 บาท กิจกรรมการอนุรักษ์ปะการัง ค่าบริการปลูกปะการัง แฉงละ 800 บาท นั่งรถดูทัศนียภาพอ่าวนาวิกโยธิน รถนั่งได้ 25 คน ค่าบริการคนละ 10 บาท/ เที่ยว และการปั่นผาชีราลงกรณี

นักท่องเที่ยวที่สนใจจะใช้บริการสามารถติดต่อได้ที่ กิจกรรมการท่องเที่ยวหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน โทรศัพท์ 038-308126

1.4 ทรัพยากรด้านบริการ

หาดเตยงามมีที่พักแบบรีสอร์ทให้ใช้ ชื่อว่า มารีนรีสอร์ท บ้านพักมี 7 หลัง 3 แบบ โดยมีความแตกต่างจากที่อื่น คืออนุญาตให้เฉพาะนักท่องเที่ยวที่จองที่พักและได้รับอนุมัติจาก ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน หรือผู้ได้รับมอบอำนาจเท่านั้น โดยอนุญาตให้ผ่านเข้า ออก ตั้งแต่เวลา 06.00 -22.00 น เนื่องจากเส้นทางผ่านพื้นที่หวงห้าม เป็นพื้นที่อันตรายและไม่มี เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยทางน้ำ โดยการลงเล่นน้ำให้ใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ ค่าบริการ บ้านหลังที่ 1 พักได้ 40 คน คิดค่าบริการคืนละ 4,000 บาทต่อหลัง บ้านหลังที่ 2,3,4 พักได้ 12 คน คิดค่าบริการคืนละ 4,000 บาทต่อหลัง บ้านหลังที่ 5,6,7 พักได้ 5-7 คน ค่าบริการ คืนละ 3,000 บาทต่อหลัง

นอกจากนี้ ยังบริหารจัดการกิจกรรมต่างๆ เช่น ดำน้ำชมปะการัง ขึ้นเขาสักการะศาลกรมหลวงฯ พายเรือแคนู ห่วงยาง วิทยากร (กลุ่มสัมพันธ์ กีฬาทหารเรือ นันทนาการและละลาวยพฤกษกรรม)

หาดเตยงามมีสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ห้องอาบน้ำจุด คิดค่าบริการ 5 บาท ห้องสุขา ค่าบริการ 3 บาท ลานจอดรถไม่คิดค่าบริการ นวดฝ่าเท้า คิดค่าบริการชั่วโมงละ 150 บาท ร้านค้าสวัสดิการของทหาร มีของที่ระลึกจำหน่ายราคาไม่แพง และมีร้านค้าทั่วไปหลายร้านให้เลือกใช้บริการ

สรุปได้ว่า สภาพทางกายภาพของหาดเตยงามเป็นชายหาดที่ยังคงสภาพธรรมชาติ มีหลักฐานร่องรอยวัฒนธรรมของทหารเรือ มีทรัพยากรที่เหมาะสมกับกิจกรรมนันทนาการทางน้ำ และการอนุรักษ์

2. ผลการศึกษาการบริหารจัดการหาดเตยงาม

ผู้วิจัยศึกษาการบริหารจัดการหาดเตยงามโดยวางแผนสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดและดำเนินการหาดเตยงาม ได้แก่ ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ประธานคณะกรรมการสวัสดิการและเจ้าหน้าที่ แต่ด้วยข้อจำกัดด้านเวลาและระเบียบขององค์กร ผู้วิจัยจึงได้รับอนุญาตให้สัมภาษณ์ผู้แทนผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ประธานสัมพันธ์ของหน่วยกิจการการท่องเที่ยวนาวิกโยธินและเจ้าหน้าที่ ได้ผลดังนี้

2.1 ผู้แทนผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้เข้าสัมภาษณ์ผู้แทนผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ซึ่งเป็นนายทหารฝ่ายกิจการพลเรือน สรุปได้ดังนี้

นาวิกโยธินมีนโยบายในการจัดการท่องเที่ยวในหาดเตยงามโดยเน้นการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางทะเลให้คงสภาพความสะอาดสวยงามเพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ และให้ความสำคัญแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ก็ยังมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติด้วย เป็นหาดเปิดไม่มีการหาผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง

การจัดการอยู่ในรูปคณะทำงานในแต่ละส่วน โดยใช้บุคลากรของหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินที่สมัครใจมาทำงานนี้ ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินเดือนของบุคลากร ได้จากงบประมาณจากทางราชการ และมีส่วนเพิ่มเติมจากการให้บริการต่างๆ รวมทั้งการให้เช่าพื้นที่ร้านค้าที่จัดไว้ให้

ระเบียบการควบคุมพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ใช้แนวทางกฎระเบียบข้อบังคับของทหารที่มีการยึดหยุ่นได้ตามความจำเป็นโดยไม่กระทบกับการปฏิบัติการกิจของกองทัพ และมีการ

กำหนดเขตหวงห้ามอย่างชัดเจน รวมถึงใช้ป้ายและการประชาสัมพันธ์ทางเสียงตามสายเป็นสื่อ ในการทำความเข้าใจและย้าเตือนกับนักท่องเที่ยว

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเตยงามนั้นมีจำกัด เนื่องจากไม่ต้องการหาผลประโยชน์และต้องการอนุรักษ์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติดั้งเดิมไว้ แต่ก็มองการไกล ในเรื่องผลกระทบที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรที่เกินขีดความสามารถของสถานที่ โดยเฉพาะน้ำเสีย ที่เกิดจากทั้งนักท่องเที่ยวและจากหน่วยงานของทหารเอง จึงให้ความสำคัญกับการทำบำบัด น้ำเสียขึ้น

2.2 ประชาสัมพันธ์ของหน่วยกิจการท่องเที่ยวนาวิกโยธิน

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้สัมภาษณ์ประชาสัมพันธ์ของหน่วยกิจการการท่องเที่ยว

.....นาวิกโยธิน สรุปได้ดังนี้

หน่วยกิจการการท่องเที่ยวนาวิกโยธิน มีนโยบายในการทำงานอยู่ 3 ข้อ ดังนี้

- 1) ต้องการให้พื้นที่หาดเตยงามปลอดภัยไม่มีมิจฉาชีพ
- 2) รักษาความสะอาดบริเวณหาดเตยงาม
- 3) ให้ความสะดวก ประหยัด และปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

การควบคุมพฤติกรรมนักท่องเที่ยว มีการกำหนดกฎระเบียบชัดเจน 10 ข้อ

ในการติดตามควบคุมพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ใช้การประชาสัมพันธ์ประกาศทางเสียงตามสาย และให้เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยตรวจตราเป็นระยะๆ

การจัดการกับผู้ประกอบการ มีการประชุมทุกเดือน มีระเบียบการคุมราคา มีการตรวจคุณภาพอาหาร มีการรายงานการปฏิบัติทุกเดือนกับหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมีน้อย เพราะต้องการรักษาความเป็นธรรมชาติไว้ให้มากที่สุด และพื้นที่มีจำกัด จะพัฒนาเฉพาะสิ่งปลูกสร้างที่จัดไว้ให้บริการและปรับปรุงให้ดีขึ้น เช่นการซ่อมแซมห้องน้ำ ห้องอาบน้ำ ร้านอาหารสวัสดิการ เป็นต้น

มีการวางแผนรับจำนวนนักท่องเที่ยวจำกัดในบริเวณที่ให้บริการปลูกปะการัง เพื่อเป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติ

การจัดกำลังเจ้าหน้าที่

มีเจ้าหน้าที่ให้บริการแบ่งตามหน้าที่ชัดเจนแบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

1) ฝ่ายร้านค้า มีหน้าที่จัดระเบียบการขายของและอนุญาตให้ครอบครัวของทหารเข้าไปค้าขายได้

2) ฝ่ายเรือ ดูแลทางด้านเรือโดยเฉพาะ แบ่งเป็น 3 ส่วน คือเรือท่องเที่ยวกระเจก เรือพายคายัค และสปีดโบท (ซึ่งได้ทำการยกเลิกไปแล้ว)

3) ฝ่ายรณนำเที่ยว ดูแลการบริการนำเที่ยวบริเวณหาดเตยงาม โดยมีผู้บรรยายบนรถ และได้ฝึกให้มีมัคคุเทศก์น้อย ซึ่งเป็นลูกหลานของทหารเรือ เพื่อช่วยทำหน้าที่นี้ด้วย

การประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย

1) มีการโฆษณาการท่องเที่ยวหาดเตยงามทางเว็บไซต์

2) แจกแผ่นพับบริเวณกิจการการท่องเที่ยวหาดเตยงาม

ปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงาน ได้แก่

1) บางครั้งมีคำสั่งด่วนจากหน่วยเหนือในการใช้พื้นที่ ทำให้ไม่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวได้ หรือบางครั้งอาจยกเลิกอย่างกะทันหัน

2) ปัญหาเรื่องของพื้นที่ ที่ไม่สามารถขยายได้ เช่นลานจอดรถมีไม่เพียงพอกับนักท่องเที่ยว แต่ก็ไม่สามารถขยายได้ เพราะเป็นพื้นที่ทหาร ถ้าไม่มีนโยบายก็ทำไม่ได้

3) การดูแลหาดเตยงามไม่มีการจัดสรรงบประมาณให้ ต้องหาค่าใช้จ่ายและค่าดูแลเอง โดยเก็บจากกิจกรรมการบริการ เช่น การเช่าเรือ การใช้บริการห้องน้ำ ห้องอาบน้ำ

2.3.3 เจ้าหน้าที่

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เป็นนายทหารวิทยากรฝึกอบรม สรุปได้ว่าเป็นนายทหารหน่วยหนึ่งในหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ได้รับการติดต่อจากหน่วยงานที่เป็นโรงเรียนโดยตรง แล้วมีหนังสือขออนุญาตผ่านหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ให้ทำหน้าที่วิทยากรฝึกค่ายลูกเสือให้แก่นักเรียน มีกิจกรรมหลากหลายประกอบด้วยกิจกรรมละลายพฤติกรรม ระเบียบแถว นันทนาการ สนามทดสอบกำลังใจ เล่นน้ำ และกีฬาทหารเรือ ซึ่งมีงานเกือบทุกสัปดาห์ ทั้งๆ ที่มีหลายหน่วยรับผิดชอบในลักษณะนี้ นอกจากนี้ยังเคยฝึกและถ่ายทอดให้หน่วยต่างๆ ไปบ้างแล้ว แต่งานก็ยังมีความอยู่เรื่อยๆ การรับจัดกิจกรรมแบบกลุ่มนี้มักรวมทุกอย่าง ตั้งแต่ที่พัก กิจกรรม และอาหาร

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เป็นพนักงานขายอุปกรณ์เล่นน้ำของกิจการการท่องเที่ยวหาดเตยงาม ซึ่งเป็นชุมชนบริเวณลานจอดรถติดกับร้านค้าทั่วไป ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นพนักงานของกิจการการท่องเที่ยว ที่ออกมาตั้งเป็นชุมชนแยกจากที่ทำการ รายได้จากค่าเช่าหรือขายเครื่องดื่มจึงต้องส่งกิจการการท่องเที่ยว ให้ข้อมูลสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไปเที่ยวในวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดต่างๆ โดยเฉพาะวันหยุดเทศกาลต่างๆ จะมีนักท่องเที่ยวมาก อุปกรณ์ที่ให้บริการได้แก่ ห่วงยาง เสื้อ และเตียงชายหาด นอกจากนี้ยังมีจักรยาน ประมาณ 5 คัน ซึ่งเป็นการฝากให้เช่า แต่ก็มีคนใช้บริการน้อย

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการหาดเตยงาม มีนโยบายให้บริการเชิงอนุรักษ์ โดยตั้งหน่วยงานและคณะกรรมการจัดการเฉพาะขึ้น ใช้บุคลากรของกองทัพเรือและใช้กฎระเบียบของทหารโดยอนุโลม

3. ผลการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

3.1 ผลการสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

จากการสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ไปเที่ยวหาดเตยงาม ในวันเสาร์ที่ 23 มกราคม 2553 ตั้งแต่เวลา 14.00 น. ถึงเวลา 18.00 น. พบว่า นักท่องเที่ยวมี 2 ลักษณะ คือ ไปเป็นครอบครัว กับไปเป็นกลุ่ม

นักท่องเที่ยวที่ไปแบบเป็นครอบครัว มักเดินทางโดยใช้รถยนต์ส่วนตัว มีจำนวน ตั้งแต่ 2-6 คน มีหลายวัยผสมกันทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ โดยกิจกรรมส่วนใหญ่มักเป็นกิจกรรมครอบครัว เช่น นั่งเล่น รับประทานอาหาร เด็กๆ ลงเล่นน้ำ สิ่งที่มีคนนำไปด้วย ได้แก่ เสื้อชูชีพ อาหารและเครื่องดื่ม

ส่วนนักท่องเที่ยวที่ไปแบบเป็นกลุ่ม เดินทางโดยรถบัสเป็นหมู่คณะ ได้แก่ นักเรียน พนักงาน แม้กระทั่งกลุ่มผู้พิการก็มี ขนาดของกลุ่มประมาณ 30-70 คน มักอยู่ในวัยใกล้เคียงกัน และมีกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน แล้วจึงมีเวลาอิสระทำกิจกรรมอื่นๆ เช่นนั่งเป็นกลุ่มๆ ลงเล่นน้ำ เป็นต้น สิ่งที่น่าสนใจอีกไม่ค่อยมี ส่วนใหญ่เป็นของใช้เฉพาะตัว เช่นหมวก กระเป๋าสะพาย

3.2 ผลการตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยว

ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากฝ่ายประชาสัมพันธ์ของกิจการการท่องเที่ยวหาดเตยงามให้ช่วยแจกแบบสอบถามแก่นักท่องเที่ยวที่นั่งชมทัศนียภาพของหาดเตยงาม จำนวน 100 ชุด และเมื่อคัดกรองที่สมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 50 ชุด ได้ผลดังตารางต่อไปนี้

3.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม (n=50)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1.เพศ		
หญิง	31	62.00
ชาย	19	38.00
รวม	50	100.00

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
2.อาชีพ		
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	12	24.00
พนักงานบริษัทเอกชน	11	22.00
รับจ้างทั่วไป	11	22.00
เจ้าของกิจการ/อาชีพอิสระ	10	20.00
นักเรียน/นักศึกษา	5	10.00
แม่บ้าน	1	2.00
รวม	50	100.00
3.ที่อยู่		
ในจังหวัดใกล้เคียง	24	48.00
ในอำเภอสตหีบ	17	34.00
ต่างจังหวัด	8	16.00
ในเขตทหารเรือ	1	2.00
รวม	50	100.00

จากตาราง 1 แสดงว่านักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอาชีพหลากหลายได้แก่ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน รับจ้างทั่วไป เจ้าของกิจการ/อาชีพอิสระ อาศัยอยู่ในจังหวัดใกล้เคียงและอำเภอสตหีบ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยอายุ และรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	$\bar{X}$	SD	MAX	MIN
อายุ	50	34.56	10.56	60	15
รายได้	49	11,324.49	8,682.87	35,000	1,200

จากตาราง 2 แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่ไปหาดเตยงาม มีอายุเฉลี่ย 34.56 ปี อายุสูงสุด 60 ปี ต่ำสุด 15 ปี รายได้เฉลี่ย 11,324 บาท สูงสุด 35,000 บาท ต่ำสุด 1,200 บาท

3.2.2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวหาดเตยงาม (n=50)

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
1.การเดินทางไปท่องเที่ยวหาดเตยงาม		
1.เคย	30	60.00
2.ไม่เคย	20	40.00
รวม	50	100.00
2.วัตถุประสงค์ของการเดินทางไปท่องเที่ยว(ตอบได้มากกว่า1ข้อ)		
1.เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	46	92.00
2.เป็นทางผ่านในการเดินทาง	4	8.00
3.เพื่อทัศนศึกษา/มาดูงาน	3	6.00
4.เพื่อธุรกิจ/การประชุม	1	2.00
3. ผู้ร่วมเดินทาง(ตอบได้มากกว่า1ข้อ)		
1.ครอบครัว	43	86.00
2.เพื่อน/คนรู้จัก	17	34.00
3.คนเดียว	2	4.00
4.คณะทัวร์	1	2.00

ตาราง 3 (ต่อ)

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
4.พาหนะในการเดินทาง		
1.รถยนต์ส่วนตัว	42	84.00
2.รถจักรยานยนต์	7	14.00
3.รถโดยสารประจำทาง	1	2.00
รวม	50	100.00
5.ช่วงเวลาเดินทาง(ตอบได้มากกว่า1ข้อ)		
1.วันเสาร์-อาทิตย์	31	62.00
2.วันหยุดตามเทศกาล	24	48.00
3.วันธรรมดา	4	8.00
4.วันพักร้อน	3	6.00
5.ไม่แน่นอน	2	4.00
6.เวลาที่ใช้ในการเดินทาง		
1.ไม่ถึง 1 ชั่วโมง	28	56.00
2.1-2 ชั่วโมง	11	22.00
3.มากกว่า 2 ชั่วโมง	11	22.00
รวม	50	100.00
7.เหตุผลในการไปหาดอยงาม(ตอบได้มากกว่า1ข้อ)		
1.ค่าใช้จ่ายไม่แพง	24	48.00
2.การคมนาคมสะดวก	15	30.00
3.เป็นสถานที่ที่มีชื่อเสียง	11	22.00
4.สะอาดสวยงามอากาศดีมีระเบียบ	9	18.00
5. การประชาสัมพันธ์	8	16.00
6.ปลอดภัย	2	4.00
7.ไม่แออัด	1	2.00

ตาราง 3 (ต่อ)

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
8.สิ่งที่ประทับใจ(ตอบได้มากกว่า1ข้อ)		
1.บรรยากาศของหาดเตยงาม	43	86.00
2.สภาพโดยรวมของหาดเตยงาม	23	46.00
3.กิจกรรมต่างๆที่มีในหาดเตยงาม	3	6.00
4.สินค้าที่ระลึกที่ขายในหาดเตยงาม	1	2.00
9.การเดินทางกลับมายังหาดเตยงาม		
1.กลับมา	43	86.00
2.ไม่แน่นอน	6	12.00
3.ไม่กลับ	1	2.00
รวม	50	100.00
10.ช่องทางการได้รับข้อมูลข่าวสาร(ตอบได้มากกว่า1ข้อ)		
1.โทรทัศน์	12	24.00
2.วารสารท่องเที่ยว	12	24.00
3.บอกต่อ	12	24.00
4.อินเทอร์เน็ต	10	20.00
5.วิทยุ	9	18.00
6.หนังสือพิมพ์	1	2.00
11.กิจกรรมที่ทำในหาดเตยงาม(ตอบได้มากกว่า1ข้อ)		
1.นั่งเล่น	41	82.00
2.เล่นน้ำ	38	76.00
3.ซื้ออาหาร	28	56.0
4.ดื่มสุรา/แอลกอฮอล์	20	40.00
5.ซื้อของที่ระลึก	11	22.00
6.กิจกรรมร่วมกับครอบครัว	7	14.00
7.เล่นกีฬา/ออกกำลังกาย	4	8.00
8.นั่งชมวิว	4	8.00
9.ซื้อของใช้	3	6.0
10.ทำอาหาร	2	4.00
11.ใช้บริการของเจ้าหน้าที่	1	2.00

จากตาราง 3 แสดงว่า นักท่องเที่ยวส่วนมาก เคยไปเที่ยวหาดเตยงามแล้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เดินทางไปกับครอบครัว ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทาง มักเดินทางไปในวันเสาร์-อาทิตย์ ใช้เวลาในการเดินทางส่วนมากไม่ถึง 1 ชั่วโมง เหตุผลที่ไปหาดเตยงามเพราะค่าใช้จ่ายไม่แพง สิ่งที่น่าสนใจคือบรรยากาศของหาดเตยงาม ส่วนมากคิดว่า จะกลับไปหาดเตยงามอีก ข้อมูลข่าวสารได้รับทางโทรทัศน์ วารสารท่องเที่ยวและการบอกต่อกิจกรรมที่ทำได้แก่นั่งเล่น เล่นน้ำ ซื้ออาหาร

ตาราง 4 เวลาและค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว

พฤติกรรมของ นักท่องเที่ยว	จำนวน ผู้ตอบ	$\bar{X}$	SD	MAX	MIN
เวลาที่อยู่ในหาดเตยงาม	5	3.06	1.20	5.30	2.30
ค่าเดินทาง	25	694.00	793.116	3,000	40
ค่าใช้จ่ายในหาดเตยงาม	37	458.38	486.441	2,000	10
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	12	266.67	264.002	1,000	100

จากตาราง 4 นักท่องเที่ยวใช้เวลาอยู่ในหาดเตยงามเฉลี่ย 3.06 ชั่วโมง สูงสุด 5.30 ชั่วโมง ต่ำสุด 2.30 ชั่วโมง ค่าเดินทางเฉลี่ย 694 บาท สูงสุด 3,000 บาท ต่ำสุด 40 บาท ค่าใช้จ่ายในหาดเตยงามเฉลี่ย 458.38 บาท สูงสุด 2,000 บาท ต่ำสุด 10 บาท ค่าใช้จ่ายอื่นๆเฉลี่ย 266.67 บาท สูงสุด 1,000 บาท ต่ำสุด 100 บาท

3.2.3 ผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้สัมภาษณ์กับผู้ประกอบการบางส่วนที่ขายอาหารตามสั่งและเครื่องดื่ม ซึ่งส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับบุคลากรในหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ได้แก่ ครอบครัวญาติพี่น้องของทหารเรือ หรือพนักงาน หรือลูกจ้าง สรุปได้ว่านักท่องเที่ยวไปเที่ยวช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และในวันหยุดเทศกาลมีนักท่องเที่ยวไปกันเป็นจำนวนมากทั้งที่อยู่ในจังหวัดใกล้เคียงและบางครั้งมาจากเชียงใหม่ก็มี ส่วนวันธรรมดา นักท่องเที่ยวไปน้อย

การค้าขายในหาดเตยงาม ต้องมีการทำสัญญากับเจ้าหน้าที่ โดยเสียค่าน้ำ ค่าไฟและค่าธรรมเนียม เดือนละ 500 บาท ให้กับกิจการการท่องเที่ยวหาดเตยงาม หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน และต้องรักษาความสะอาดในบริเวณที่ค้าขาย อาหารที่ขายต้องสะอาดและมีคุณภาพ เพราะจะมีเจ้าหน้าที่มาตรวจคุณภาพอาหาร และต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้

ผู้ประกอบการส่วนมากเป็นบุคลากรและครอบครัวทหารเรือ กิจการช่วงนี้ไม่ค่อยดีนัก เพราะมักไปเที่ยวเป็นกลุ่มซึ่งหน่วยที่รับผิดชอบกิจกรรมให้ไม่ค่อยปล่อยให้กลุ่มนักท่องเที่ยวออกไปจับจ่ายมากนัก และมีการจัดเลี้ยงอาหารให้ด้วย จึงมีผู้ใช้บริการจากร้านค้าน้อยมาก ส่วนการจัดกาอื่นๆ ที่หน่วยกิจการการท่องเที่ยวหาดเตยงามให้กับผู้ประกอบการไม่ค่อยมี นานๆ จะประชุมครั้งหนึ่ง ซึ่งหมายถึงมีเรื่องใหญ่ๆ สำคัญๆ จริงๆ

สรุปได้ว่า พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวส่วนมากไปท่องเที่ยวหาดเตยงามในวันหยุด อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง วัดถุประสงค์หลักเพื่อพักผ่อน กลุ่มที่เป็นครอบครัว มีทุกวัย เดินทางโดยรถยนต์ส่วนบุคคล กิจกรรมที่ทำ ได้แก่ นั่งเล่น รับประทานอาหารและเล่นน้ำ กลุ่มที่เป็นหมู่คณะ มักอยู่ในวัยใกล้เคียงกัน เดินทางโดยใช้รถบัสและมีกิจกรรมกลุ่มเป็นหลัก

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสภาพทางกายภาพของหาดเตยงาม ศึกษาการบริหารจัดการหาดเตยงามและศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ไปเที่ยวหาดเตยงาม

สรุปวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้ข้อมูลหลากหลาย จึงมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ข้อมูลสภาพทางกายภาพของหาดเตยงาม ศึกษาจากเอกสารและข้อมูลออนไลน์ แล้วลงสำรวจสถานที่จริงโดยใช้แบบสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวของกอดเฟรย์ (Godfrey; & Clarke. 2000: 65)

2. การบริหารจัดการหาดเตยงาม ศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการดูแลหาดเตยงาม ได้แก่ ตัวแทนผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ประชาสัมพันธ์กิจการการท่องเที่ยวหาดเตยงามและเจ้าหน้าที่บริการ รวม 5 คน เลือกแบบเจาะจงตามตำแหน่งหน้าที่

3. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ศึกษาจากการสังเกต และสอบถามจากนักท่องเที่ยวจำนวน 50 คน เลือกแบบสะดวก (Convenience sampling) จากนักท่องเที่ยวที่นั่งรถชมทัศนียภาพ และสอบถามผู้ประกอบการบริการต่างๆ จำนวน 5 คน เลือกแบบสะดวก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 4 แบบ ได้แก่ แบบสำรวจสภาพทางกายภาพของหาดเตยงาม แบบสัมภาษณ์การบริหารจัดการและดำเนินการหาดเตยงาม แบบสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและแบบสอบถามพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายแบบ ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์และการสอบถาม ด้วยตนเองและผู้ช่วยวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากการสังเกต นำมาสรุปเป็นประเด็นสำคัญๆ แล้วนำเสนอเป็นความเรียง
2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เนื้อหา จัดเป็นประเด็นต่างๆ แล้วสรุปเป็นประเด็นสำคัญ
3. ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์เป็นความถี่ และค่าร้อยละ แล้วเรียงลำดับพฤติกรรมที่มีความถี่สูงไปต่ำ ส่วนข้อมูลที่เป็นเชิงปริมาณ วิเคราะห์เป็นค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพทางกายภาพของหาดเตยงาม เป็นชายหาดที่ยังคงสภาพธรรมชาติ มีหลักฐานร่องรอยวัฒนธรรมของทวารนาวิกโยธิน มีทรัพยากรที่เหมาะสมกับกิจกรรมนันทนาการทางน้ำและการอนุรักษ์
2. การบริหารจัดการมีนโยบายให้บริการเชิงอนุรักษ์ โดยตั้งหน่วยงานและคณะกรรมการจัดการเฉพาะขึ้น ใช้นุเคราะห์ของกองทัพเรือ และใช้กฎระเบียบของทหารโดยอนุโลม
3. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวส่วนมากไปท่องเที่ยวหาดเตยงามในวันหยุด อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง วัดอุประสงค์หลักเพื่อพักผ่อน กลุ่มที่ไปเป็นครอบครัว มีทุกวัย เดินทางโดยรถยนต์ส่วนบุคคล กิจกรรมที่ทำ ได้แก่ นั่งเล่น รับประทานอาหารและเล่นน้ำ กลุ่มที่ไปเป็นหมู่คณะ มักอยู่ในวัยใกล้เคียงกัน เดินทางโดยใช้รถบัสและมีกิจกรรมกลุ่มเป็นหลัก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าสภาพทางกายภาพของหาดเตยงาม เป็นชายหาดที่ยังคงสภาพธรรมชาติ การมีหลักฐานร่องรอยวัฒนธรรมของทหรรณาวิกโยธิน มีทรัพยากรที่เหมาะสมกับกิจกรรมนันทนาการทางน้ำและการอนุรักษ์ นั้น สอดคล้องกับแนวคิดทางการท่องเที่ยวที่ว่า แหล่งท่องเที่ยวที่มีความงามทางธรรมชาติสามารถดึงดูดให้คนไปเยือนพื้นที่นั้น (วรรณวณิช. 2539: 49) ซึ่งในปัจจุบันค่อนข้างหาได้ยาก เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวโดยทั่วไป มักเป็นทรัพยากรสาธารณะ ที่หลายคนทั้งนายทุนเอกชนและประชาชนทั่วไป ต่างแย่งชิงกันเข้าไปหาผลประโยชน์โดยมิได้ใส่ใจกับความเสียหายที่ตามมา ประกอบกับในช่วงที่ผ่านมารัฐบาลไทย ได้มีการรณรงค์การท่องเที่ยวโดยมิได้มีการวางแผนหรือมีมาตรการควบคุมการใช้ทรัพยากรของนักท่องเที่ยวอย่างจริงจัง จึงเกิดความทรุดโทรมโดยทั่วไปในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ จนหาแหล่งที่เป็นธรรมชาติจริงๆ ได้ยาก ส่วนหาดเตยงามที่ยังคงสภาพธรรมชาติไว้ได้มาก น่าจะเป็นเพราะตั้งอยู่ในเขตทหาร ซึ่งโดยปกติจะไม่มีใครสามารถเข้าไปบุกรุก ก่อสร้างหรือประกอบธุรกิจต่างๆ ได้ อีกทั้งหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินเอง มีนโยบายเชิงอนุรักษ์เป็นสำคัญ หาดเตยงามจึงยังคงสภาพธรรมชาติไว้ได้เป็นอย่างดี

หาดเตยงามมีประวัติความเป็นมาแต่ดั้งเดิมแล้วว่า เป็นสถานที่ที่เดินทางเข้าไปลำบาก มีอันตรายจากสัตว์ป่าและไข้มาลาเรีย จึงไม่มีใครเข้าไปอยู่อาศัย มีเพียงครอบครัวของปู่กันเพียงครอบครัวเดียวตั้งแต่ต้น จึงไม่มีวัฒนธรรมใดๆ เกิดขึ้น จนกระทั่งรัชกาลที่ 6 ทรงพระราชทานให้กองทัพเรือเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่บริเวณนั้น และยังคงดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน จึงเกิดการสังสม หยั่งรากลึกของวัฒนธรรมทางทหารของหน่วยนาวิกโยธินขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นชื่อสถานที่ สิ่งปลูกสร้าง เหตุการณ์ การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ และวิถีชีวิตของคน จึงเป็นรู้จักและที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่า เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของทหรรณาวิกโยธิน

บริเวณหาดเตยงามเป็นพื้นที่ติดต่อกับทะเล มีทรัพยากรทางทะเลที่สมบูรณ์กว่าที่อื่นๆ รวมไปถึงกระแสการรณรงค์ให้ตระหนักต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประกอบกับทหารเองไม่มีภารกิจ หรือมีความกดดันในเรื่องการจัดบริการการท่องเที่ยวแบบอื่นๆ มาก่อน หน่วยบัญชาการ

นาวิกโยธินจึงพยายามให้บริการและทำกิจกรรมเฉพาะที่สอดคล้องกับทรัพยากรที่
 ใช้อำนวยเป็นหลัก กิจกรรมต่างๆ จึงเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนันทนาการทางน้ำและการอนุรักษ์
 ทรัพยากรดังกล่าว

2. จากผลการศึกษาที่พบว่า การบริหารจัดการมีนโยบายให้บริการเชิงอนุรักษ์ โดย
 ตั้งหน่วยงานและคณะกรรมการจัดการเฉพาะขึ้น ใช้บุคลากรของกองทัพเรือ และใช้กฎระเบียบ
 ของทหารโดยอนุโลม นั้น สอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการภาครัฐ ที่มุ่งเน้นการให้บริการ
 มากกว่าการหวังผลกำไร (วิรัช วิวัชนิภาวรรณ, 2553: ออนไลน์) ประกอบกับหน่วยทหารได้รับ
 งบประมาณประจำจากรัฐบาลอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องหารายได้เพิ่มมากมายนัก แต่อย่างไรก็
 ตาม หน่วยราชการทุกหน่วยต้องมีความชัดเจน โปร่งใส อีกทั้งยังไม่เคยดำเนินการเรื่องนี้มา
 ตั้งแต่แรก จึงต้องจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะขึ้นเพื่อดำเนินงานในเรื่องนี้ แต่ก็ไม่ใช่ภารกิจหลักของ
 ทหาร การที่จะขออัตรากำลังพลใหม่เพิ่มเติมคงยาก อีกทั้งกำลังพลของทหารเอง ก็มีอยู่มากเพื่อ
 เตรียมไว้ให้พร้อมในยามสงคราม ซึ่งในปัจจุบันมิได้มีสถานการณ์ทางทหารมากนัก จึงอาศัย
 บุคลากรเดิมที่มีอยู่มาทำงาน โดยมีต้องตั้งอัตรากำลังพลใหม่ต่างหาก แต่ก็ต้องมีหน้าที่ชัดเจน
 จึงต้องตั้งเป็นคณะกรรมการ ให้ดำเนินการเป็นคณะทำงาน ขึ้นตรงกับหน่วยที่รับผิดชอบ
 ถึงแม้ว่าการดำเนินงานนี้จะเป็นการบริการแก่ประชาชนทั่วไป แต่สถานที่ก็ยังคงเป็นเขตของ
 ทหารที่ต้องมีความระมัดระวังในเรื่องความปลอดภัยเป็นพิเศษ จึงเป็นการยากที่จะให้อิสระ
 อย่างเต็มที่และเพื่อยังคงภารกิจหลักของกองทัพไว้ จึงจำเป็นต้องใช้กฎระเบียบของหน่วยทหาร
 มาใช้ตามปกติ เพียงแต่อาจอนุโลมได้ในส่วนที่ไม่กระทบต่องานของทหารเท่านั้น

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวส่วนมากไปท่องเที่ยวในวันหยุด
 อาศัยในพื้นที่ใกล้เคียง วัตถุประสงค์หลักเพื่อพักผ่อน กลุ่มที่ไปเป็นครอบครัว มีทุกวัย เดินทาง
 โดยรถยนต์ส่วนบุคคล กิจกรรมที่ทำ ได้แก่ นั่งเล่น รับประทานอาหารและเล่นน้ำ กลุ่มที่ไปเป็น
 หมู่คณะ มักเป็นวัยใกล้เคียงกัน ใช้รถบัสและมีกิจกรรมกลุ่มเป็นหลัก นั้น สอดคล้องกับหลัก
 ทั่วไปของการไปเที่ยวที่ต้องใช้วันว่างจากการทำงาน อีกทั้งหาดเตยงาม ตั้งอยู่ในเขตทหารที่เป็น
 หน่วยราชการหนึ่งเช่นกัน วันธรรมดาจึงเป็นวันปฏิบัติภารกิจของทหารด้วย จึงไม่สะดวกให้
 นักท่องเที่ยวเข้าไปพลุกพล่านมากนัก เมื่อเป็นเช่นนั้น นักท่องเที่ยวก็คงไม่อยากมาในช่วงที่ไม่เป็น
 อีสระนัก ส่วนมากจึงไปกันในวันหยุด และด้วยหาดเตยงามมีความเป็นธรรมชาติที่สงบ จึง

สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการมาของนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อนอย่างแท้จริง และที่สำคัญอีกอย่างคือ จากการที่อยู่ในเขตทหาร มีระเบียบชัดเจน ทำให้รู้สึกปลอดภัยกว่าที่อื่น

จากการสังเกต พบว่านักท่องเที่ยวส่วนมากไปกันเป็นครอบครัว นำอาหารไปนั่งรับประทาน มีทั้ง พ่อ แม่ ลูกและญาติผู้ใหญ่ จึงมีวัยคละกัน ส่วนมากอยู่อาศัยในพื้นที่ใกล้เคียง เพราะสะดวกต่อการเดินทาง ใช้เวลาไม่มาก มีสัมภาระเล็กน้อย จึงมักเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว ทั้งนี้เพราะถ้าเดินทางด้วยรถที่มีบริการ ต้องเสียเวลาในการตรวจสอบจากหน่วยรักษาความปลอดภัย ยิ่งถ้ามีสัมภาระและมาเป็นครอบครัวยิ่งยุ่งยากมาก จึงมักเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว ประกอบกับเส้นทางเข้าสู่หาดเตยงามเป็นเขตหวงห้าม จะอาศัยรถรับจ้างคงไม่สะดวก นัก กิจกรรมต่างๆ เมื่ออยู่ในหาดเตยงามจึงมักเป็นกิจกรรมสำหรับครอบครัว เช่น นั่งเล่นในบริเวณสนามหญ้า รับประทานอาหารที่เตรียมไป ส่วนเด็กๆ มักลงเล่นน้ำทะเล

ส่วนนักท่องเที่ยวที่ไปเป็นกลุ่ม มักเหมารถบัสไปด้วยกัน ส่วนมากเป็นกลุ่มที่มีวัยใกล้เคียงกัน และมักติดต่ออย่างเป็นทางการกับหน่วยงานแล้ว จึงมีกิจกรรมที่ถูกกำหนดไว้ตามเป้าหมายของกลุ่มที่จัดมา เช่น กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กีฬาทหารเรือ เป็นต้น หลังจากนั้น จึงได้มีเวลาอิสระในการพักผ่อนของตนเอง บางคนก็ถือโอกาสลงเล่นน้ำทะเล หลายคนจับกลุ่มคุยกัน

จากการวิจัยจึงสรุปได้ว่า หาดเตยงามเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางทะเลที่ยังคงมีสภาพทางธรรมชาติที่ดี มีการจัดการโดยทหารแต่ก็มิได้ขัดขวางต่อการพักผ่อน มีกิจกรรมนันทนาการที่เกี่ยวข้องกับน้ำโดยเน้นให้ตระหนักถึงการอนุรักษ์ โดยนักท่องเที่ยวส่วนมากที่ไปยังคงเน้นการพักผ่อนที่สงบและเป็นธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดในการเก็บข้อมูลหลายประการ ได้แก่ การไม่สามารถสังเกตพฤติกรรมหรือนับจำนวนนักท่องเที่ยวได้ตลอดปี จึงต้องอาศัยจากสถิติเดิมที่ขออนุญาตเป็นทางการ จึงอาจไม่ตรงกับจำนวนนักท่องเที่ยวจริง นอกจากนี้ การเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยว

อาจเป็นการรบกวนหรือเกิดการระแวง จึงต้องฝากให้ประชาสัมพันธ์ช่วยเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่นั่งรถชมทัศนียภาพเท่านั้น จึงมีอาจเป็นตัวแทนของนักท่องเที่ยวได้ทั้งหมด แต่อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพทางกายภาพของหาดเตยงามยังคงสภาพธรรมชาติ ถือได้ว่าเป็นทรัพยากรอันล้ำค่า ไม่เฉพาะสำหรับหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินเท่านั้น แต่ยังเป็นของมนุษยชาติ การเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปเข้าไปร่วมใช้ ถือเป็นการดี แต่ด้วยสถิติที่มีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อาจส่งผลกระทบต่อในทางไม่ดีในอนาคตได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรกำหนดแผนนโยบายอย่างชัดเจนในการควบคุมการบริการให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อจะได้คงความเป็นธรรมชาติไว้อย่างยั่งยืน

2. จากการสัมภาษณ์ พบว่า มีบางหน่วยงานสามารถใช้อำนาจในการสั่งการได้โดยตรง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่ออนุรักษ์ได้ ดังนั้น หากหน่วยงานต้องการป้องกันปัญหานี้ อาจให้หน่วยงานทางวิชาการภายนอก เข้าร่วมเป็นกรรมการในการกำหนดแผน และร่วมมือกันดูแลให้ถูกต้องตามหลักวิชาการที่แท้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ใช้การสังเกตและสอบถามนักท่องเที่ยวในช่วงเวลาที่จำกัด ในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรใช้วิธีการอื่นเพิ่มเติม และควรใช้เวลากับสถานที่จริงให้มากขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนครบถ้วนมากขึ้น

2. การวิจัยครั้งนี้ กระทำโดยบุคคลภายนอกที่อาจไม่เข้าใจ หรือเข้าถึงวัฒนธรรมขององค์กรนัก ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรร่วมมือกับบุคคลภายใน ในการติดต่อ เก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลให้ลึกซึ้งมากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กองวิชาการและฝึกอบรม. (2539). *งานเอกสารวิชาการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ชิดจันทร์ หังสสุต. (2532). *หลักและการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- दनัย บวรเกียรติกุล. (2549). *ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและปัญหาสุขภาพจากการท่องเที่ยวและนันทนาการ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ธีรวัฒน์ บุตตะโยธี. (2551). *ความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อเมืองโบราณ จังหวัดสมุทรปราการ*. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นฤมล บำรุงวงศ์ไทย. (2551). *ความพึงพอใจและแนวโน้มพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่อการใช้บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ Trekkingthai.com*. สารนิพนธ์ บม.ธ. (การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิภาพร หนูอักษร. (2548). *ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต*. ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เบญจพร ทองไชย. (2548). *ศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจการท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาของนักท่องเที่ยวชาวไทย*. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เบญจมาศ ประยูรหงษ์. (2549). *ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวสวนสัตว์ดุสิต*. ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผกาวรรณ นุชพันธ์. (2548). *ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม*. ภาคนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. ถ่ายเอกสาร.

- พนมศักดิ์ สวัสดิพงษ์. (2544). *นันทนาการศึกษา : การพัฒนาคุณภาพชีวิตจากรอยพระยุคลบาท*. กรุงเทพฯ: พลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 4(1-4).
- ราชบัณฑิตสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- วรรณ วลัยวานิช. (2539). *ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วินิจ วีรยางกุล. (2532). *การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิรัช วิรัชนิการวรรณ. (2553). *แนวคิดและความหมายของการบริหารและการบริหารจัดการ*. สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2553, จาก <http://wiruch.com/article%20concept%20and%20meaning%20of%20admin%20>
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2541). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- สมจิตร สุพรรณทัศน์. (2526). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2544). *นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2514). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ: เกษมสุวรรณ.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2526). *การปรับปรุงพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สรไกร เต็มถาวร. (2548). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดอุบลราชธานี*. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สาวิตรี แก่นพลอย. (2546). *ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย*. วิทยานิพนธ์ ศ.บ. (เศรษฐศาสตร์). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2542). *การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: ธีรฟิล์มและไซเท็กซ์.
- แสงเดือน สอนเจริญ. (2548). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยบริเวณ อ. เชียงแสน จ. เชียงราย*. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัฒน์ บุญศักดิ์สกุล. (2548). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดชุมพร*. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- Cronbach.L.J. (1963). *Educational of Psychology*. New York: Harper Collin.
- Godfrey, Kerry; & Jackie Clarke. (2000). *The Tourism development handbook: a practical approach to planning and marketing*. Casell: London.
- Herbert A. Simon. (1947). *Administrative Behavior*. New York: Macmillan.
- Luther Gulick; & Lyndal Urwick. (1937). *Papers on the Science of Administration*. New York.
- Mathieson; & Wall. (1993). *Tourism Economics Physical and social Impacts*.
- Parker, A.L. (1999). *Tourism Behavior of Youth in Younger*. Dissertation Abstracts International. 85(12): 1118-1119 A.
- Pizam, Abraham; & Silvia Sussmann. (1995). Does Nationality Affect Tourist Behavior?. *Annals of Tourism Research*. 22(4): 901-907
- William T. Greenwood. (1967). *Business policy: a management audit approach*. New York: Macmillan.
- Woodside, Arch G.; & Laurence W. Jacobs. (1985). Step Two in Benefit Segmentation: Learning the Benefits Realized by Major Travel Markets. *Travel Research*. 24(1).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
สถิตินักท่องเที่ยว

ตาราง สถิตินักท่องเที่ยวประจำเดือนมกราคม 2552

ว ด ป	เวลา	หน่วยงาน	กลุ่ม	จำนวน	กิจกรรม
10ม.ค.52	08.00-18.00	บ.มีเดีย	กองถ่าย	55	ถ่ายละคร
11ม.ค.52	11.00-16.00	รร.ดาราวีท	ครูและ นักเรียน	370	พักผ่อน ศึกษาระบบนิเวศน์
14ม.ค.52	10.00-15.00	บ.หอแว่นกรุป	พนักงาน	100	กลุ่มสัมพันธ์
16ม.ค.52	15.00-17.00	คณะวิทยา ศาสตร์ จุฬา	อาจารย์ และนิสิต	120	Walk rally กีฬา ทร.
21ม.ค.52	13.00-15.00	รร. วัดกำแพง	ครูและ นักเรียน	60	ทัศนศึกษา เล่นน้ำ
21ม.ค.52	09.00-15.00	รร.ประถม นนทรี	ครูและ นักเรียน	25	ศึกษาระบบนิเวศน์
29ม.ค.52	14.00-17.00	รร ชุมชนนา เรียงวิทยาคม	ครูและ นักเรียน	103	ค่ายพักผ่อน พักผ่อน เล่นน้ำ
30ม.ค.52	14.00-17.00	สถานีนอนมัย บ้านโป่งขาม	อสม.	300	ทัศนศึกษา พักผ่อน เล่นน้ำ
31ม.ค.52	13.45-15.30	บ.แมชพอยท์ ทัวร์	เยาวชน สถาน สงเคราะห์ เด็กชาย	150	ทัศนศึกษา พักผ่อน เล่นน้ำ
รวม				1,228	

ตาราง สถิตินักท่องเที่ยวประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2552

ว ด ป	เวลา	หน่วยงาน	กลุ่ม	จำนวน	กิจกรรม
2ก.พ.52	11.00-15.00	โครงการรวมใจ ไทยเป็นหนึ่ง	ทร.รุ่นที่3/52	(ไม่ระบุ)	ทัศนศึกษา เยี่ยมชม
5ก.พ.52	13.00-14.00	อบต.หนองพระ	อปพร.	55	เยี่ยมชม
7ก.พ.52	15.00-16.00	บ.ชีเฮน	พนักงาน	250	พักผ่อน กลุ่มสัมพันธ์ วอร์คแรลลี่ กีฬา ทร.
10ก.พ.52	10.00-15.00	หอแว่นกรู๊ป	พนักงาน	100	กลุ่มสัมพันธ์
13ก.พ.52	16.30-19.00	สภาพระสังฆราช คาทอลิก	ผู้บริหาร	80	Walk rally พักผ่อน เล่นน้ำ
16ก.พ.52	10.00-15.00	หอแว่นกรู๊ป	พนักงาน	100	กลุ่มสัมพันธ์
21ก.พ.52	10.00-15.00	หอแว่นกรู๊ป	พนักงาน	100	กลุ่มสัมพันธ์
21ก.พ.52	14.30-16.00	กอ.เทนนิส 4 เหล่า	นักกีฬา เทนนิส	40	พักผ่อน,เล่นน้ำ
21ก.พ.52	14.00-16.00	กองการพยาบาล กรมแพทย์ ทอ.	(ไม่ระบุ)	100	กลุ่มสัมพันธ์
25ก.พ.52	10.00-15.00	หอแว่นกรู๊ป	พนักงาน	100	กลุ่มสัมพันธ์
26ก.พ.52	06.00-14.00	บ.เดอ เอเขต	(ไม่ระบุ)	(ไม่ระบุ)	ถ่ายภาพ ภาพยนตร์ โฆษณา
28ก.พ.52	15.00-17.00	บ.โตชิบา	พนักงาน	300	อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม
รวม				1,225	

ตาราง สถิตินักท่องเที่ยวประจำเดือนมีนาคม 2552

ว ด ป	เวลา	หน่วยงาน	กลุ่ม	จำนวน	กิจกรรม
1มี.ค.52	15.00-17.00	บ.โตชิบา	พนักงาน	300	อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
3มี.ค.52	09.00-16.00	อบต.ท่าเกษม	อปพร.	(ไม่ระบุ)	อบรม
5มี.ค.52	15.00-16.00	กพ.ทร.	เยาวชน	(ไม่ระบุ)	พักผ่อน
8มี.ค.52	16.00-17.00	บ.DK-Schweizer	พนักงานและ ผู้บริหาร	60	กลุ่มสัมพันธ์ พักผ่อน เล่นน้ำ
12มี.ค.52	14.00-17.00	รร.ชุมชนบ้าน หนองบัว	ครูและนักเรียน	60	ทัศนศึกษา ดูงาน พักผ่อน เล่นน้ำ
13มี.ค.52	13.00-14.30	รร.วัดท่ายาง	ครูและนักเรียน	50	พักผ่อน เล่นน้ำ
14มี.ค.52	15.00-17.00	บ.โตชิบา	พนักงาน	300	สร้างจิตสำนึกใน การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม
19มี.ค.52	14.00-16.00	รร.วชิรวิทย์	ครูและนักเรียน	95	ชมพิพิธภัณฑ์ พักผ่อน เล่นน้ำ
21มี.ค.52	13.00-15.30	สก.ทร.	เยาวชน	120	ชมพิพิธภัณฑ์ พักผ่อน
22มี.ค.52	14.00-15.00	กพร.ทร.	(ไม่ระบุ)	(ไม่ระบุ)	ทัศนศึกษาพักผ่อน
23มี.ค.52	13.00-15.00	กพร.ทร.	เยาวชน	(ไม่ระบุ)	ทัศนศึกษา พักผ่อน
25มี.ค.52	15.00-17.00	เทศบาล ต.พลา	อปพร.	50	โดดหอ พักผ่อน เล่นน้ำ
26มี.ค.52	09.00-15.00	ธ.ก.ส	เด็ก9-15ปี	120	กลุ่มสัมพันธ์ พักผ่อน เล่นน้ำ
26มี.ค.52	16.00-19.00	เทศบาล ต.หลัก เมือง	อปพร.	70	พักผ่อน เล่นน้ำ
28มี.ค.52	09.00-17.00	ก.เกษตร	(ไม่ระบุ)	(ไม่ระบุ)	กลุ่มสัมพันธ์ พักผ่อน เล่นน้ำ
30มี.ค.52	14.10-15.00	รร.นายเรือ	ข้าราชการพล เรือน	35	ฝึก พักผ่อน
รวม				1,260	

ตาราง สถิตินักท่องเที่ยวประจำเดือนเมษายน 2552

ว ด ป	เวลา	หน่วยงาน	กลุ่ม	จำนวน	กิจกรรม
1เม.ย.52	08.30-10.30	รร.ฟ้าใสวิทยา	ครู นักเรียน	91	ค่ายลูกเสือ
1เม.ย.52	14.00-15.00	รร.นายเรือ	(ไม่ระบุ)	35	พักผ่อน
2เม.ย.52	09.00-15.00	รร.บางนา	ผู้บริหาร บุคลากร	300	จัดกิจกรรมกลุ่ม สัมพันธ์
2เม.ย.52	16.00-17.00	กรม ประชาสัมพันธ์	(ไม่ระบุ)	80	พักผ่อนเยี่ยมชม หาดเตยงาม
3เม.ย.52	08.30-15.30	ม.บูรพา	นิสิต	(ไม่ระบุ)	ปลูกปะการัง
3เม.ย.52	12.00-14.00	รร.สาธิต ชลบุรี	ครู นักเรียน	106	เยี่ยมชมหาดเตย งาม
4เม.ย.52	13.00-16.00	ศูนย์พัฒนาฝีมือ แรงงานจังหวัด ปทุมธานี	(ไม่ระบุ)	(ไม่ระบุ)	พักผ่อน
5เม.ย.52	13.00-16.00	บ.อินทรี ดิจิตอล	เจ้าหน้าที่	15	(ไม่ระบุ)
6เม.ย.52	09.00-15.00	บริษัทเจริญโภค พันธ์จำกัด	(ไม่ระบุ)	(ไม่ระบุ)	จัดกลุ่มกิจกรรม สัมพันธ์
20เม.ย.52	13.30-16.30	กพร.นย.	(ไม่ระบุ)	(ไม่ระบุ)	เยี่ยมพิพิธภัณฑ์ ทหาร พักผ่อน
21เม.ย.52	15.00-16.30	สำนัก พระราชวัง	เจ้าหน้าที่	276	พักผ่อนเยี่ยมชม หาดเตยงาม
24เม.ย.52	09.00-11.30	อบต.ทะเลชุบศร	(ไม่ระบุ)	100	กิจกรรมกลุ่ม สัมพันธ์
25เม.ย.52	09.00-12.00	บ.โฮม โปรดักส์	พนักงาน	(ไม่ระบุ)	พักผ่อน เล่นน้ำ
25เม.ย.52	13.00-18.00	บ.บาแรมยู	(ไม่ระบุ)	(ไม่ระบุ)	ถ่ายทำภาพยนตร์
26เม.ย.52	13.00-18.00	วัดนางชี	(ไม่ระบุ)	100	เยี่ยมชมหาดเตย งาม
26เม.ย.52	08.00-16.00	วัดนางชี	สามเณร	100	เยี่ยมชมหาดเตย งาม
29เม.ย.52	13.00-15.00	กลุ่มส่งเสริม ประสบการณ์ เยาวชน	ครู นักเรียน	180	พักผ่อนเยี่ยมชม หาดเตยงาม
รวม				1,542	

ตาราง สถิตินักท่องเที่ยวประจำเดือนพฤษภาคม 2552

ว ด ป	เวลา	หน่วยงาน	กลุ่ม	จำนวน	กิจกรรม
1พ.ค.52	(ไม่ระบุ)	รร.ศรีนคริน	(ไม่ระบุ)	110	ปลูกปะการัง
4พ.ค.52	(ไม่ระบุ)	ม.เกริก	นักศึกษา	80	ปลูกปะการัง
5พ.ค.52	(ไม่ระบุ)	ม.เกริก	นักศึกษา	60	ปลูกปะการัง
6พ.ค.52	13.00-14.00	โครงการร่วม ใจไทย	(ไม่ระบุ)	(ไม่ระบุ)	ปลูกปะการัง
9พ.ค.52	16.30-17.30	อบต.โคกขมิ้น	(ไม่ระบุ)	(ไม่ระบุ)	กิจกรรมกลุ่ม สัมพันธ์
9พ.ค.52	15.30-18.30	สาธิต ม. ขอนแก่น	นักเรียน ครู	170	พักผ่อน เล่นน้ำ
9พ.ค.52	15.30-20.00	กรมตรวจ บัญชี	ข้าราชการ	160	ทัศนศึกษา หาดเตยงาม
10พ.ค.52	08.00-12.00	บ.วิสีเดิล	(ไม่ระบุ)	65	(ไม่ระบุ)
16พ.ค.52	10.00-16.00	บ.ไวร์เออ	(ไม่ระบุ)	50	ปลูกปะการัง
20พ.ค.52	13.00-16.00	บ.ทางสะดวก	(ไม่ระบุ)	70	เยี่ยมชมหาด เตยงาม
23-25พ.ค.52	06.00-18.00	กทท. และ กีฬาจังหวัด สมุทรสาคร	(ไม่ระบุ)	100	(ไม่ระบุ)
25พ.ค.52	16.00-18.00	บ.แอบ เปิดบ็อก	(ไม่ระบุ)	30	ถ่ายทำ โฆษณา
27พ.ค.52	09.30-10.00	นักเรียน หลักสูตร พยาบาล	นักเรียน	90	เยี่ยมชมหาด เตยงาม
28-29พ.ค.52	09.00-15.00	อบต. ขอนแก่น	(ไม่ระบุ)	70	กิจกรรมกลุ่ม สัมพันธ์
รวม				1,192	

ตาราง สถิตินักท่องเที่ยวประจำเดือนมิถุนายน 2552

ว ด ป	เวลา	หน่วยงาน	กลุ่ม	จำนวน	กิจกรรม
1มิ.ย.52	09.00-15.00	ม.เทคโนโลยี ราชมงคล	นักศึกษา	100	ปลูกปะการัง
1-2มิ.ย.52	06.00-22.00	บ.ฮั้วดำจำกัด	(ไม่ระบุ)	(ไม่ระบุ)	ถ่ายทำละคร
4มิ.ย.52	09.00-22.00	รร.ศึกษา พัฒนาการ	นักเรียน	108	ปลูกปะการัง
5มิ.ย.52	10.00-16.00	บ.ทางด่วน กรุงเทพ	(ไม่ระบุ)	50	ปลูกปะการัง
6มิ.ย.52	12.00-16.00	ไทยพาณิชย์ ประกันชีวิต	(ไม่ระบุ)	60	กิจกรรมกลุ่ม สัมพันธ์
12มิ.ย.52	16.00-18.00	บ.ดิศดัพเวอร์	พนักงาน	120	กิจกรรมกลุ่ม สัมพันธ์
13มิ.ย.52	16.00-18.00	บ.โตโยต้า ระยอง	พนักงาน	200	กิจกรรมกลุ่ม สัมพันธ์
14มิ.ย.52	13.00-14.00	บ.มรกต	พนักงาน	150	ปลูกปะการัง
20มิ.ย.52	13.00-16.00	บ.ทางสะดวก	(ไม่ระบุ)	70	พักผ่อน
28มิ.ย.52	9.00-12.00	กิจการ ท่องเที่ยวหาด เตยงาม	(ไม่ระบุ)	(ไม่ระบุ)	ปลูกปะการัง เฉลิมพระเกียรติ
รวม				970	

ตาราง สถิตินักท่องเที่ยวประจำเดือนกรกฎาคม 2552

ว ด ป	เวลา	หน่วยงาน	กลุ่ม	จำนวน	กิจกรรม
5-6ก.ค.52	9.00-17.00	บ.เอส.เค.ฟู้ด	(ไม่ระบุ)	120	กิจกรรมกลุ่ม สัมพันธ์
9-10ก.ค.52	09.00-16.00	วิทยาลัยเกื้อ การุณ	(ไม่ระบุ)	177	(ไม่ระบุ)
11ก.ค.52	14.00-16.00	โรงพยาบาล ภูมิพล	พยาบาล	85	กิจกรรมกลุ่ม สัมพันธ์
11ก.ค.52	12.00-13.00	โรงพยาบาล ศิริราช	พยาบาล	60	กิจกรรมกลุ่ม สัมพันธ์
16ก.ค.52	15.00-18.00	อบต.ทับไทร	เจ้าหน้าที่	100	พักผ่อน เล่นน้ำ ทะเล
18ก.ค.52	9.30-12.00	บ.อินโฟซิส บี พีโอ	พนักงาน	90	ปลูกปะการัง
20ก.ค.52	15.00-17.00	เทศบาล ตำบลหนอง ไผ่	(ไม่ระบุ)	70	พักผ่อน เล่นน้ำ ทะเล
22ก.ค.52	15.00-18.00	สำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษา หนองบัวลำภู	นักเรียน ครู ผู้บริหาร	318	พักผ่อนเล่นน้ำ ทะเล
28ก.ค.52	09.00-12.00	เทศบาล ตำบลสตึก	(ไม่ระบุ)	100	ปลูกปะการัง
28ก.ค.52	0.6.00-18.00	บ.เมกเกอร์ เจ กรุ๊ป	(ไม่ระบุ)	(ไม่ระบุ)	ถ่ายทำละคร
รวม				1,150	

ตาราง สถิตินักท่องเที่ยวประจำเดือนสิงหาคม 2552

ว ด ป	เวลา	หน่วยงาน	กลุ่ม	จำนวน	กิจกรรม
2ส.ค.52	09.00-14.00	บ.เวเค้นไซด์ จำกัด	พนักงาน	(ไม่ระบุ)	ถ่ายทำรายการ
8ส.ค.52	08.00-15.00	บ.คิธ แอนด์	(ไม่ระบุ)	(ไม่ระบุ)	กลุ่มสัมพันธ
9ส.ค.52	10.00-15.00	ม.มหิดล	นักศึกษา	100	ปลูกปะการัง
12ส.ค.52	09.00-14.00	นางสาวเมทีนี มณีสุวรรณ	(ไม่ระบุ)	(ไม่ระบุ)	ถ่ายภาพมงคล สมรส
14ส.ค.52	14.00-17.00	รร.บ้านดองดิง	นักเรียนครู	65	พักผ่อน เล่นน้ำ ทะเล
14ส.ค.52	09.00-14.00	นายสมชาย มั่น อนันต์ทรัพย์	(ไม่ระบุ)	(ไม่ระบุ)	สำรวจพื้นที่และ สภาพแวดล้อม แหล่งหญ้าทะเล
14-15ส.ค.52	06.00-18.00	บริษัท ทศกัณท์	ทีมงาน	70	ถ่ายทำภาพยนตร์
16ส.ค.52	08.00-16.00	ม.วิทยาเขต บางเขน	นักศึกษา	(ไม่ระบุ)	ปลูกปะการัง
21ส.ค.52	14.00-14.30	กรมประมง	เจ้าหน้าที่	(ไม่ระบุ)	ปลูกปะการัง
22-23ส.ค.52	09.00-16.00	ม.รามคำแหง	(ไม่ระบุ)	35	จัดกิจกรรมกลุ่ม สัมพันธ
23ส.ค.52	16.00-18.00	ม.จุฬาลงกรณ์	นักศึกษา	50	พักผ่อน เล่นน้ำ ทะเล
24ส.ค.52	15.30-17.00	รร.อัสสัมชัญ	นักเรียน	94	เล่นน้ำทะเล
25ส.ค.52	08.00-16.00	ม.เทคโนโลยี ราชมงคล	นักศึกษา	50	ปลูกปะการัง
28-29ส.ค.52	06.00-09.00	ม.บูรพา	นักศึกษา	300	กิจกรรมกลุ่ม สัมพันธ
29ส.ค.52	09.00-14.00	บ.บีเอ็ม ดับเบิลยู	พนักงาน	50	อนุรักษ์ปะการัง
รวม				990	

ตาราง สถิตินักท่องเที่ยวประจำเดือนกันยายน 2552

ว ด ป	เวลา	หน่วยงาน	กลุ่ม	จำนวน	กิจกรรม
2ก.ย.52	09.00-17.00	อบต.ท่าโรง	(ไม่ระบุ)	100	กิจกรรมกลุ่ม สัมพันธ์
4ก.ย.52	12.30-14.30	ธกส	พนักงาน	30	กิจกรรมกลุ่ม สัมพันธ์
9-10ก.ย.52	14.30-17.00	เทศบาลตำบล ธัญบุรี	เจ้าหน้าที่	(ไม่ระบุ)	กิจกรรมกลุ่ม สัมพันธ์
12ก.ย.52	13.00-18.00	นางสาวรีย์ รื่นรมย์	(ไม่ระบุ)	(ไม่ระบุ)	ถ่ายภาพมงคล สมรส
19-20ก.ย.52	14.00-16.00	บ.อิเทอรินดี้ แกรนด์	พนักงานคณะ ผู้บริหาร	20	กิจกรรมกลุ่ม สัมพันธ์
26ก.ย.52	14.00-16.00	เทศบาลเมือง อรัญประเทศ	เจ้าหน้าที่	80	พักผ่อน เล่นน้ำ
27ก.ย.52	09.00-10.30	บ.อ.ส.ม.ท	คณะมวลชน สื่อมวลชน	60	ปลูกปะการัง
รวม				290	

ตาราง สถิตินักท่องเที่ยวประจำเดือนตุลาคม 2552

ว ด ป	เวลา	หน่วยงาน	กลุ่ม	จำนวน	กิจกรรม
2ต.ค.52	06.00-18.00	บ.แพทฟิล์ม	ทีมงาน	80	ถ่ายทำหนัง
12ต.ค.52	16.00-18.00	ม.ราชภัฏ นครราชสีมา	นักศึกษา	154	พักผ่อน เล่นน้ำ
15ต.ค.52	14.30-16.30	รร.บ้านปากก้อ	นักเรียน	58	เยี่ยมชมหาด เตยงาม
17ต.ค.52	08.00-09.00	บ.คอนโทรล คอมโพเน้น	ผู้บริหาร พนักงาน	132	พักผ่อน เล่นน้ำ ทะเล
18ต.ค.52	13.00-15.00	บ.ยูเนียนเทค โนโลยี	พนักงาน	300	พักผ่อน
20ต.ค.52	15.00-16.00	กองประกวด นางสาวไทย	ผู้เข้าประกวด	18	กิจกรรม สันทนากการ
23ต.ค.52	16.30-17.30	ประกันสังคม จ.ศรีสะเกษ	พนักงาน	30	พักผ่อน
30ต.ค.52	05.00-13.00	บ.เอ็กซีตรา เฟรม	(ไม่ระบุ)	(ไม่ระบุ)	ถ่ายทำหนัง
31ต.ค.52	10.00-16.00	บ.ซียูแอลจำกัด	พนักงาน	300	กลุ่มสัมพันธ์
รวม				1073	

ตาราง สถิตินักท่องเที่ยวประจำเดือนพฤศจิกายน 2552

ว ด ป	เวลา	หน่วยงาน	กลุ่ม	จำนวน	กิจกรรม
6พ.ย.52	16.00-17.30	รร.ทุ่งหัวช้าง	นักเรียน	41	พักผ่อน
10-11พ.ย.52	15.00-17.00	บ.ไทยเอ็มเอ	พนักงาน	66	ค่ายพักแรม
19พ.ย.52	10.30-12.00	บ.อีสเทิร์นซี	พนักงาน	36	สันทนากา กิจกรรมกลุ่ม สัมพันธ์
12พ.ย.52	09.00-16.00	รร.โนนทองโนน หวาย	นักเรียน	59	จัดกิจกรรม กลุ่มสัมพันธ์
19พ.ย.52	09.00-11.00	รร.สัตหีบ	นักเรียน	102	กลุ่มสัมพันธ์
21พ.ย.52	13.00-17.00	บ.ประกันคุ้มภัย	พนักงาน	150	กลุ่มสัมพันธ์
24พ.ย.52	09.00-11.00	รร.สัตหีบ	นักเรียน	155	กลุ่มสัมพันธ์
28พ.ย.52	09.00-14.00	บ.ไทยเดลมาร์	พนักงาน	(ไม่ระบุ)	ปลูกปะการัง
29พ.ย.52	13.00-14.30	กพร.ทร.	(ไม่ระบุ)	(ไม่ระบุ)	เยี่ยมชมหาด เตยงาม
รวม				613	

ตาราง สถิตินักท่องเที่ยวประจำเดือนธันวาคม 2552

ว ด ป	เวลา	หน่วยงาน	กลุ่ม	จำนวน	กิจกรรม
2ธ.ค.52	14.30-16.30	รร.ตท	นร.ตท. ข้าราชการ	626	จัดแสดงอาวุธ ยุทโธปกรณ์
9ธ.ค.52	15.00-16.00	รร.วังเด็ก พัฒนา	นักเรียน	350	พักผ่อน เล่นน้ำ ทะเล
9ธ.ค.52	15.00-16.00	รร.วังเด็ก พัฒนา	นักเรียน	350	พักผ่อน เล่นน้ำ ทะเล
17-18ธ.ค.52	08.00-15.00	สมาคมภริยา ทหารเรือ	(ไม่ระบุ)	(ไม่ระบุ)	ใช้พื้นที่สนามหญ้า
18ธ.ค.52	13.00-16.00	รร.พญูแฉ	นักเรียน	81	พักผ่อน เล่นน้ำ ทะเล
19ธ.ค.52	12.00-17.30	สถาบันการ บินพลเรือน	(ไม่ระบุ)	(ไม่ระบุ)	ปลูกปะการัง
18-22ธ.ค.52	06.00-22.00	บ.ละครไทย	(ไม่ระบุ)	(ไม่ระบุ)	ถ่ายละคร
20ธ.ค.52	08.00-12.00	บ.ผลิตไฟฟ้า อิสระ	พนักงาน ครอบครัว	20	ปลูกปะการัง
21ธ.ค.52	13.00-15.00	กพร.ทร.	(ไม่ระบุ)	(ไม่ระบุ)	พักผ่อน
22-24ธ.ค.52	15.00-18.00	รร.อนุบาล ยะลา	นักเรียน	160	พักผ่อน เล่นน้ำ
25ธ.ค.52	15.00-16.00	บ.เบทาโกร	พนักงาน	80	กลุ่มสัมพันธ์
29ธ.ค.52	08.00-17.00	รร.ปากพลี วิทยาการ	นักเรียน	160	ปลูกปะการัง
รวม				1,507	

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว (Resource audit)

ตาราง รายการทรัพยากรทางธรรมชาติ

ทรัพยากรทางธรรมชาติ	ชื่อและ ลักษณะ	ที่ตั้ง	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	การบริการ	นักท่องเที่ยวที่มา	การติดต่อ
1. ภูมิทัศน์และภูมิอากาศ :							
2. พืช:							
3. สัตว์:							
4. น้ำ:							

ตาราง รายการทรัพยากรวัฒนธรรม

ทรัพยากรวัฒนธรรม	ชื่อและ ลักษณะ	ที่ตั้ง	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	การบริการ	นักท่องเที่ยวที่มา	การติดต่อ
1. มรดกวัฒนธรรม:							
2. มรดกด้านศาสนา:							
3. ศิลปชาติพันธุ์:							

ตาราง รายการทรัพยากรกิจกรรม

ทรัพยากรด้านกิจกรรม	ชื่อและ ลักษณะ	ที่ตั้ง	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	การบริการ	นักท่องเที่ยวที่มา	การติดต่อ
1. นันทนาการ:							
2.บริการ:							
3. สิ่งอำนวยความสะดวก							

ตาราง รายการทรัพยากรด้านบริการ

ทรัพยากรด้านบริการ	ชื่อและ ลักษณะ	ที่ตั้ง	การเข้าถึง	ผู้ใช้ประโยชน์	การบริการ	นักท่องเที่ยวที่มา	การติดต่อ
1. การขนส่ง:							
2. ที่พักแรม:							
3. การต้อนรับ:							
4. บริการอื่นๆ:							

ตาราง รายการงานมหกรรมและเหตุการณ์สำคัญในรอบปี

มหกรรมและเหตุการณ์สำคัญ	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.

แบบสัมภาษณ์

ผู้บัญชาการ หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน

เรื่อง

การบริหารจัดการและดำเนินการหาดเตยงาม

หัวข้อสัมภาษณ์

- 1 ท่านมีนโยบาย/วิสัยทัศน์เกี่ยวกับการบริหารจัดการหาดเตยงามอย่างไร
- 2 ท่านมีการจัดบุคคลและแบ่งหน้าที่อย่างไร
- 3 ท่านมีแนวทางในการบริหารจัดการด้านผลประโยชน์อย่างไร
- 4 ท่านมีแนวทางในการแบ่งเขตทหารกับการท่องเที่ยว การใช้กฎระเบียบ และการรักษาความปลอดภัย อย่างไร
- 5 ท่านมีแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่เตยงามอย่างไร
- 6 ท่านให้ความสำคัญของการท่องเที่ยวอย่างไร

แบบสัมภาษณ์

หัวหน้าหน่วย ศาสตร์การ

เรื่อง

การบริหารจัดการและดำเนินการหาเตียง

หัวข้อสัมภาษณ์

- 1 ท่านนำนโยบายมาปฏิบัติอย่างไร
- 2 ท่านมีหลักการควบคุมกฎระเบียบต่าง ๆ อย่างไร
- 3 ท่านดำเนินการและมีการวางแผนเกี่ยวกับสถานที่ การบริการและกิจกรรมอย่างไร
- 4 ท่านจัดกำลังเจ้าหน้าที่ให้บริการอย่างไร
- 5 ท่านพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างไร
- 6 ท่านมีการดำเนินการบริหารจัดการกับผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวอย่างไร
- 7 ท่านติดตามดูแลอย่างไร
- 8 ท่านมีปัญหา อุปสรรคจากการปฏิบัติอย่างไร

แบบสัมภาษณ์

เจ้าหน้าที่บริการและดูแลสถานที่

เรื่อง

การบริหารจัดการและดำเนินการหาเตียงวม

หัวข้อสัมภาษณ์

- 1 ท่านดำเนินงานตามนโยบายอย่างไร
- 2 ท่านจัด/ดูแลสถานที่อย่างไร
- 3 ท่านจัดการบริการอย่างไร
- 4 ท่านจัดการวัสดุอุปกรณ์อย่างไร
- 5 ปัญหาและอุปสรรค มีอะไรบ้าง แก้ไขอย่างไร

แบบสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

กลุ่ม คน	เวลา	การเดินทาง/ ยานพาหนะ	จำนวน	เพศ	วัย	สถานที่นั่งพัก	สิ่งที่นำมา	กิจกรรม	การใช้บริการ	อื่นๆ

แบบสอบถาม พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว หาดเตยงาม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการมาเที่ยวหาดเตยงามโดยผลการตอบนี้จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบในทางไม่ดีต่อตัวผู้ตอบ คำตอบของท่านจะนำไปวิเคราะห์เป็นส่วนรวม เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา จัดการหาดเตยงามให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

จึงขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบคำถามตามความเป็นจริง

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ความร่วมมือ

นางสาว วันทนา สุภาพรอด

นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถาม

พฤติกรรมทางท่องเที่ยวหาดเตยงาม

คำแนะนำ โปรดใส่เครื่องหมาย **V** ลงใน () หน้าข้อที่ท่านเลือก หรือเติมคำในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง

2. อายุปี

3. รายได้(โดยประมาณ).....บาท/เดือน

4. อาชีพปัจจุบัน

() 1. นักเรียน / นักศึกษา

() 2. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

() 3. พนักงานบริษัทเอกชน

() 4. เจ้าของกิจการ/อาชีพอิสระ

() 5. รับจ้างทั่วไป

() 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. ที่อยู่อาศัย

() 1. ในเขตทหารเรือ

() 2. ในอำเภอสตึก

() 3. ในจังหวัดใกล้เคียง

() 4. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

6. ท่านเคยเดินทางมาท่องเที่ยวหาดเตยงามก่อนหน้านี้หรือไม่

() 1. ไม่เคย

() 2. เคย จำนวน.....ครั้ง

7. วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวหาดเตยงามของท่านคือข้อใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ

() 2. เพื่อทัศนศึกษา/มาดูงาน

() 3. เพื่อธุรกิจ/การประชุม

() 4. เป็นทางผ่านในการเดินทาง

() 5. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

8. ท่านเดินทางมาหาต๋องเตงงามกับใคร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. เพื่อน/คนรู้จัก () 2. ครอบครัว
() 3. คณะทัวร์ () 4. คนเดียว
() 5. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

9. ท่านเดินทางมายังหาต๋องเตงงามด้วยยานพาหนะประเภทใด

- () 1. รถยนต์ส่วนตัว () 2. รถโดยสารประจำทาง
() 3. รถจักรยานยนต์ () 4. รถบัสของกลุ่มทัวร์/บริษัท
() 5. รถรับจ้าง/รถเช่า () 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

10. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวหาต๋องเตงงามในช่วงเวลาใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. วันธรรมดา () 2. วันเสาร์-อาทิตย์
() 3. วันหยุดตามเทศกาล () 4. วันพักร้อน
() 5. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

11. ท่านใช้เวลาในการเดินทางมาหาต๋องเตงงามโดยประมาณ

- () 1. ไม่ถึง 1 ชั่วโมง
() 2. 1-2 ชั่วโมง
() 3. มากกว่า 2 ชั่วโมง

12. ท่านใช้เวลาอยู่ที่หาต๋องเตงงาม ประมาณ.....ชั่วโมง.....นาที

13. ท่านใช้จ่ายสำหรับท่องเที่ยวหาต๋องเตงงามประมาณเท่าใด

- 13.1. ค่าเดินทาง..... บาท
13.2. ค่าใช้จ่ายที่หาต๋องเตงงามประมาณ..... บาท
13.3. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ประมาณ..... บาท

14. สาเหตุที่ทำให้ท่านเลือกท่องเที่ยวหาดเตยงามคือข้อใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. เป็นสถานที่ที่มีชื่อเสียง () 2. การประชาสัมพันธ์
() 3. ค่าใช้จ่ายไม่แพง () 4. การคมนาคมสะดวก
() 5. อื่นๆ(โปรดระบุ).....

15. สิ่งที่ท่านประทับใจในการท่องเที่ยวหาดเตยงามคือข้อใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. สภาพโดยรวมของหาดเตยงาม () 2. บรรยากาศของหาดเตยงาม
() 3. กิจกรรมต่างๆที่มีในหาดเตยงาม () 4. สินค้าที่ระลึกที่ขายในหาดเตยงาม
() 5. อื่นๆ(โปรดระบุ).....

16. ท่านคิดว่าในอนาคตท่านจะกลับมาท่องเที่ยวหาดเตยงามอีกหรือไม่

- () 1. กลับมา () 2. ไม่กลับมา () 3. ไม่แน่นอน

17. ท่านเคยได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับหาดเตยงามจากสื่อมวลชนชนิดใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. โทรทัศน์ () 2. วิทยุ () 3. หนังสือพิมพ์
() 4. อินเทอร์เน็ต () 5. วารสารท่องเที่ยว () 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

18. กิจกรรมที่ท่านทำในการท่องเที่ยวที่หาดเตยงาม มีอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. เล่นน้ำ () 2. นั่งเล่น () 3. เล่นกีฬา/ออกกำลังกาย
() 4. ซื้ออาหาร () 5. ซื้อของใช้ () 6. ซื้อของที่ระลึก
() 7. ทำอาหาร () 8. ดื่มสุรา/ แอลกอฮอล์ () 9. กิจกรรมร่วมกับครอบครัว
() 10. ใช้บริการของเจ้าหน้าที่ () 11. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อสกุล	นายชัยโรจน์ สายพันธุ์
ตำแหน่ง	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน	ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ชื่อสกุล	นางวินิดา เจียรณัย
ตำแหน่ง	อาจารย์
สถานที่ทำงาน	ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ชื่อสกุล	นางสาวรักชนก โคโต
ตำแหน่ง	อาจารย์
สถานที่ทำงาน	สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ชื่อสกุล	นางกนกวดี พึ่งโพธิ์ทอง
ตำแหน่ง	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน	ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ชื่อสกุล	นางสุภารัตน์ วรทอง
ตำแหน่ง	รองศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน	ข้าราชการบำนาญ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางสาววันทนา สุภาพรอด
วันเดือนปีเกิด	19 สิงหาคม 2520
สถานที่เกิด	ชัยนาท
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	6/1 หมู่ 5 ตำบลโพงาม อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท 17140
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษา จาก โรงเรียนครูประชาสรรค์ จังหวัด ชัยนาท
พ.ศ. 2542	วิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาชีววิทยาประยุกต์ จาก สถาบันราชภัฏเทพสตรี
พ.ศ. 2553	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ